

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשטות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023 - פרק ____': תמרוקים.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ותיקוני החוק המוצע

במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשטות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021, תוקנה פקודת הרוקחים [נוסח משולב], התשמ"א - 1981 (להלן - **פקודת הרוקחים**). במסגרת תיקון זה הוקמה ועדת חריגים, אשר תפקידה לתת לשר הבריאות את המלצתה בטעם לסמכותו לקבוע סוגי תמרוקים שיידרש רישיון לשווקם ולא יתייחסו ליתן לשווקם לפי הצהרה בדבר עמידה בכללי הרגולציה האירופית, וכן בטעם לסמכותו להסיר סוגי תמרוקים מרשימת המוצרים שניתן לייבאם ביבוא מקביל.

מוצע לתקן את פקודת הרוקחים ולהרחיב את תפקידה של ועדת החריגים, כך שזו תייעץ לשר הבריאות אף לעניין קביעת הוראות בתקנות, מכוח סמכותו לפי פרק ז' לפקודת הרוקחים, אשר מחמירות יותר ביחס לדרישות חוקיות היבוא של האיחוד האירופי, כהגדרתן בפקודת הרוקחים, או שאינן נכללות בהן. זאת, למעט סמכויות שכוללות, בין השאר, סמכות להתקין תקנות לעניין יבוא מקביל, ייצוא, הגשת השנות, ומוצרים העלולים לגרום לסיכון בריאותי חמור.

עוד מוצע להרחיב את סמכויותיה של ועדת החריגים כמפורט לעיל, מאחר שכללי יבוא מחמירים ביחס לדרישות תוקיות הייבוא של האיחוד האירופי, גורמים במעל לחסם סחר שפוגע ביכולת לייבא תמרוקים לישראל, וכתוצאה מכך לעליית יוקר המחיה. על בנסיף, מוצע כי ועדת החריגים, בהיותה ועדה מקצועית בין-משרדית עם ראייה רחבה לעניין זה, תייעץ לשר קודם שיפעיל סמכותו בעניינים האמורים. על פי המוצע, ההסדר המוצע לעיל לא יחול בכל הטעם לסמכותו של שר הבריאות לקבוע הוראות לעניין מרשם עוסקים בתמרוקים, הנוגעות לקביעת אופן ניתוח המרשם, דרך הגשת הבקשה והמועדים להגשתה, כך שלעניין תקנות אלה לא יידרש שר הבריאות להליך התייעצות עם ועדת החריגים.

ג. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

תתוקן פקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981.

ד. השפעת החוק המוצע על התקציב

אין.

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי

אין.

ו. הערות המשרדים

הערות המשרדים והערות ציבור, שבשלחן לא הוטמעו תיקונים בנוסח טיוטת החוק, כמפורט בטבלה מרכזת לכל טיוטות תחוק שחועלו על סדר יומה של ועדת חשרים לתיקוני חקיקה הנדרשים ליישום החלטות שהתקבלו במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2023 ו-2024 והצעת תקציב המדינה לשנים האמורות.

ז. המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (מינהלי - חוקתי) - סמכה את ידיה על טיוטת החוק.

ה. הממונה על התקציבים במשרד האוצר תומך בטיטת החוק המוצעת.

ט. מצורף נוסח טיוטת החוק המוצעת.

טיטת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023

פרק __: תמרוקים

תיקון פקודת הרוקחים 1. בפקודת הרוקחים (נוסח חדש), התשמ"א-1981 –

(1) בסעיף 6א55(א), במקום "במרשם כאמור" יבוא "במאגר";

(2) בסעיף 12א55 ג -

(א) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) קביעת הוראה לפי פרק זה שהיא מתמירה יותר ביחס לדרישות חוקיות היבוא של האיחוד האירופי או שאינה נכללת בדרישות חוקיות היבוא כאמור (בפרק זה – דרישה מתמירה ביחס לדרישות חוקיות היבוא), למעט קביעת הוראה כאמור בפסקאות (1) ו-(2) וקביעת הוראה כאמור לפי הסעיפים שבפסקאות משנה (א) עד (ג) שלהלן, ולעניין פסקאות משנה (ב) ו-(ג) – בעניינים כמפורט בהן:

(א) סעיפים 10א55(ב)(6), 11א55(ב), 12א55(ג), 12א55ד(א), 12א55ה(ו) ו-12א55(ז), 11ב55(ב), 11ג55(ז) ו-755;

(ב) סעיף 1א55(ט) – הוראות לעניין אופן ניהול המרשם, דרך הגשת בקשה והמועדים להגשתה;

(ג) סעיף 1א51א(ו) – הוראות לעניין מועדים להגשת הבקשה";

(ב) בסעיף קטן (ח), במקום "או סוגי התמרוקים שייגרעו מהתוספת הרביעית ב"1 יבוא "פרטי סוגי התמרוקים שייגרעו מהתוספת הרביעית ב"1 או פירט הדרישות המתמירות ביחס לדרישות חוקיות היבוא";

(ג) בסעיף קטן (ז), במקום "או לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב"1 בהתאם לסעיף קטן (ז)" יבוא "לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב"1 או לקבוע דרישות מתמירות ביחס לדרישות חוקיות היבוא, בהתאם לסעיף קטן (ז)";

(ד) בסעיף קטן (ז), במקום "או לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב"1 יבוא "לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב"1 או לקבוע דרישות מתמירות ביחס לדרישות חוקיות היבוא";

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 35, עמ' 694; ס"ח התשפ"ג, עמ' 17.

(ה) בסעיף קטן (ח), במקום "או שלא לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב'1" יבוא "שלא לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב'1 או שלא לקבוע דרישות מחמירות ביחס לדרישות חוקיות היבוא";

(ו) בסעיף קטן (ט), במקום "או לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב'1 יצורפו פרטי סוגי התמרוקים כאמור" יבוא "לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב'1 או לקבוע דרישות מחמירות ביחס לדרישות חוקיות היבוא, יצורפו פרטי סוגי התמרוקים כאמור או פירוט הדרישות כאמור";

(ז) בסעיף קטן (י), בסופו יבוא "הוראות סעיף קטן זה יחולו, בשינויים המחויבים, גם לעניין קביעת דרישות מחמירות ביחס לדרישות חוקיות היבוא שוועדת החריגים המליצה, לפי סעיף קטן (ח), שלא לקבוע";

(ח) בסעיף קטן (יב), במקום הסיפה החל במילים "או שלא לגרוע" יבוא "שלא לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב'1 או שלא לקבוע דרישות מחמירות ביחס לדרישות חוקיות היבוא, וקבע השר צו זמני או תקנות לתקופה מוגבלת בזמן (להלן – תקנות זמניות), לפי סעיף קטן (י), והצו או התקנות עומדים בתוקפם במועד קבלת החלטת הממשלה, יבטל השר את הצו או התקנות מוקדם ככל הניתן";

(ט) בסעיף קטן (יג), במקום הקטע החל במילה "לקביעת" עד המילה "ב'1" יבוא "כאמור בסעיף קטן (ח)";

(י) בסעיף קטן (יד), במקום "או לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב'1" יבוא "לגרוע סוגי תמרוקים מהתוספת הרביעית ב'1 או לקבוע דרישות מחמירות ביחס לדרישות חוקיות היבוא", במקום "הובא צו" יבוא "הובאו צו או תקנות", ובמקום הסיפה החל במילים "וקבע השר" יבוא "וקבע השר צו זמני או תקנות זמניות, לפי העניין, רשאי הוא להאריך את תוקפו של הצו הזמני או את תוקפן של התקנות, כל עוד לא החליטה ועדת הבריאות אם לאשר את הצו או את התקנות".

דברי הסבר

סעיף 1 במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום תמדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021, תוקנה פקודת הרוקחים [נסח משולב], התשמ"א-1981 (בפרק זה – פקודת הרוקחים). במסגרת תיקון זה, חוקמה ועדת חריגים, אשר תפקידה לתת לשר הבריאות את המלצתה בנוגע לסמכותו לקבוע סוגי תמרוקים שיידרש רישיון לשווקם, ולא יהיה ניתן לשווקם לפי הצהרה בדבר עמידה בכללי הרגולציה האירופית, וכן בנוגע לסמכותו לתסיר סוגי תמרוקים מרשימת המוצרים שניתן לייבאם בייבוא מקביל.

מוצע לתקן את פקודת הרוקחים ולהרחיב את תפקידה של ועדת החריגים, כך שזו תייעץ לשר הבריאות אף לעניין קביעת הוראות בתקנות, מכוח סמכותו לפי פרק ז'1 לפקודת הרוקחים, אשר מחמירות יותר ביחס לדרישות חוקיות היבוא של האיחוד האירופי, בהגדרתן בפקודת האמורה (בפרק זה – דרישות חוקיות היבוא), או שאינן נכללות בהן. זאת, למעט הסמכויות הקבועות בסעיפים שמפורטים בפסקה (3) של סעיף 12א55 לפקודת הרוקחים, כנוסחת המוצע. הסמכויות המעוגנות בסעיפים אלה כוללות, בין השאר, סמכות לחתקן תקנות לעניין יבוא מקביל, ייצוא, חגשת חשגות, ומוצרים העלולים לגרום לסיכון בריאותי חמור. מוצע להרחיב את סמכויותיה של ועדת החריגים כמפורט לעיל, מאחר שכללי יבוא מחמירים ביחס לדרישות חוקיות היבוא של האיחוד האירופי, גורמים בפועל לחסם סחר שפוגע ביכולת לייבא תמרוקים לישראל, וכתוצאה מכך לעליית יוקר המחיה. על כן, מוצע כי ועדת החריגים, בתיוותה ועדה מקצועית בין-

משרדית עם ראייה רחבה לעניין זה, תייעץ לשר קודם שיפעיל סמכותו בעניינים האמורים.
 על פי המוצע, ההסדר המוצע לעיל לא יחול בכל הנוגע לסמכותו של שר הבריאות לקבוע הוראות לעניין
 מרשם עוסקים בתמרוקים, הטגעות לקביעת אופן ניהול המרשם, דרך הגשת הבקשה והמועדים להגשתה,
 כך שלעניין תקנות אלה לא יידרש שר הבריאות להליך התייעצות עם ועדת החריגים.

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום חמדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023. פרק ____:

ייעול הליכי רישוי סביבתי.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ותיקוני החוק המוצע

המשרד לחגנת הסביבה (להלן – המשרד) מפקד על הרישוי והאסדרה של נושאי איכות הסביבה בעסקים ובמפעלים, מכוח חוקים שונים שבסמכותו. מערכי הרישוי חקיימים במשרד מסדירים פעילויות תעשייתיות, תשתיות פסולת וביוב, ושירותים שונים, כגון: תחנות תדלוק, שהם בעלי פוטנציאל לגרימת מפגעים וסיכונים סביבתיים ובריאותיים. מטרת החוק המוצע לטייב ולייעל את מערכי הרישוי חקיימים הן בק הדרגולטורי והן במן הסביבתי, באמצעות רפורמה כוללת המבוססת על התאמה לסטנדרטים המקובלים באיחוד האירופי.

בשנים האחרונות פעל המשרד לגיבושו של מתווה לטיוב הדרגולציה, שכלל שיח מקיף עם כלל בעלי העניין ונציגי החברה האזרחית, וכן עם משרדי הממשלה הרלוונטיים. בשנת 2015 הופץ המשרד תזכיר חוק רישוי סביבתי משולב, התשע"ה-2015, אך לאחר עבודת הכנה בת מספר שנים נפסק קידומו של התזכיר. בשנה האחרונה, בתיאום עם משרד האוצר, גובש מתווה חלופי לטיוב האסדרה הסביבתית בישראל, תוך יישום העקרונות הנוגעים באסדרה הסביבתית באיחוד האירופי, ובתוך כך להביא להפחתת נטל האסדרה על חמגור העסקי. ביום 1 באוגוסט 2021 התקבלה החלטת ממשלה מס' 223 שעניינה ייעול הליכי הדרגולציה במשרד לחגנת הסביבה, במסגרת ההחלטות הנלוות לאישור תקציב המדינה. בהחלטת הממשלה האמורה הוטל על המשרד להפץ תזכיר חוק ליישום ההחלטות, בהסכמת שר האוצר, בתוך 180 יום מקבלת ההחלטה. ביום 24 בפברואר 2023 התקבלה החלטת ממשלה מס' 206 שעניינה רישוי ירוק, במסגרתה הוחלט לתקן את תיקוני החקיקה שבנדון במסגרת אישור תקציב המדינה לשנות התקציב 2023 ו-2024.

במסגרת החוק המוצע, יתוקנו הסדרי הרישוי בחקיקה סביבתית חקיימת, באופן שהליכי הרישוי יאוחדו ככל האפשר, על בסיס עקרונות האסדרה באיחוד האירופי, כך שיונתן היתר סביבתי אחד לפעילות בעלת פוטנציאל לגרום להשפעה סביבתית ניכרת. הדברים אמורים בעיקר בהיתרי פליטה לפי חוק אויר נקי, התשס"ח-2008 (להלן – חוק אויר נקי), אישור ותנאים ברישיון עסק לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן – חוק רישוי עסקים) והיתרי רעלים מכוח חוק החומרים מסוכנים, התשנ"ג-1993 (להלן – חוק החומרים המסוכנים). יצוין כי התנאים בחיתר יכללו את אותם נושאים והיבטים המוסדרים כיום מכוח החוקים האמורים. כך למשל, היבטים בתחום הקרינה הבלתי מייננת, שיש להם הסדר ייעודי בחקיקה אחרת, לא יוסדרו במסגרת החיתר האחד אלא במסגרות החוקיות חקיימות.

בנוסף, לגבי חיתר הזרמה לים הניתן על-ידי ועדה בימשדדית מכוח החוק למניעת זיהום חים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988 (להלן – חוק מניעת זיהום חים), מוצע לאפשר איחוד תהליכים בינו לבין החיתר האחד, על מנת לטייב ולייעל את התיאום בין החיתרים השונים. זאת מבלי לבטל את החיתר הנפרד לחזרמה לים. עוד מוצע להבהיר כי חיתר חזרמה לים נדרש לגבי חזרמה לים במישורין או דרך שפך נחל, ובמקביל לתקן את החסדר לעניין צווי הרשאה לחזרמה לנחל, חקבוע בחוק המים, התשי"א-1951 (להלן – חוק המים), כך שצו הרשאה לא יידרש במקרה של חזרמה לשפך נחל. בכך תבוטל החפיפה בין החיתרים לפי חמצב החוקי חקייים. כמו כן, תחוק המוצע מעדכן את רשימת הסקטורים והפעילויות עליהם יחולו חובות מכוחו, תוך קביעת ספי פעילות גבוהים בהשוואה למצב חקייים, שיאפשרו תיעודף של הסיפול והאסדרה לגבי פעילויות שהשפעתן הסביבתית היא ניכרת. במסגרת זו כולל החוק המוצע גם חוראות תחילה ומעבר מדורגות לאורך תקופה של מספר שנים, שיאפשרו את המעבר ממשטרי הרישוי חקיימים להסדרים ותלופיים המוצעים.

לאור כל האמור, החוק המוצע כולל סדרה של תיקוני חקיקה, כאשר לכל חוק שיתוקן ייוחד פרק. החוקים שיתוקנו הם – חוק אויר נקי, התשס"ח-2008; חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993; חוק למניעת זיהום חים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988; סימן א1 בחוק המים, התשי"א-1951.

ג. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

תיקון חוק אויר נקי, התשס"ח-2008;
תיקון חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993;

תיקון חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988;
 תיקון חוק המים, התשי"א-1951;
 תיקון חוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א-2011;
 תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000.

ד. השפעה החוק המוצע על התקציב

אין.

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי

אין.

ו. הערות המשרדים

בשנת 2022 הפיק המשרד להגנת הסביבה תזכיר חוק ליעול הליכי רישוי סביבתי (תיקוני חקיקה), התשפ"ב-2022, והערות המשרדים והציבור הועברו למשרד.

הערות המשרדים והערות ציבור, שבשלחן לא הוטמעו תיקונים בנוסח טיוטת החוק, כמפורט בטבלה מרכזת לכל טיוטות החוק שהועלו על סדר יומה של ועדת השרים לתיקוני חקיקה הנדרשים ליישום החלטות שהתקבלו במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2023 ו-2024 והצעת תקציב המדינה לשנים האמורות.

ז. המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (כלכלי) מסר כי אין מניעה משפטית להביא את הצעת החוק המצורפת לאישור ועדת השרים לתיקוני חקיקה.

ח. הממונה על התקציבים במשרד האוצר תומך בטיטות החוק המוצעת.

ט. מצורף נוסח טיוטת החוק המוצעת.

טיוטת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023

פרק ____: ייעול הליכי רישוי סביבתי

סימן א': תיקון חוק אוויר נקי

תיקון חוק אוויר נקי¹. בחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008² (בפרק זה - חוק אוויר נקי) -

(1) בסעיף 2 -

(א) בהגדרה "היתר פליטה", במקום "סימן ב' בפרק" יבוא "פרק";

(ב) אחרי ההגדרה "חוק הגנת הסביבה" יבוא:

"חוק החומרים המסוכנים" - חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993³;

(ג) במקום ההגדרה "הטכניקה המיטבית הזמינה" יבוא:

¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 752; התשע"ב, עמ' 450.
² ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

"טכניקה" - טכנולוגיה, אמצעים ושיטות המשמשים בתכנון, בבנייה, בהפעלה, בתחזוקה או בפירוק של מקור פליטה או של פעילות המתבצעת בו ;

"טכניקה מיטבית זמינה" - טכניקה שהיא אחת מהטכניקות המיטביות והמתקדמות ביותר הזמינות ליישום מעשי ומקובלות כבסיס לקביעת ערכי פליטה ותנאים אחרים בהיתר, ואשר מיועדות למניעה של פליטה והשפעות שליליות על הסביבה בכללותה, ובנסיבות שבהן מניעה כאמור אינה אפשרית לצמצום פליטה והשפעות כאמור ; לעניין זה -

(1) יראו טכניקה כזמינה ליישום מעשי אם רמת הפיתוח שלה מאפשרת יישום מבחינה טכנית וכלכלית לגבי אותו סוג של מקור פליטה או פעילות, בהתחשב בעלותה וביתרונותיה, בין שהיא מיוצרת או שנעשה בה שימוש בישראל ובין שלא, ובלבד שבעל מקור הפליטה יכול להשיגה באופן סביר ;

(2) יראו טכניקה כמיטבית אם היא הטכניקה האפקטיבית ביותר בהשגת רמה כללית גבוהה של הגנה על הסביבה בכללותה, ;

(ד) במקום ההגדרה "הממונה" יבוא :

"הממונה" - עובד המשרד שהשר הסמיכו לעניין הוראות לפי חוק זה, כולן או חלקן, ובלבד שלעניין היתר פליטה שהוא היתר פליטה אחד כמשמעותו בסיומן ה' בפרק ד', ובכלל זה מתן היתר כאמור וקביעת תנאיו או סירוב למתן היתר כאמור, ביטולו או התלייתו, לעניין הפרטים בתוספת השלישית המסומנים בכוכבית, יוסמך עובד בכיר של המשרד ;

(ה) אחרי ההגדרה "הממונה" יבוא :

"המנהל" - עובד בכיר של המשרד, שהשר הסמיכו לעניין הוראות לפי חוק זה, כולן או חלקן ;

(ו) במקום ההגדרה "מקור פליטה טעון היתר" יבוא :

"מקור פליטה טעון היתר" - כמשמעותו בסעיף 17 ;

(2) בסעיף 13(א), בסופו יבוא "ולעניין מקורות פליטה נייחים שהם מקורות פליטה טעוני היתר פליטה - גם לפי הוראות סעיף 16א" ;

(3) אחרי סעיף 16 יבוא :

"עקרונות ושיקולים 16א. (א) הפעלת הסמכויות לפי פרק זה לעניין התקנת תקנות, מתן לאסדרת מקורות פליטה נייחים, בחינת נקשות או השגות, החלטה בבקשות או השגות, מתן היתרים או אישורים או קביעת תנאים בהיתר, תיעשה על בסיס גישה סביבתית משולבת ובהתאם למקובל באסדרה הנוהגת במדינות האיחוד האירופי, ובכלל זה בדירקטיבות, תקנות, מודלים, שיטות, תקנים ונהלים מקצועיים לעניין מקורות פליטה טעוני היתר (בחוק זה - האסדרה האירופית), וכן בשים לב לכל אלה :

(1) בחינת השפעות הדדיות בין מרכיבי הסביבה השונים ובחינת השפעות על הסביבה ועל בריאות הציבור כמכלול ;

(2) ניהול סיכונים ;

(3) העדפת הפחתה במקור ;

(4) הפחתת נטל אסדרה עודף ככל האפשר, ובכלל זה צמצום עלויות עודפות הכרוכות בציות לאסדרה, וכן יצירת ודאות ויציבות אסדרתית;

(5) בעניין שבו האסדרה האירופית אינה מתאימה לתנאי הארץ - כללים או אמות מידה מקצועיים המיושמים במדינות מפותחות.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מכל שיקול אחר שיש לשקול לפי פרק זה בהפעלת הסמכויות כאמור באותו סעיף קטן ";

(4) בסעיף 17 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום "טעון היתר" יבוא "שמכוצעת בו פעילות מהפעילויות המפורטות בתוספת השלישית או שיש בו מיתקן מהמיתקנים המפורטים בתוספת האמורה, בכל היקף, או בהספק, כושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות כמפורט בה";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(1א) חישוב ההספק, כושר הייצור, הכמויות או יחידות המדידה האחרות, כאמור בסעיף קטן (א), ייעשה בהתאם להספק, כושר הייצור, הכמויות או מספר יחידות המדידה המרביים אשר ניתן להגיע אליהם באמצעות מקור הפליטה, אף אם בפועל מופעל מקור הפליטה בהספק, כושר ייצור, כמויות או מספר יחידות מדידה נמוכים יותר.

(2א) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(1א), רשאי הממונה, לבקשת בעל מקור פליטה, לאשר כי מקור הפליטה אינו טעון היתר, אם הוכח להנחת דעתו כי בשל מגבלה פיזית הקיימת במקור הפליטה או הגבלה החלה עליו לפי דין, לא יתאפשר בו בפועל ביצוע פעילות בהספק, כושר הייצור, בכמויות או במספר יחידות המדידה המרביים כאמור בסעיף קטן (1א).";

(5) בסעיף 18 -

(א) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "בקשה תוגש באופן דיגיטלי, במתכונת שפרסם הממונה באתר האינטרנט של המשרד, ואשר תעמוד לעיון הציבור במשרד, הודעה על פרסום מתכונת הגשת הבקשה וכל שינוי שלה תפורסם ברשומות; השר רשאי לקבוע הוראות נוספות לעניין אופן הגשת בקשה כאמור";

(ב) בסעיף קטן (ב) -

(1) בפסקה (1)(ה), אחרי "זיהום האוויר" יבוא "מכין כלל הטכניקות המיטביות הזמינות", ובסופה יבוא "ואם ניתן לקבוע את ערך הפליטה המוצע לכל מזהם, המשויך לאותה טכניקה - ערך הפליטה המוצע כאמור";

(2) בפסקה (2)(א), המילים "ודרכי הגשתה" יימחקו;

(ג) בסעיף קטן (ד), במקום "ממנה ומכל" יבוא "ממנה, מכל", במקום "או שנמסר" יבוא "ומכל מסמך שנמסר" ואחרי "הגשת הבקשה" יבוא "לפי דרישתו כאמור בסעיף קטן (1)(ג)";

(6) בסעיף 19, סעיף קטן (ג) - בטל;

(7) בסעיף 20 -

(א) בסעיף קטן (ג)(1), במקום "בסעיף קטן (א) בתוך שישה חודשים" יבוא "בסעיפים קטנים (ד) או (ה), בתוך שנה", במקום "במקרים חריגים ובהודעה מנומקת בכתב" יבוא "בהודעה בכתב", ובמקום "בשלושה חודשים" יבוא "בשישה חודשים".

(ב) בסעיף קטן (ד) -

- (1) במקום "יכין טיוטת היתר ויקיים הליך" יבוא "יחולו הוראות אלה";
- (2) הקטע החל במילים "לפי סעיף 21" יסומן כפסקה (3), ובה, לפני "לפי סעיף 21" יבוא "הממונה יפרסם את טיוטת ההיתר" ואחרי "כאמור" יבוא "באותו סעיף";
- (3) לפני פסקה (3) יבוא:

"(1) הממונה יכין טיוטת היתר וימסור אותה למגיש הבקשה; מגיש הבקשה רשאי לטעון את טענותיו לגבי טיוטת ההיתר, ובכלל זה לבקש מהממונה הסבר לעניין השיקולים בקביעת תנאי מסוים שמגיש הבקשה טען לגביו, בתוך 30 ימים מיום קבלתה; פרק הזמן האמור כפסקה זו לא יובא במניין התקופה כאמור בסעיף קטן (ג)(1);

(2) כללו טענות מגיש הבקשה בקשה להסבר כאמור בפסקה (1), יצרף הממונה להיתר הסבר לעניין החלטתו לגבי אותו תנאי; הסבר כאמור יתייחס בין השאר ליישום השיקולים לפי חוק זה, ובכלל זה להתאמת התנאי למקובל באסדרה האירופית";

(8) בסעיף 21 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום הרישה עד המילים "כאמור בסעיף 18(ד)" יבוא "בקשה למתן היתר פליטה וכל מסמך או חוות דעת שצורפו אליה לפי סעיף 18(ב)", במקום "ממועד הגשתם" יבוא "ממועד הגשתם; מידע ופרטים נוספים שהוגשו לממונה לפי דרישתו כאמור בסעיף 18(ג)(1) וחוות דעת שנמסרו לממונה לפי סעיף 18(ד) יפורסמו ויועמדו לעיון הציבור כאמור לא יאוחר ממועד פרסום ההודעה כאמור בסעיף קטן (ב)";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום הרישה עד המילים "תפוצה רחבה" יבוא "החליט הממונה לשקול ליתן היתר פליטה או לתיתו בתנאים, כאמור בסעיף 20(ד) רישה, יפרסם הודעה על כך באתר האינטרנט של המשרד";

(ג) בסעיף קטן (ד)(2), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"(1) הודיע מגיש הבקשה כאמור בפסקת משנה (א), רשאי הממונה לפרסם את הבקשה ולהעמידה לעיון הציבור, כאמור בסעיף קטן (א), בלי הפרטים שמגיש הבקשה טען לגביהם כאמור בפסקת משנה (א), עד לקבלת החלטתו בעניין הטענה האמורה, ובלבד שיפרסם את החלטתו באתר האינטרנט של המשרד לא יאוחר ממועד פרסום ההודעה כאמור בסעיף קטן (ב)";

(9) בסעיף 22 -

(א) בסעיף קטן (ב)(1), במקום הסיפה החל במילים "או אם לא ניתן" יבוא "ערכים אחרים או אמצעים טכניים שיש ליישם במקור הפליטה, המבוססים על הטכניקה המיטבית הזמינה שיש ליישם במקור הפליטה, ככל האפשר בלי לחייב ביישום של טכניקה או אמצעי מסוים, ואם לא ניתן לדעת הממונה לקבוע ערכי פליטה או ערכים או אמצעים כאמור - תנאים אחרים שקביעתם תביא להשגת אותם יעדים סביבתיים, ובכלל זה תנאים לעניין הגבלת פליטת מזהמים ממקור הפליטה";

(ב) בסעיף קטן (ד), במקום "הטכניקה המיטבית הזמינה, בשים לב למאפיינים" יבוא "טכניקה שהיא אחת מהטכניקות המיטביות הזמינות, בשים לב לבקשת בעל מקור הפליטה, ובהתחשב במאפיינים" ואחרי "המקומיים" יבוא "וכן ברמת הסיכון של המזהם וקצב הפליטה הצפוי, בהיותו של מקור הפליטה קיים או מתוכנן, ובהיבטי עלות ותועלת".

(10) אחרי סעיף 22 יבוא:

"טכניקה חדשנית 22א. לשם ניסוי בהפעלה של טכניקה חדשנית במקור פליטה טעון היתר, רשאי הממונה, בתנאים שהוא קובע בהיתר הפליטה, לאשר לבעל מקור הפליטה לעשות שימוש באותה טכניקה, אף אם טרם התקבלה כטכניקה מיטבית זמינה, והכול לתקופה מוגבלת ובתנאים שיאפשרו לבחון אם הטכניקה החדשנית מספקת הגנה על הסביבה ובריאות הציבור ברמה השווה לרמת ההגנה כאמור שמספקת הטכניקה המיטבית הזמינה, לעניין סעיף זה, "טכניקה חדשנית" - טכניקה חדשה שטרם נבחנה בקנה מידה תעשייתי ושהוכח להנחת דעתו של הממונה כי מתקיימים לגביה שני אלה:

(1) היא עשויה לספק הגנה על הסביבה ובריאות הציבור ברמה גבוהה יותר מזו שמספקות הטכניקות המיטביות הזמינות או לספק הגנה שוות ערך על הסביבה ובריאות הציבור בעלות נמוכה יותר;

(2) קיימת אפשרות, מבחינה כלכלית, לעשות בה שימוש בקנה מידה תעשייתי.

(א) בעל מקור פליטה רשאי להגיש למנהל, בתוך 21 ימים מיום קבלת ההיתר, השגה בכתב על תנאי מסוים בהיתר, בטענה שמתקיים אחד מאלה, בשים לב בין השאר לאמור בסעיף קטן (ד), ובלבד שטענותיו בעניין התנאי האמור הוגשו לממונה לפני מועד מתן ההיתר, או שלא ניתנה לו הזדמנות סבירה לטעון לעניין התנאי האמור לפני אותו מועד:

(1) קיים פער ניכר בין העלות הכרוכה בעמידה בתנאי נושא ההשגה לתועלת הסביבתית הצפויה מיישומו על פי אמות המידה המקובלות לעניין זה באסדרה האירופית,

(2) קיים פער ניכר בין המועד שנקבע בהיתר לשם יישום התנאי לבין התקופה הדרושה לכך לדעת בעל מקור הפליטה;

(3) התנאי אינו מתיישב עם אמות מידה מקובלות לקביעת תנאים לגבי פעילות בעלת מאפיינים דומים במדינות אשר מיישמות את האסדרה האירופית;

(4) התנאי שונה באופן ניכר מתנאי כאותו עניין שנקבע בהיתר פליטה אחר לגבי פעילות בעלת מאפיינים דומים.

(ב) החליט הממונה לסרב ליתן היתר פליטה, רשאי מניש הבקשה להיתר להגיש למנהל, בתוך 21 ימים מיום שנמסרה לו החלטת הממונה, השגה בכתב על ההחלטה, בטענה שהחלטה ניתנה שלא בהתאם להוראות לפי סעיפים 16א או 19 או בלי שנשקלו השיקולים האמורים בסעיף 20(ב), ובשים לב בין השאר לאמור בסעיף קטן (ד).

(ג) (1) נוכח המנהל, כי התקיים תנאי מן התנאים להגשת השגה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), יבחן אם יש לשנות את תנאי היתר הפליטה או ליתן היתר כאמור, לפי העניין, בהתאם לשיקולים למתן היתר או לקביעת תנאיו לפי סימן זה; מצא המנהל, לאחר בחינה כאמור, כי יש לשנות את תנאי היתר הפליטה או ליתן היתר כאמור, יורה לממונה לעשות כן.

(2) המנהל לא יורה כאמור בפסקה (1) אלא לאחר חלוף התקופה להגשת הערות כאמור בסעיף קטן (ז), ואם הוגשו הערות כאמור לאחר שדן בהערות שהוגשו, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 21(ו) סיפה.

(3) המנהל ימסור למגיש ההשגה את החלטתו המנומקת בהשגה, בכתב, בתוך 60 ימים מיום הגשתה, ואולם רשאי הוא, בהודעה בכתב, לדחות את המועד למתן החלטתו ב-30 ימים נוספים, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות ההשגה.

(ד) על החלטת המנהל בהשגה, כאמור בסעיף קטן (ג), רשאי בעל מקור הפליטה להשיג בכתב לפני המנהל הכללי של המשרד (בסעיף זה - המנהל הכללי), בתוך 21 ימים ממועד מתן ההחלטה, בטענה שמתקיים, נוסף על האמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), אחד מאלה, ובלבד שטענה כאמור נכללה בהשגה לפי אותו סעיף קטן:

(1) קיים חשש סביר שתנאי ההיתר נושא ההשגה כאמור בסעיף קטן (א) או החלטה לדחות השגה שהוגשה לפי סעיף קטן (ב), עלולים לסכן את המשך קיומו של קו ייצור במקור פליטה או את פעילות מקור הפליטה כולו; לעניין זה, "קו ייצור" - מיתקן או כמה מיתקנים המשמשים בתהליך ייצור שבסופו מיוצר מוצר;

(2) ההיתר ניתן לפעילות של מקור פליטה שהוא תשתית לאומית כמפורט להלן או מתבקש לגבי פעילות כאמור, ותנאי ההיתר כאמור בסעיף קטן (א) או החלטה לדחות השגה כאמור בסעיף קטן (ב) עלולים לפגוע באופן משמעותי באיכות השירות לציבור או למשק או באספקתו או להביא לעלייה ביוקר המחיה בתחום התשתית:

(א) רכבת;

(ב) נמל,

(ג) תחנת כוח;

(ד) מיתקן להתפלת מים;

(ה) שדה תעופה,

(ו) מיתקני אחסון והולכה של נפט, גז או דלק,

(ז) בית חולים.

(ה) השגה כאמור בסעיפים קטנים (א), (ב) או (ד) תהיה מנומקת ויצורפו לה אסמכתאות לתמיכה בהתקיימות התנאים לפי אותם סעיפים קטנים, ולעניין השגה כאמור בסעיף קטן (א)(1) – גם תוצאות בדיקת העלות הכרוכה בעמידה בתנאי נושא ההשגה והתועלת הסביבתית הצפויה מיישומי, כאמור באותו סעיף קטן, שהגיש המבקש לממונה, לפני מתן ההיתר.

(ו) ההוראות לפי סעיף 18(א) סיפה יחולו לעניין הגשת השגה כאמור בסעיפים קטנים (א), (ב) או (ד), בשינויים המחויבים ובשינוי זה: במקום "הממונה" יקראו "המנהל".

(ז) השגה כאמור בסעיפים קטנים (א), (ב) או (ד), שהוגשה בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (ו) תפורסם להערות הציבור באתר האינטרנט של המשרד, כל אדם רשאי להגיש למנהל או למנהל הכללי, לפי העניין, הערות לעניין ההשגה בתוך 21 ימים ממועד פרסומה, ויחולו לעניין הפרסום הוראות סעיף 21(ד), בשינויים המחויבים.

(ח) (1) הוגשה למנהל הכללי השגה כאמור בסעיף קטן (ד), יקיים התייעצות בכתב לגבי קיומה והיקפה של השפעה משקית בקשר להשגה, עם המנהל הכללי של המשרד מממשלתי האמון על תחום פעילותו של מגיש ההשגה, ואם הוקמה בחוק רשות האחראית לפי דין לאסדרת תחום הפעילות של מגיש ההשגה – עם ראש הרשות; לא השיב המנהל הכללי של המשרד כאמור או ראש הרשות האמורה, בכתב, על פנייתו של המנהל הכללי בתוך 21 ימים מיום שנמסרה לו הפנייה, יראו את חובת ההיוועצות, בתום התקופה האמורה, כאילו קוימה; אם האחריות לאסדרת תחום הפעילות כאמור לא נתונה לפי דין בידי אף משרד ממשלתי או רשות כאמור, יקיים המנהל הכללי את ההתייעצות לפי פסקה זו עם המנהל הכללי של משרד הכלכלה והתעשייה.

(2) המנהל הכללי ייתן את החלטתו בהשגה לאחר קיום היוועצות כאמור בפסקה (1) ויחולו על החלטתו הוראות סעיף קטן (ג), בשינויים המחויבים.

(ט) היה בידי מגיש ההשגה, ערב הגשת הבקשה להיתר נושא ההשגה, היתר פליטה, יעמוד ההיתר האמור בתוקף עד למתן החלטה בהשגה לפי סעיפים קטנים (ג) או (ח), אלא אם כן מתקיים אחד מאלה:

(1) מגיש ההשגה ביקש כי ההיתר נושא ההשגה ייכנס לתוקף אף לפני מתן החלטה בהשגה;

(2) המנהל או המנהל הכללי, לפי העניין, הורה כי ההיתר נושא ההשגה ייכנס לתוקף, במלואו, בחלקו, או בשינויים שעליהם יורה, לפני מתן החלטת בהשגה, המנרל או המנהל הכללי, לפי העניין, יורה כאמור רק אם נוכח כי הדבר נדרש כדי למנוע את אחד מאלה, והכול בהתחשב בעלות יישום התנאי שלגביו הוגשה ההשגה והמועד שנקבע ליישום ביחס למועד לקבלת החלטת בהשגה, ובשים לב לקיומן של דרכים חלופיות ליישום התנאי ועלותן :

(א) פגיעה ניכרת בסביבה או בבריאות הציבור ;

(ב) זיהום או פגיעה מתמשכים או חוזרים ונשנים בסביבה או בבריאות הציבור ;

(ג) סיכון משמעותי לציבור או לסביבה.

(י) החלטות המנהל והמנהל הכללי לפי סעיף זה וכן חוות הדעת מאת המנהל הכללי של המשרד הממשלתי האמון על תחום הפעילות של מגיש ההשגה, מאת ראש הרשות האחראית לאסדרת תחום הפעילות כאמור או מאת המנהל הכללי של משרד הכלכלה והתעשייה, לפי העניין, שניתנה במסגרת היועצות כאמור בסעיף קטן (ח), יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד ויחולו לעניין הפרסום הנאות סעיף 21(ד), בשינויים המחויבים."

(11) בסעיף 24, סעיף קטן (ב) – בטל ;

(12) בסעיף 25 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום "שבע" יבוא "עשר" ;

(ב) בסעיף קטן (ג) -

(1) הסיפא החל במילים "הוגשה בקשה" תסומן כפסקה (1), ובה, במקום "ארבעה חודשים" יבוא "שנה" ובסופו יבוא "הממונה רשאי להאריך את התקופה האמורה בשישה חודשים נוספים אם נוכח כי התקיימו נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת" ;

(2) אחרי פסקה (1) יבוא :

"(2) הממונה רשאי, לבקשת מגיש הבקשה להיתר פליטה או לחידוש, לתת היתר פליטה לתקופה קצרה מחמש שנים, אם נוכח שהפעילות שלגביה מבוקש ההיתר היא פעילות זמנית מטבעה, או שהיא צפויה להימשך פחות מחמש שנים, לפי הצהרת מגיש הבקשה; מגיש הבקשה להיתר פליטה יצרף אסמכתאות לתמיכה בהצהרתו לפי פסקה זו."

(ג) בסעיף קטן (ד), אחרי "עד 22" יבוא "י-222" ;

(13) בסעיף 26 -

(א) בסעיף קטן (א), המילים "בכל עת" – יימחקו, ובמקום "להוסיף על תנאיו של היתר פליטה, לשנותם או לגרוע מהם" יבוא "לשנות את תנאיו של היתר פליטה, ובכלל זה להוסיף עליהם או לגרוע מהם" ;

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא :
 "(1א) בקשת בעל היתר פליטה לשינוי כאמור בסעיף קטן (א) תהיה מנומקת ויחולו לעניין הגשתה ההוראות לפי סעיף 18, בשינויים המחויבים."

(ג) במקום סעיף קטן (ב) יבוא :
 "(ב) הממונה לא ישנה ביוזמתו תנאי בהיתר פליטה, אלא אם כן סבר שהשינוי נדרש כדי למנוע פגיעה ניכרת בסביבה או בבריאות הציבור או כדי למנוע זיהום או פגיעה מתמשכים או חוזרים ושנים בסביבה או סיכון משמעותי לציבור או לסביבה; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכות הממונה לשנות תנאי בהיתר פליטה לבקשת בעל ההיתר, וכן לערוך, ביוזמתו, שינוי של תנאי כאמור שאין לו השפעה משמעותית על בעל ההיתר, כגון דרישת ניטור או דיגום שישומה אינו כרוך בהקמת תשתית, או דרישה לדיווח, רישום, שילוט או סימון."

(ד) בסעיף קטן (ד), אחרי "שינוי מחותי אחר בתנאי היתר הפליטה" יבוא "אשר צפוי להביא להגדלת פליטת חמוזהמים ממקור הפליטה או להגדלת ההשפעה הסביבתית של מקור הפליטה או הסיכון לסביבה ממנו".

(ה) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא :
 "(ה) הממונה יודיע לבעל היתר הפליטה על החלטתו בבקשתו לפי סעיף קטן (א), עד תום התקופה שלהלן, לפי העניין

(1) לעניין בקשה שעניינה שינוי כאמור בסעיף קטן (ד) – ארבעה חודשים מיום הגשת הבקשה כנדרש לפי סעיף קטן (1א); הממונה רשאי, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות הבקשה, להאריך את התקופה האמורה ב-75 ימים נוספים,

(2) לעניין בקשה שעניינה שינוי שאינו שינוי כאמור בפסקה (1) חודשיים מיום הגשת הבקשה כנדרש לפי סעיף קטן (1א); הממונה רשאי, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות הבקשה, להאריך את התקופה האמורה ב-30 ימים נוספים.

(ו) דרש הממונה ממגיש הבקשה מידע ופרטים נוספים לפי סעיף קטן (א), לא יובא במניין התקופה האמורה בסעיף קטן (ה)(1) או (2) פרק הזמן שעד להגשת מידע ופרטים כאמור, וכן לא יובא במניין התקופה כאמור פרק הזמן שניתן לבעל היתר הפליטה כדי לטעון את טענותיו כאמור בסעיף קטן (ג), ולעניין התקופה האמורה בסעיף קטן (ה)(1) – גם פרק הזמן להגשת הערות הציבור לטייטה בהתאם להוראות סעיף קטן (ד) ולדיון בהן.
 (ז) על שינוי תנאי בהיתר פליטה יחולו הוראות סעיף 22ב, בשינויים המחויבים."

(14) בסעיף 27 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום הקטע החל במילים "או באופן הפעלתו" עד המילים "בסעיף קטן (ג)" יבוא "לרבות הרחבתו, או שינוי באופן הפעלתו של מקור פליטה שניתן לגביו היתר פליטה, שעלול להגדיל במידה ניכרת את ההשפעות הסביבתיות השליליות של מקור הפליטה, כולן או חלקן, או את הסיכון לסביבה או לבריאות הציבור הנובע ממנו, למעט הוספת מיתקן מהמיתקנים המפורטים בתוספת השלישית או פעילות מהפעילויות המפורטות בה" ואחרי "לאשרה בתנאים" יבוא "הנוגעים לשינוי המבוקש".

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "עד 22" יבוא "עד 20, 21 בשינויים האמורים בסעיף 26(ד), 22ב ו-26(ז)";

(ג) במקום סעיף קטן (ג) יבוא :

"(ג) הוספה של מיתקן מהמיתקנים כמפורט בתוספת השלישית או של פעילות מהפעילויות כמפורט בה, למקור פליטה שניתן לגביו היתר פליטה, טענה היתר פליטה; ואולם, אם נוכח הממונה כי הוספה כאמור אינה משנה במידה ניכרת את אופי הפעילות או היקף המיתקנים במקור הפליטה, רשאי הוא לדון בבקשה שעניינה הוספה כאמור כאילו הייתה בקשה לאישור שינוי הפעלה משמעותי.

(ד) הממונה יודיע לבעל היתר הפליטה על החלטתו בבקשתו לפי סעיף קטן (א), בתוך שישה חודשים מיום הגשת הבקשה; הממונה רשאי, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות הבקשה, להאריך את התקופה האמורה בחודשיים נוספים, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 126(ו).

(ה) השר רשאי לקבוע נסיבות שבהן שינוי כאמור בסעיף קטן (א) ייחשב לשינוי הפעלה משמעותי.

(ו) הממונה רשאי לתת לבעל היתר רעלים הוראות לעניין נסיבות שבהן שינוי כאמור בסעיף קטן (א) ייחשב לשינוי הפעלה משמעותי וכן לעניין אופן הערכת ההשפעות הסביבתיות של השינוי האמור ובכלל זה השפעתו על הסיכון לסביבה או לבריאות הציבור.

(ז) המנהל רשאי לתת הוראות כאמור בסעיף קטן (ו) גם לכלל בעלי היתרי הרעלים או לבעלי היתרי רעלים שניתנו לשם עיסוק בסוגי פעילות או מיתקנים מסוימים; הוראות שניתנו לפי סעיף קטן זה יועמדו לעיון הציבור במשרדי המנהל, במשרדי הממונה ובאתר האינטרנט של המשרד; הודעה על מתן הוראות כאמור, על מועד כניסתן לתוקף ועל כל שינוי בהן תפורסם ברשומות, והשר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסומן."

(15) אחרי סעיף 27 לחוק יבוא :

"הודעה על שינוי שאינו 27א. (א) בעל היתר פליטה יודיע לממונה על כל שינוי שבכוונתו לבצע בשינוי הפעלה משמעותי

במקור הפליטה נושא היתר הפליטה או באופן הפעלתו ביחס לנתונים שצוינו בבקשה להיתר פליטה, שאינו שינוי הפעלה משמעותי ואינו כרוך בשינוי תנאי ההיתר, 45 ימים לפחות בטרם ביצע השינוי, או במועד מאוחר יותר אם אישר זאת הממונה; להודעה כאמור יצרף בעל היתר הפליטה פירוט בדבר השינוי המתוכנן, ובכלל זה תיקון של המידע והמסמכים הנוגעים לעניין אשר הוגשו במסגרת הבקשה להיתר הפליטה. הממונה רשאי לדרוש מבעל היתר הפליטה מידע ופרטים נוספים הדרושים לו לשם בחינה של השינוי המתוכנן והשלכותיו.

(ב) מצא הממונה כי שינוי שהודיע עליו בעל היתר הפליטה לפי הוראות סעיף קטן (א) הוא שינוי הפעלה משמעותי, יודיע לבעל היתר הפליטה, בתוך 45 ימים מיום קבלת ההודעה, כי עליו להגיש בקשה לשינוי הפעלה משמעותי טרם ביצע השינוי; הודיע כאמור יחולו לעניין השינוי והבקשה כאמור הוראות סעיף 27(א) ו-(ב).

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), מסר הממונה לבעל היתר פליטה הודעה כאמור באותו סעיף קטן לאחר שחלפו 45 ימים ממועד הודעת בעל היתר הפליטה, ועד מועד מסירת ההודעה כאמור טרם ביצע בעל היתר הפליטה את השינוי, לא יבצע בעל היתר את השינוי אלא לפי הוראות סעיף 27(א) ו-(ב), ואולם אם נמסרה ההודעה כאמור לבעל היתר הפליטה לאחר שבוצע השינוי, רשאי הממונה לתת לו הוראות והגבלות שיחולו עד מועד ההחלטה בבקשה לשינוי הפעלה משמעותי.

(א) בקביעת הוראות לפי חוק זה, שיש בהן משום שינוי של תנאים הקבועים בהיתרי פליטה שעמדו בתוקף ערב קביעת ההוראות האמורות (בסעיף קטן זה - היתרים קיימים), יבחן השר את מועד כניסתו לתוקף של הוראות כאמור לגבי היתרים קיימים, ורשאי הוא לקבוע כי הן ייכנסו לתוקף לגבי היתרים כאמור, טרם מועד חידושם, רק אם נוכח כי מתקיים אחד מאלה:

(1) עלות יישום השינוי האמור בידי כלל בעלי ההיתרים הקיימים הנוגעים לעניין אינה עולה על 30 מיליון שקלים חדשים בשנה, על פי המסקנות מתהליך הערכת השפעות אסדרה, כתגדרתו בחוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב-2022, שנערך לגבי ההוראות.

(2) כניסת ההוראות לתוקף, לגבי כלל ההיתרים הקיימים הנוגעים לעניין, במועד חידושם ולא קודם לכן, עלולה לגרום לפגיעה ניכרת בהגנה על הסביבה או על בריאות הציבור או לסיכון משמעותי לציבור או לסביבה;

(3) כניסת ההוראות לתוקף, לגבי היתר קיים, במועד חידוש ההיתר ולא קודם לכן, עלולה להביא לאי עמידה של מדינת ישראל בדרישה מחייבת לפי הסכם בינלאומי שישראל צד לו.

(ב) במתן הנחיות לפי חוק זה, אשר יישומן כרוך בשינוי תנאים שנקבעו בהיתר פליטה שהוא היתר פליטה שהיה בתוקף ערב מתן ההנחיות (בסעיף קטן זה - היתר קיים) או בשינוי אופן יישומם, רשאי הממונה להורות כי הנחיות כאמור ייכנסו לתוקף לגבי היתר קיים, לפני מועד חידושו, רק אם ניתן לכך אישור מאת השר, השר ייתן אישור כאמור רק אם נוכח כי מתקיים לגבי ההנחיות האמור בפסקאות (1), (2) או (3) של סעיף קטן (א), בשינויים המחויבים."

(16) אחרי סעיף 29 יבוא:

"סימן ב'1: היתר פליטה אחד למקורות פליטה טעוני היתר

- 29א. בקשה לחיתור פליטה
אחור, מתן החיתור
ותנאים
- (א) בעל מקור פליטה טעון חיתור, שהפעילות שהוא מבקש לבצע במקור הפליטה טעונה, נוסף על חיתור פליטה, גם חיתור רעלים לפי חוק החומרים המסוכנים (להלן – חיתור רעלים) או שנדרש לגביה אישור חשר לשם מתן רישיון עסק לפי חוק רישוי עסקים, יגיש לממונה, לפי הוראות סעיף זה, בקשה לחיתור פליטה הכולל תנאים וחוראות לעניין כלל ההיבטים הסביבתיים הנוגעים למקור פליטה טעון חיתור, לצורך מניעת וצמצום של זיהום אוויר לפי הוראות סימן זה, כדי להגן על הסביבה או על בריאות הציבור לפי חוק החומרים המסוכנים או כדי להבטיח איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים לפי חוק רישוי עסקים (בחוק זה – חיתור פליטה אחור).
- (ב) החוראות לפי פרק זה ופרקים ח' ו-י' לעניין חיתור פליטה ובכלל זה בקשה לחיתור פליטה, מתן חיתור פליטה ותנאים ובעל חיתור פליטה, יתולו לעניין חיתור פליטה שהוא חיתור פליטה אחור ובכלל זה בקשה לחיתור כאמור, מתן חיתור כאמור ותנאים ובעל חיתור כאמור, בשינויים המחויבים ובשינויים שלהלן:
- (1) יראו חוראות כאמור המתייחסות לזיהום אוויר כהגדרתו בסעיף 2 או להריגה מערכי סביבה או מערכי ייחוס, כהגדרתם באותו סעיף, כמתייחסות לזיהום או סיכון של הסביבה לרבות מפגעים או מטרדים;
- (2) יראו כ"מזהם" כהגדרתו בסעיף 2, גם חומר כאמור בפסקה (2) לאותה הגדרה, שנוכחותו בסביבה גורמת או עלולה לגרום לאמור בפסקאות משנה (א) או (ב) של אותה פסקה;
- (3) יראו כ"פליטה" כהגדרתה בסעיף 2, פליטה כהגדרתה בחוק חגנת הסביבה (פליטות והעברות לסביבה – חובות דיווח ומרשם), התשע"ב-2012, לרבות העברה כהגדרתה בחוק תאמור ולרבות פעולה הגורמת למפגע או למטרד;
- (4) בקשה לחיתור פליטה שהוא חיתור פליטה אחור תכלול, נוסף על המידע והפרטים לפי סעיף 18(א) ו-1(ב), בשינויים שבפסקאות (1) עד (3), גם מידע ופרטים לפי סעיף 3א לחוק החומרים המסוכנים או מידע ופרטים לפי אותם סעיפים, שעניינם הבטחת איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים כאמור בסעיף 1(א) לחוק רישוי עסקים, הנוגעים למקור הפליטה נושא הבקשה;
- (5) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף 22(א), התנאים שהממונה רשאי לקבוע כתנאים למתן חיתור פליטה שהוא חיתור פליטה אחור או כתנאים בחיתור כאמור יכללו, נוסף על התנאים לפי סעיף 22, בשינויים שבפסקאות (1) עד (3), גם תנאים לפי סעיף 3ג לחוק החומרים המסוכנים או תנאים לפי אותם סעיפים וכן דרישות מתאימות להבטחת הגנה על חקרקע ומקורות המים, לשם הבטחת איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים לפי חוק רישוי עסקים.

⁴ ס"ח התשע"ב, עמ' 238.

(ג) הגיש בעל מקור פליטה כאמור בסעיף קטן (א), לממונה, בקשה להיתר פליטה אחוד לפי הוראות סעיף זה, לא יידרש להגיש בקשה להיתר רעלים לפי סעיף 3א לחוק החומרים המסוכנים.

התניית רישיון או היתר 29ב. לא יינתן רישיון או היתר זמני לעסק החייב ברישוי לפי חוק רישוי זמני לפי חוק רישוי עסקים שהוא מקור פליטה טעון היתר, אלא לאחר קבלת היתר פליטה אחוד.

תוצאות קבלת היתר 29ג. (א) ניתן לבעל מקור פליטה היתר פליטה שהוא היתר פליטה אחוד כאמור בסעיף 29א - פליטה אחוד

(1) לא יידרש בעל מקור הפליטה להיתר רעלים לפי חוק החומרים המסוכנים לגבי הפעילות נושא היתר הפליטה האחוד;

(2) יראו את היתר הפליטה האחוד ותנאיו כאישור למתן רישיון לפי חוק רישוי עסקים (בסעיף זה - רישיון עסק) ותנאים שנקבעו בו בידי נותן האישור, לשם הבטחת המטרה האמורה בסעיף 11(א1) לחוק רישוי עסקים, לא יידרש לגבי אותו עסק אישור אחר לפי החוק האמור ולא ייקבעו ברישיון או בהיתר זמני לפי אותו חוק, לגבי אותו עסק, תנאים אחרים להבטחת המטרה האמורה.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א)2, לא יחולו לעניין היתר פליטה אחוד, שרואים אותו לפי אותו סעיף קטן כאישור כאמור בו, ולעניין תנאיו, ההוראות לפי חוק רישוי עסקים, ואולם -

(1) הסמכויות לפי סעיפים 19א ו-19ב לחוק רישוי עסקים יהיו נתונות לגורם אחיפה מוסמך כאמור בסעיף 19א לאותו חוק, גם לעניין היתר פליטה אחוד;

(2) הסמכויות לפי סעיף 28א לחוק רישוי עסקים יהיו נתונות לעובד רשות מקומית שהוסמך למפקח לפי סעיף 28א(2) לאותו חוק, גם לעניין היתר כאמור, ובלבד שבהפעלת סמכויותיו כאמור יפעל עובד הרשות המקומית לפי הנחיותיו של הממונה ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 28ב לחוק האמור.

(ג) ניתן לגבי מקור פליטה היתר פליטה אחוד, ונעשה שינוי במקור הפליטה באופן שהוא אינו טעון עוד היתר פליטה, ימשיך ההיתר לעמוד בתוקף עד תום תקופת תוקפו. אלא אם כן בוטל קודם לכן בידי הממונה או שהתקיים אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין פעילות שנדרש לשם ביצועה היתר רעלים ניתן היתר רעלים לגבי הפעילות;

(2) לעניין פעילות שלא נדרש לשם ביצועה היתר פליטה או היתר רעלים. אשר מתקיימת בעסק שנדרש לגביו אישור השר לשם מתן רישיון עסק - ניתן אישור כאמור בסעיף קטן (א)2, ונקבעו תנאים ברישיון העסק לעניין שמירה על איכות הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים.

(ד) פקע תוקפו של חיתר פליטה אחד, ולא ניתן לגבי מקור הפליטה נושא ההיתר היתר רעלים לפי חוק החומרים המסוכנים או אישור למתן רישיון עסק, יחולו לעניין מקור הפליטה התנאים שבחיתר הפליטה האחד, כל עוד לא פונו ממקור הפליטה, לפי כל דין, כל המיתקנים והחומרים המצויים בו."

(17) בסעיף 30(א), במקום "למתן חיתר פליטה ובקשות לעריכת שינויי הפעלה משמעותיים" יבוא "או חשגות ובעד קבלת היתרים או אישורים לפי חוק זה";

(18) בסעיף 31 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום "יקבע חיטל על פליטה של מזחמים, שיוטל על בעל היתר פליטה" יבוא "ירשאי לקבוע חיטל על פליטה של מזחמים, שיוטל על בעל מקור פליטה".

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "שיעור מופחת של חיטל לפי סעיף זה" יבוא "אשר ייקבע בחתשוב, בין השאר, באגרות ובמסים אחרים המשולמים לפי כל דין, ישירות או בעקיפין, בגין פליטה של מזחמים ממקור פליטה, וכן הוראות בדבר".

(19) בכותרת סימן ד', אחרי "נייחים" יבוא "שאינם טעוני חיתר";

(20) בסעיף 32(א), אחרי "מקור פליטה" יבוא "שאינו טעון חיתר";

(21) בסעיף 38(ב)(2), במקום "צריכת חדלק של הרכב, ביחידות של ליטר על כל מאח קילומטר" יבוא "צריכת האנרגיה של הרכב, לפי יחידות מדידה תקניות לכל סוג של מקור אנרגיה".

(22) בסעיף 46(א)(2), בסופו יבוא "או שבוצע בו שינוי הפעלה משמעותי בלא שניתן לכך אישור מאת הממונה מראש ובכתב";

(23) בסעיף 50, ברישח, ובסעיף 51, במקום "לממונה" יבוא "למנהל";

(24) בסעיף 52, בכל מקום, במקום "חממונה" יבוא "המנהל";

(25) בסעיף 53 -

(א) בסעיף קטן (א)(3), בסופו יבוא "או מבצע שינוי כאמור בניגוד לתנאי האישור; ואולם, לא יוטל עיצום כספי בשל ביצוע שינוי הפעלה משמעותי בלא אישור הממונה אלא אם כן נקבעו תקנות לפי סעיף 27(ה), ניתנה הוראה כאמור בסעיף 27(ו), או שחלה על המפר הוראה שנתן המנהל לפי סעיף 27(ז), ולפי אותן תקנות או הוראות השינוי שביצע המפר מחוות שינוי הפעלה משמעותי".

(ב) בסעיף קטן (ג), אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) אי מתן הודעה מראש לממונה על שינוי במקור הפליטה או באופן הפעלתו, בניגוד להוראות סעיף 27א";

(26) בסעיפים 54(א), 59(א) ו-60, במקום "הממונה" יבוא "המנהל";

(27) אחרי סעיף 61 יבוא:

"עיצום כספי בשל הפרה 61א. על מעשה אחד המחווה כמה הפרות של הוראות לפי חוק זה, המנויות לפי חוק זה ולפי חוק 53, או לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.";

(28) בסעיף 62, בכל מקום, במקום "הממונה" יבוא "המנהל";

(29) בסעיף 63 -

- (א) בסעיף קטן (א), במקום פסקה (4) יבוא:
- "(4) מבצע שינוי בעיסוק או בעסק שניתן לגביו היתר, שמהווה שינוי הפעלה משמעותי בהתאם להוראות לפי סעיף 27(ד) או (ו), בלא קבלת אישור הממונה מראש ובכתב או מבצע שינוי הפעלה משמעותי שניתן לגביו אישור כאמור, בניגוד לתנאי האישור, הכול בניגוד להוראות סעיף 27;"
- (ב) בסעיף קטן (ג), אחרי פסקה (2) יבוא:
- "(2א) מבצע שינוי במקור הפליטה או באופן הפעלתו בלי שהודיע על כך לממונה מראש ובכתב, בניגוד להוראות סעיף 27א;"

(30) בתוספת השלישית -

- (א) הרישה - תימחק;
- (ב) בפרטים 1.1, 1.2 ו-3.1, בסופס יבוא "(י)";
- (ג) בפרט 4, אחרי "תעשייה כימית" יבוא "(י)".

סימן ב': תיקון חוק החומרים המסוכנים

2. בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 (בפרק זה - חוק החומרים המסוכנים) -

(1) בסעיף 1 -

- (א) בהגדרה "אירוע חומרים מסוכנים", במקום "ולסביבה" יבוא "או לסביבה";
- (ב) לפני ההגדרה "חומר מסוכן" יבוא:
- "היתר", "היתר רעלים" - היתר שניתן לפי הוראות חוק זה לעיסוק ברעל;
- "היתר רעלים אחוד" - כמשמעותו בסעיף 3ב;
- "היתר רעלים ברמה א'" - היתר לעניין עיסוק בסוגי פעילויות כמפורט בחלקים א' או ב' לתוספת השלישית, בטור א' שבהם, בהיקף, הספק, כושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות בערכים המפורטים בטור ב' לצדו;
- "היתר רעלים ברמה ב'" - היתר לעניין עיסוק בסוגי פעילויות כמפורט בחלקים א' או ב' לתוספת השלישית, בטור א' שבהם, בהיקף, הספק, כושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות בערכים המפורטים בטור ב' לצדו;"
- (ג) בהגדרה "כימיקל מזיק", במקום "בין בצורתו הפשוטה ובין מעורב או ממוזג בחומרים אחרים" יבוא "ובכלל זה תערובת, חומר גלם, מוצר, מוצר לוואי, שאריות, פסולת או חומרי ביניים, המכילים חומר כאמור";
- (ד) במקום ההגדרה "ממונה" יבוא:

⁵ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28; התשע"ו, עמ' 1159.

"הממונה" – עובד המשרד להגנת הסביבה (בחוק זה – המשרד) שהשר הסמיכו לענין חוראות חוק זה, כולן או חלקן, ובלבד שלענין מתן חיתור רעלים ברמה א', לגבי העיסוק בפעילויות שבחלקים א' או ב' לתוספת השלישית, בטור א' שבחם, המסומנים בכוכבית בטור ב' לצדו, וקביעת תנאים, או דחיית בקשה להיתור כאמור, יוסמך עובד בכיר של המשרד;" ;

(ה) במקום ההגדרה "המנהל" יבוא :

"המנהל" – עובד בכיר של המשרד שהשר הסמיכו לענין חוראות חוק זה, כולן או חלקן;" ;

(ו) אחרי ההגדרה "עיסוק" יבוא :

"פסולת חומרים מסוכנים" – חומר מכל סוג או צורה המכיל חומר מסוכן, המסולק או מיועד לסילוק או שיש לסלקו לפי חוראות כל דין ;

(ז) בהגדרה "רעל", במקום "בין בצורתו הפשוטה ובין מעורב או ממוזג בחומרים אחרים" יבוא "עבכלל זה תערובת, חומר גלם, מוצר, מוצר לזואי, שאריות, פסולת או חומרי ביניים, המכילים חומר כאמור;" ;

(ח) אחרי ההגדרה "חשר" יבוא :

"תכונת סיכון", לענין חומר – תכונה או מאפיין של חומר, המצויים בתוספת הרביעית, בכל מצב צבירה של החומר ובכל רמת סיכון." ;

(2) סעיף 2 – בטל ;

(3) בסעיף 3 -

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "חובת קבלת חיתור רעלים ותנאים למתן חיתור" ;

(ב) בסעיף קטן (א), במקום "ברעלים" יבוא "ברעל בעל תכונת סיכון, בעיסוק בפעילות חמנית בחלקים א' או ב' לתוספת השלישית, בטור א' שבחם, בהיקף, הספק, כושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות כמפורט בטור ב' או ג' לצדו" ואחרי "מאת הממונה" יבוא "ובתנאים לתנאים" ;

(ג) בסעיף קטן (ב), במקום הרישה עד חמילים "אין בהיתור" יבוא "אין בהיתור רעלים" ;

(ד) בסעיף קטן (ג), במקום חסיפה הרעל במילים "שידוע כאדם תגון" יבוא "שהוא בעל ידע מקצועי מספק לגבי תכונות הרעלים שהוא עוסק בהם ואופן הטיפול בהם, ולא הורשע בעבירה פלילית אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לעסוק ברעלים, ואם הוא מעסיק עובד האחראי מטעמו על העיסוק ברעלים – העובד הוא בעל ידע כאמור ולא הורשע בעבירה כאמור (בחוק זה – אחראי רעלים)" ;

(ה) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

"(11) על אף חוראות סעיף קטן (א), מי שבידו חיתור פליטה אחד לפי חוק אוויר נקי, תשש"ח-2008, לגבי פעילות המחווה עיסוק כאמור בסעיף קטן (א), אינו חייב בהיתור רעלים לפי סעיף זה לגבי אותו עיסוק." ;

(ו) סעיפים קטנים (ד) עד (ו) – בטלים ;

(4) אחרי סעיף 3 לחוק יבוא :

3א. "בקשה להיתר רעלים (א) המבקש לעסוק ברעל בעל תכונת סיכון, בעיסוק הטעון היתר רעלים לפי סעיף 3, יגיש לממונה בקשה להיתר רעלים, הכוללת את כל אלה (בסעיף זה – בקשה):

(1) פרטים על המבקש, ולעניין מבקש המעסיק אחראי רעלים – גם פרטים על אחראי הרעלים;

(2) תיאור העיסוק ורכיביו, ובכלל זה התהליכים, וכן המיתקנים והפעילויות הכלולים בעסק וההשפעות הצפויות על הסביבה מפעילות העסק;

(3) חומרים מסוכנים שעשויים להימצא בעסק, תכונות הסיכון שלהם, כמויותיהם ומאפייניהם, והפעילות שתיעשה בקשר אליהם,

(4) תיאור האתר שבו מתקיימת הפעילות נושא העיסוק, תנאי האתר וסביבתו, לרבות גורמים שעשויים להביא להתרחשות אירוע חומרים מסוכנים או להחמרה בתוצאותיו, בשים לב לאתרים או למיתקנים הסמוכים למקום העסק ולשימושים הנעשים בהם;

(5) מיפוי תרחישים להתרחשות אירועי חומרים מסוכנים, אמצעים למניעת אירועי חומרים מסוכנים, תכניות החירום המוצעות לטיפול באירועי חומרים מסוכנים וצמצום השפעותיהם, לשם הגנה על בריאות הציבור והסביבה, ובכלל זה פעולות לשיקום ולהשבת המצב לקדמותו לאחר אירוע חומרים מסוכנים;

(6) הטכניקה המוצעת ליישום בעסק וטכניקות אחרות למניעה ולצמצום של השפעות שליליות על הסביבה או על בריאות הציבור הנובעות מהעיסוק בחומרים מסוכנים;

(7) אמצעים למניעת היווצרות פסולת חומרים מסוכנים ולהפחתת כמויות פסולת כאמור, וכן דרכי טיפול בפסולת כאמור ובכלל זה הכנה לשימוש חוזר בפסולת, מיחזור או השבה של פסולת;

(8) בנסיבות שבהן הדבר נדרש במדינות המיישמות את האסדרה האירופית – סקר בדבר מצב האתר שבו מתקיימת הפעילות במועד הגשת הבקשה;

(9) מידע ופרטים בעניינים האמורים במסקאות (1) עד (8), או מידע ופרטים נוספים, המנויים בתוספת החמישית.

(ב) היקף הפרטים לפי סעיף קטן (א) שייכללו בבקשה יהיה בשים לב למידת הסיכון הכרוך בפעילות העסק ובמורכבותה.

(ג) עוסק ברעלים יערוך את הבקשה לפי הוראות חוק זה, ובכלל זה לפי מודלים, דוגמאות, טפסים, שיטות, הוראות, ונהלים מקצועיים אשר משקפים את המידע הנדרש לפי סעיף קטן (א), והכול לפי הנחיות שפרסם המנהל באתר האינטרנט של המשרד, הודעה על פרסום הנחיות כאמור וכל שינוי שלהן תפורסם ברשומות.

(ד) הממונה רשאי לדרוש ממגיש בקשה מידע ופרטים נוספים חדרושים לו לשם החלטה בבקשה, וכן רשאי הוא לפטור את מגיש הבקשה מהגשת מידע או פרט מהפרטים המנויים בסעיף זה, אם ראה שיש בידי מידע מספק לשם קבלת החלטה בבקשה.

(ה) על אף הוראות סעיף קטן (א), אדם המבקש לעסוק ברעל כאמור באותו סעיף קטן, בעיסוק כאמור בו, שהגיש לממונה, לפי סעיף 29 לחוק אוויר נקי, בקשה להיתר פליטה אחיד לגבי פעילות המהווה עיסוק כאמור, לא יידרש להגיש לממונה בקשה לגבי אותו עיסוק.

(א) הוגשה בקשה להיתר רעלים לפי סעיף 3א, ישקול הממונה אם לחלטתה בבקשה להיתר רעלים, לתתו בתנאים או לסרב לתתו.

(ב) הממונה יודיע למבקש על החלטתו בבקשה להיתר רעלים בתוך שנה מיום הגשתה; הממונה רשאי להאריך את המועד האמור בשישה חודשים נוספים, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות הבקשה. במניין התקופה האמורה לא יובא בחשבון פרק הזמן לטענות המבקש לגבי הטיוטה לפי סעיף קטן (ב), ואם דרש הממונה מהמבקש מידע ופרטים נוספים כאמור בסעיף 3א(ד) - גם פרק הזמן שעד להגשת מידע ופרטים כאמור.

(ג) בטרם מתן החלטה לתת היתר רעלים, ימסור הממונה את טיוטת ההיתר למבקש, והמבקש יהיה רשאי לטעון את טענותיו לגבי הטיוטה בתוך 30 ימים מיום קבלתה, ובכלל זה לבקש מהממונה הסבר לעניין השיקולים בקביעת תנאי מסוים בהיתר שהמבקש טען לגביו.

(א) הממונה רשאי להתנות היתר רעלים בתנאים, לרבות בתנאים שיש לקיימם לפני מתן ההיתר, והכל כדי להגן על הסביבה או על בריאות הציבור.

(ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א), הממונה רשאי לקבוע בהיתר רעלים הוראות בעניינים המנויים בסעיף 3א(א), וכן בעניינים האלה:

(1) מניעת אירועי חומרים מסוכנים, טיפול בהם והפחתת השפעותיהם הסביבתיות, בין השאר בהתחשב במיקום העסק, ובכלל זה הוראות לעניין מניעת הישנותם של אירועים כאמור, הוראות לעניין החזקה והפעלה של ציוד ייעודי הנדרש למניעת אירועים כאמור לרבות אמצעי גילוי והתרעה, והוראות לעניין כוח אדם והכשרות לטיפול באירועים כאמור;

(2) מניעה וצמצום של סיכונים, זיהומים או השפעות שליליות אחרות על הסביבה, לרבות במצבי הפעלה שונים ובתנאי הפעלה לא אופייניים, ובכלל זה התנעה וכיבוי של מיתקנים, דליפה, עצירות רגעיות והפסקת פעילות, לרבות תנאים שיש לקיים לאחר סיום הפעילות;

(3) מגבלות לעניין שימוש בחומרים מסוכנים, לרבות סוגי דלק, כמויותיהם ואחסונם, והוראות בדבר סימון חומרים כאמור;

(4) הגבלות לעניין מסחר בחומרים מסוכנים והוראות לעניין העברה והובלה של חומרים מסוכנים;

(5) אמצעים ופעולות לתחזוקה ובטיחות נאותים של העסק, לרבות נהלים והכשרות בעניינים אלה;

(6) הוראות בדבר פסולת חומרים מסוכנים הנוצרת או מאוחסנת בעסק, סיווגה, אופן הטיפול בה, ניהולה, הובלתה ואחסונה;

(7) חובות מדידה, בדיקה, ניטור ודיגוס, בעסק ובסביבתו, של כל נתון הנדרש להערכת החשפעה הסביבתית של העסק ופעילותו, ובכלל זה הדרכים והמועדים לביצוען, והאמצעים והשיטות לאיסוף, לעיבוד, לתיעוד ולהערכה של הנתונים;

(8) חובות לעניין עריכת רישום ותיעוד בכל הנוגע לקיום ההוראות לפי חוק זה בקשר להפעלת העסק, לרבות רישום קניה ומכירה של חומרים מסוכנים ושמירת מסמכים;

(9) חובות דיווח ומסירת מידע לממונה.

(ג) הממונה יקבע בהיתר רעלים הוראות לעניין מניעה או צמצום של זיהום או סיכון לסביבה או לבריאות הציבור, ככל האפשר בלי לחייב ביישום של טכניקה או אמצעי מסוים, ובלבד שיש בקביעתן כדי להביא להשגת אותם יעדים סביבתיים

(ד) קביעת התנאים בהיתר רעלים תיעשה בשים לב למידת הסיכון הכרוך בפעילות העסק ומורכבותה.

(ה) כללו טענות המבקש לפי סעיף 3ב(ב) בקשה להסבר לעניין השיקולים בקביעת תנאי מסוים בהיתר רעלים, כאמור באותו סעיף. יצרף הממונה להיתר הסבר לעניין החלטתו לגבי אותו תנאי, הסבר כאמור יתייחס בין השאר ליישום השיקולים לפי חוק זה, ובכלל זה להתאמת התנאי למקובל באסדרה האירופית.

(א) עוסק ברעלים רשאי להגיש למנהל, בתוך 21 ימים מיום קבלת היתר רעלים, השגה בכתב על תנאי מסוים בהיתר. בטענה שמתקיים אחד מאלה, בשים לב בין השאר לאמור בסעיף קטן (ד), ובלבד שטענותיו בעניין התנאי האמור הוגשו לממונה לפני מועד מתן ההיתר או שלא ניתנה לו הזדמנות סבירה לטעון לעניין התנאי האמור, לפני המועד האמור.

השגה על תנאי בהיתר 3ד.
רעלים או על סירוב לתת
היתר

- (1) קיים פער ניכר בין עלות הכרוכה בעמידה בתנאי נושא ההשגה לתועלת הסביבתית הצפויה מיישומו על פי אמות המידה המקובלות לעניין זה באסדרה האירופית.
- (2) קיים פער ניכר בין המועד שנקבע בהיתר לשם יישום התנאי לבין התקופה הדרושה לכך לדעת העוסק.
- (3) התנאי אינו מתיישב עם אמות מידה מקובלות לקביעת תנאים לגבי פעילות בעלת מאפיינים דומים במדינות אשר מיישמות את האסדרה האירופית.
- (4) התנאי שונה באופן ניכר מתנאי באותו עניין שנקבע בהיתר רעלים אחר לגבי פעילות בעלת מאפיינים דומים.
- (ב) החליט הממונה לסרב ליתן היתר רעלים, רשאי מגיש הבקשה להיתר להגיש למנהל, בתוך 21 ימים מיום שנמסרה לו החלטת הממונה, השגה בכתב על ההחלטה, בטענה שההחלטה ניתנה שלא בהתאם לסעיף 3טו, ובשים לב בין השאר לאמור בסעיף קטן (ד).
- (ג) (1) נוכח המנהל, כי התקיים תנאי מן התנאים להגשת השגה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), יבחן אם יש לשנות את תנאי היתר הרעלים או ליתן היתר כאמור, לפי העניין, בהתאם לשיקולים למתן היתר או לקביעת תנאי לפי חוק זה, מצא המנהל, לאחר בחינה כאמור, כי יש לשנות את תנאי ההיתר או ליתן היתר כאמור, יורה לממונה לעשות כן.
- (2) המנהל ימסור למגיש ההשגה את החלטתו המנומקת בהשגה, בכתב, בתוך 60 ימים מיום הגשתה, ואולם רשאי הוא, בהודעה בכתב, לדחות את המועד למתן החלטתו ב-30 ימים נוספים, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות ההשגה.
- (ד) על החלטת המנהל בהשגה, כאמור בסעיף קטן (ג), רשאי העוסק להשיג בכתב לפני המנהל הכללי של המשרד (בסעיף זה - המנהל הכללי), בתוך 21 ימים ממועד מתן ההחלטה, בטענה שמתקיים אחד מאלה, ובלבד שטענה כאמור נכללה בהשגה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב):
- (1) קיים חשש סביר שתנאי ההיתר נושא ההשגה כאמור בסעיף קטן (א), או החלטה לדחות השגה כאמור בסעיף קטן (ב), עלולים לסכן את המשך קיומו של הו ייצור בעסק או את פעילות העסק כולו, לעניין זה, "יקו ייצור" - מיתכן או כמה מיתקנים המשמשים בתהליך ייצור שבסופו מיוצר מוצר;
- (2) ההיתר ניתן לגבי פעילות של עסק שהוא תשתית לאומית כמפורט להלן, או שהוא מתבקש לגבי פעילות כאמור, ותנאי ההיתר כאמור בסעיף קטן (א) או החלטה לדחות השגה כאמור בסעיף קטן (ב), עלולים לפגוע באופן משמעותי באיכות השירות לציבור או למשק או באספקתו או להביא לעלייה ביוקר המחיה בתחום התשתית;

- (א) רכבת ;
 (ב) נמל ;
 (ג) תחנת כוח ;
 (ד) מיתקן להתפלת מים ;
 (ה) שדה תעופה ;
 (ו) מיתקני אחסון והולכה של נפט. גז או דלק ;
 (ז) בית חולים.

(ה) השגה כאמור בסעיפים קטנים (א), (ב) או (ד) תהיה מנומקת ויצורפו לה אסמכתאות לתמיכה בהתקיימות התנאים לפי אותם סעיפים קטנים, ולעניין השגה כאמור בסעיף קטן (א)(1) - גם תוצאות בדיקת העלות הכרוכה בעמידה בתנאי נושא ההשגה והתועלת הסביבתית הצפויה מיישומי, כאמור באותו סעיף קטן, שהגיש המבקש לממונה, לפני מתן ההיתר.

(ו) (1) הוגשה למנהל הכללי השגה כאמור בסעיף קטן (ד), יקיים התייעצות בכתב לגבי קיומה והיקפה של השפעה משקית בקשר להשגה, עם המנהל הכללי של המשרד הממשלתי האמון על תחום פעילותו של מגיש ההשגה, ואם הוקמה בחוק רשות האחראית לפי דין לאסדרת תחום הפעילות של מגיש ההשגה - עם ראש הרשות ; לא השיב המנהל הכללי של המשרד כאמור או ראש הרשות האמורה, בכתב, על פנייתו של המנהל הכללי בתוך 21 ימים מיום שנמסרה לו הפנייה, יראו את חובת ההיוועצות, בתום התקופה האמורה, כאילו קוימה. אם האחריות לאסדרת תחום הפעילות האמור לא נתונה לפי דין בידי אף משרד ממשלתי או רשות כאמור, יקיים המנהל הכללי את ההתייעצות לפי פסקה זו עם המנהל הכללי של משרד הכלכלה והתעשייה.

(2) המנהל הכללי ייתן את החלטתו בהשגה לאחר קיום היוועצות כאמור בפסקה (1), ויחולו לעניין החלטה הוראות סעיף קטן (ג), בשינויים המחויבים.

(ז) היה בידי מגיש ההשגה, ערב הגשת הבקשה להיתר נושא ההשגה, היתר רעלים, יעמוד ההיתר בתוקפו עד למתן החלטה בהשגה לפי סעיפים קטנים (ג) או (ח), אלא אם כן מתקיים אחד מאלה:

(1) מגיש ההשגה ביקש כי ההיתר נושא ההשגה ייכנס לתוקפו אף לפני מתן החלטה בהשגה ;

(2) המנהל או המנהל הכללי, לפי העניין, הורה כי ההיתר נושא ההשגה ייכנס לתוקף, במלואו, בחלקו, או בשינויים שעליהם יורה, לפני מתן ההחלטה בהשגה; המנהל או המנהל הכללי, לפי העניין, יורה כאמור רק אם נוכח כי הדבר נדרש כדי למנוע את אחד מאלה, והכל בהתחשב בעלות יישום התנאי שלגביו הוגשה ההשגה והמועד שנקבע ליישום ביחס למועד לקבלת החלטה בהשגה, ובשים לב לקיומן של דרכים חלופיות ליישום התנאי ועלותן:

- (א) פגיעה ניכרת בסביבה או בבריאות הציבור,
- (ב) זיהום או פגיעה מתמשכים או חוזרים ונשנים בסביבה,
- (ג) סיכון משמעותי לציבור או לסביבה.

תוקף היתר רעלים 3ה. (א) היתר רעלים יינתן לתקופה של עשר שנים.

- (ב) בקשה לחידוש היתר רעלים תוגש לפחות שנה ולא מוקדם מ- 18 חודשים לפני תום תקופת תוקפו.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (א)

(1) הוגשה בקשה לחידוש היתר רעלים בהתאם לסעיף קטן (ב), והממונה לא קבע, לפני תום תקופת תוקפו של ההיתר כי הוא מסרב לחדשו, יעמוד ההיתר בתוקפו עד להחלטת הממונה בבקשה או עד תום שנה מתום תקופת תוקפו של ההיתר, לפי המוקדם, ורשאי הממונה להאריך את התקופה האמורה בשישה חודשים נוספים, אם נוכח כי התקיימו נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת:

(2) הממונה, לבקשת מגיש הבקשה להיתר רעלים, רשאי לתת היתר רעלים לתקופה קצרה מחמש שנים, אם נוכח שהפעילות שלגביה מבוקש ההיתר היא פעילות זמנית מטבעה, או שהיא צפויה להימשך פחות מחמש שנים לפי הצהרת מגיש הבקשה; מגיש הבקשה להיתר רעלים יצרף אסמכתאות לתמיכה בהצהרתו לפי פסקה זו.

שינוי תנאים בהיתר 13. (א) הממונה רשאי, לפי הוראות סעיף זה, ביוזמתו או לבקשת בעל היתר רעלים, לשנות את תנאיו של היתר רעלים, ובכלל זה להוסיף עליהם או לגרוע מהם.

(ב) בקשת בעל היתר רעלים לשינוי כאמור בסעיף קטן (א) תהיה מנומקת ויחולו לעניין הגשתה ההוראות לפי סעיף 3א(א) עד (ד), ו-3ב(ב), בשינויים המחויבים.

(ג) הממונה לא ישנה מיוזמתו תנאי בהיתר רעלים, אלא אם כן סבר שהשינוי נדרש כדי למנוע פגיעה ניכרת בסביבה או בבריאות הציבור או כדי למנוע זיהום או פגיעה מתמשכים או חוזרים ונשנים בסביבה או סיכון משמעותי לציבור או לסביבה; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכות הממונה לערוך, ביוזמתו, שינוי של תנאי בהיתר רעלים שאין לו השפעה משמעותית על בעל ההיתר, כגון דרישת ניטור או דיגום שיישומה אינו כרוך בהקמת תשתית, או דרישה לדיוח, רישום, שילוט, או סימון.

(ד) לא יחליט הממונה על שינויים בהיתר רעלים אלא לאחר שניתנה לבעל ההיתר הזדמנות לטעון את טענותיו.

(ה) הממונה יודיע לבעל היתר הרעלים על החלטתו בבקשתו לפי סעיף קטן (א), עד תום התקופה שלחלן, לפי העניין:

(1) לעניין בקשה שעניינה שינוי הכרוך בהקלה מתנאי ההיתר או שיש בה כדי להגדיל את ההשפעה הסביבתית של העיסוק או הסיכון לסביבה ממנו ארבעה חודשים מיום הגשת הבקשה כנדרש לפי סעיף קטן (ב) וסעיף 44; הממונה רשאי, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות הבקשה, להאריך את התקופה האמורה ב-75 ימים נוספים;

(2) לעניין בקשה שעניינה שינוי שאינו שינוי כאמור בפסקה (1) – חודשיים מיום הגשת הבקשה כנדרש לפי סעיף זה וסעיף 44; הממונה רשאי, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות הבקשה, להאריך את התקופה האמורה ב-30 ימים נוספים;

(ו) דרש הממונה ממגיש הבקשה מידע ופרטים נוספים לפי סעיף קטן (ב), לא יובא במניין התקופה האמורה בסעיף קטן (1) או (2) פרק הזמן שעד להגשת מידע ופרטים כאמור, וכן לא יובא במניין התקופה האמורה פרק הזמן שניתן לבעל היתר הרעלים כדי לטעון את טענותיו כאמור בסעיף קטן (ד).

(ז) על שינוי תנאי בהיתר רעלים לפי סעיף זה יחולו ההוראות לפי סעיף 13, בשינויים המחויבים.

(א) בעל היתר רעלים לא יבצע, בעצמו או באמצעות אחר, שינוי בעיסוק ברעל או בעסק שניתן לגביו היתר רעלים, לרבות הרחבתו, שעלול להגדיל במידה ניכרת את ההשפעות הסביבתיות השליליות של העיסוק, כולן או חלקן, או את הסיכון לסביבה או לבריאות הציבור הנובע ממנו (בחוק זה – שינוי הפעלה משמעותי), אלא לאחר קבלת אישור הממונה בכתב; הממונה רשאי לאשר את הבקשה, לסרב לאשרה או לאשרה בתנאים הנוגעים לשינוי המבוקש, כפי שיוורה.

(ב) על בקשת בעל היתר רעלים לשינוי כאמור בסעיף קטן (א) יחולו ההוראות לפי סעיפים 33 ו-33ב(ב), בשינויים המחויבים, על שינוי כאמור יחולו ההוראות לפי סעיפים 33 ו-33ד, בשינויים המחויבים.

(ג) הממונה יודיע לבעל היתר רעלים על החלטתו בבקשתו לפי סעיף קטן (א), בתוך שישה חודשים מיום הגשת הבקשה; הממונה רשאי, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות הבקשה, להאריך את התקופה האמורה בחודשיים נוספים, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 3(ו) ו-3(ז).

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (א), הגיש בעל היתר רעלים לממונה בקשה לשינוי הפעלה משמעותי הכוללת הוספת עיסוק הטיעון היתר רעלים לפי סעיף 3(א), לעיסוק ברעלים או לעסק, שניתן לבניו היתר, רשאי הממונה, אם מצא כי העיסוק נושא השינוי המבוקש שונה באופן מהותי מהעיסוק שלגביו ניתן החיתר, לחירות כי הוספת כאמור טענות חיתר.

(ה) השר רשאי לקבוע נסיבות שבהן שינוי כאמור בסעיף קטן (א) ייחשב לשינוי הפעלה משמעותי.

(ו) הממונה רשאי לתת לבעל היתר רעלים הוראות לעניין נסיבות שבהן שינוי כאמור בסעיף קטן (א) ייחשב לשינוי הפעלה משמעותי, וכן לעניין אופן הערכת החשפעות הסביבתיות של השינוי האמור ובכלל זה חשפעותו על הסיכון לסביבה או לבריאות חציבור.

(ז) המנהל רשאי לתת הוראות כאמור בסעיף קטן (ו) גם לכלל בעלי היתרי הרעלים או לבעלי היתרי רעלים שניתנו לשם עיסוק בסוגי פעילות או סוגי מיתקנים מסוימים; הוראות שניתנו לפי סעיף קטן זה יועמדו לעיון חציבור במשרדי המנהל, במשרדי הממונה ובאתר האינטרנט של המשרד; הודעה על מתן הוראות כאמור, על מועד כניסתן לתוקף ועל כל שינוי בתן תפוסתם ברשומות, והשר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסומן.

(א) בעל היתר רעלים יודיע לממונה על כל שינוי שבכוונתו לבצע בעיסוק ברעל או בעסק נושא חיתר הרעלים, ביחס לנתונים שצוינו בבקשה לחיתר הרעלים, שאינו שינוי הפעלה משמעותי ואינו כרוך בשינוי תנאי ההיתר, 45 ימים לפחות בטרם ביצע השינוי, או במועד מאוחר יותר אם אישר זאת הממונה; להודעה כאמור יצרף בעל היתר הרעלים פירוט בדבר השינוי המתוכנן, ובכלל זה תיקון של תמידע וחמסמכים הנוגעים לעניין אשר הוגשו במסגרת הבקשה לחיתר הרעלים; הממונה רשאי לדרוש מבכל חיתר הרעלים מידע ופרטים נוספים הדרושים לו לשם בחינת של השינוי המתוכנן והשלכותיו.

(ב) מצא הממונה כי שינוי שהודיע עליו בעל היתר הפליטה לפי הוראות סעיף קטן (א) הוא שינוי הפעלה משמעותי, יודיע לבעל היתר הפליטה, בתוך 45 ימים מיום קבלת תהודעה, כי עליו להגיש בקשה לשינוי הפעלה משמעותי טרם ביצוע השינוי, ויחולו לעניין השינוי והבקשה כאמור הוראות סעיף 3(א) עד (ג).

הודעה על שינוי שאינו ח.3
שינוי הפעלה משמעותי

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ב), מסר הממונה לבעל היתר פליטה הודעה כאמור באותו סעיף קטן לאחר שחלפו 45 ימים ממועד הודעת בעל היתר הפליטה, ועד מועד מסירת ההודעה כאמור טרם ביצע בעל היתר הפליטה את השינוי, לא יבצע בעל ההיתר את השינוי אלא לפי הוראות סעיף 27(א) ו-(ב); ואולם אם נמסרה ההודעה כאמור לבעל היתר הפליטה לאחר שבוצע השינוי, רשאי הממונה לתת לו הוראות והגבלות שיחולו עד מועד ההחלטה בבקשה לשינוי הפעלה משמעותי.

(א) בקביעת הוראות לפי חוק זה, שיש בהן משום שינוי של תנאים הקבועים בהיתרי רעלים שעמדו בתוקף ערב קביעת ההוראות האמורות (בסעיף קטן זה – היתרים קיימים), יבחן השר את מועד כניסתן לתוקף של הוראות כאמור לגבי היתרים קיימים, ורשאי הוא לקבוע כי הן ייכנסו לתוקף לגבי היתרים כאמור, טרם מועד חידושם, רק אם נוכח כי מתקיים אחד מאלה:

(1) עלות יישום השינוי האמור בידי כלל בעלי ההיתרים הקיימים הנוגעים לעניין אינה עולה על 30 מיליון שקלים חדשים בשנה, על פי המסקנות מתהליך הערכת השפעות אסדרה, כהגדרתו בחוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב-2022, שנערך לגבי ההוראות,

(2) כניסת ההוראות לתוקף, לגבי כלל ההיתרים הקיימים, במועד חידושם ולא קודם לכן, עלולה לגרום לפגיעה ניכרת בהגנה על הסביבה או על בריאות הציבור או לסיכון משמעותי לציבור או לסביבה;

(3) כניסת ההוראות לתוקף, לגבי היתר קיים, במועד חידוש ההיתר, ולא קודם לכן, עלולה להביא לאי עמידה של מדינת ישראל בדרישה מחייבת לפי הסכם בינלאומי שישראל צד לו.

(ב) במתן הנחיות לפי חוק זה, אשר יישומן כרוך בשינוי תנאים שנקבעו בהיתר רעלים שהיה בתוקף ערב מתן ההנחיות (בסעיף קטן זה – היתר קיים) או שינוי באופן יישומם, רשאי הממונה להורות כי הנחיות כאמור ייכנסו לתוקף לגבי היתר קיים, לפני מועד חידושו, רק אם ניתן לכך אישור מאת השר; השר ייתן אישור כאמור רק אם נוכח כי מתקיים לגבי ההנחיות האמור בפסקאות (1), (2) או (3) של סעיף קטן (א), כשינויים המחויבים.

(א) הממונה רשאי לבטל היתר רעלים או להתלותו לתקופה שיקבע, לאחר שנתן לבעל ההיתר הזדמנות לטעון את טענותיו, אם נוכח כי התקיים אחד מאלה:

(1) היתר הרעלים ניתן על יסוד מידע כוזב או מטעה;

(2) בעל היתר הרעלים הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה או תנאי מתנאי היתר הרעלים;

שינוי תנאי בהיתר על פי 3.ט.
תקנות או הנחיות

ביטול או התלייה 3.י.

(3) העיסוק ברעלים נושא ההיתר גורם לזיהום או לפגיעה בסביבה מתמשכים או חוזרים ונשנים או גורם לסיכון משמעותי לציבור או לסביבה.

(ב) היה הפגם שבשלו נדרשו ביטול היתר הרעלים או התלייתו לפי סעיף קטן (א), ניתן לתיקון, לא יבטל הממונה את היתר הרעלים ולא יתלה אותו, אלא לאחר שהודיע לבעל ההיתר על הפגם, ובעל ההיתר לא תיקן את הפגם באופן ובפרק הזמן שקבע הממונה בהודעתו.

3.א. (א) היתר רעלים ניתן להעברה, ובלבד שניתן לכך אישור הממונה מראש ובכתב; הממונה רשאי להתנות את מתן האישור בקבלת מידע ומסמכים הדרושים לו לצורך החלטה בבקשה, וכן רשאי הוא לקבוע תנאים באישור. אם הדבר נדרש כדי להבטיח עמידה בתנאי ההיתר.

(ב) הממונה ייתן החלטה בבקשה לפי סעיף זה בתוך 60 ימים מיום הגשתה, ורשאי הוא להאריך את התקופה האמורה ב-30 ימים נוספים, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות הבקשה; פרק זמן להגשת מידע ופרטים נוספים שדרש הממונה לפי סעיף קטן (א) לא יובא במניין התקופה למתן החלטה כאמור.

3.ב. (א) המבקש לעסוק ברעל בעל תכונות סיכון, בעיסוק הטעון היתר רעלים לפי חוק זה, שנדרש לגביו אישור השר לשם מתן רישיון עסק לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968⁴ (להלן – חוק רישוי עסקים), יגיש לממונה, לפי הוראות סעיף זה, בקשה להיתר רעלים הכולל תנאים והוראות לעניין כלל ההיבטים הסביבתיים הנוגעים לעיסוק ברעלים, לשם חגנה על הסביבה או על בריאות הציבור לפי חוק זה או לשם הבטחת איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים לפי חוק רישוי עסקים (בחוק זה – היתר רעלים אחד). תנאים והוראות כאמור יכול שייקבעו לגבי כל פעילות שמתקיימת באתר שבו מבוצע העיסוק כאמור, לרבות פעילות כאמור שאינה עיסוק ברעל.

(ב) ההוראות לפי חוק זה שעניינן היתר רעלים, ובכלל זה בקשה להיתר רעלים, מתן היתר רעלים ותנאיו ובעל היתר רעלים יחולו לעניין היתר רעלים שהוא היתר רעלים אחד, ובכלל זה בקשה להיתר כאמור, מתן היתר כאמור ותנאיו ובעל היתר כאמור, בשינויים המחויבים ובשינויים שלהלן:

(1) בלי לגרוע מהאמור בסעיף 3א, בשינויים שבסעיף זה, בקשה להיתר רעלים אחד תכלול מידע ופרטים לפי אותו סעיף לצורך הבטחת איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים כאמור בסעיף 1(א) לחוק רישוי עסקים;

(2) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף 3גא, בשינויים האמורים בסעיף זה –

⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

(א) התנאים שחממונה רשאי לקבוע כתנאים למתן היתר רעלים שהוא היתר רעלים אחד או כתנאים בהיתר כאמור יכללו גם תנאים לפי אותו סעיף שנועדו להבטיח איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים לפי חוק רישוי עסקים;

(ב) התנאים שחממונה רשאי לקבוע לעניין חומר מסוכן, לפי סעיף 3גג), למעט תנאים כאמור לעניין מסחר או הכשרות, יכול שייקבעו לעניין חומר מזחם כהגדרתו בחוק הגנת הסביבה (פליטות והעברות לסביבה – חובות דיווח ומרשם), התשע"ב-2012.

תוצאות קבלת היתר רעלים אחד
3.ג. (א) ניתן לעסוק ברעלים היתר רעלים שהוא היתר רעלים אחד, כאמור בסעיף 3יב, יראו את ההיתר האמור ותנאיו כאישור למתן רישיון לפי חוק רישוי עסקים (בסעיף זה – רישיון עסק) ותנאים שנקבעו בו בידי נותן האישור, לשם הבטחת המטרה האמורה בסעיף 1(א1) לחוק רישוי עסקים, לא ידרש לגבי אותו עסק אישור אחר לפי החוק האמור ולא ייקבעו ברישיון או בהיתר זמני לפי אותו חוק, לגבי אותו עסק, תנאים אחרים להבטחת המטרה האמורה.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), לא יחולו לעניין היתר רעלים אחד, שרואים אותו לפי אותו סעיף קטן כאישור כאמור בו, ולעניין תנאיו, הוראות לפי חוק רישוי עסקים, ואולם -

(1) הסמכויות לפי סעיפים 19א ו-19ב לחוק רישוי עסקים יהיו נתונות לגורם אכיפה מוסמך כאמור בסעיף 19א לאותו חוק, גם לעניין היתר רעלים אחד;

(2) הסמכויות לפי סעיף 28א לחוק רישוי עסקים יהיו נתונות לעובד רשות מקומית שהוסמך למפקח לפי סעיף 28א(2) לאותו חוק, גם לעניין היתר כאמור, ובלבד שבחפצלת סמכויותיו כאמור יפעל עובד הרשות המקומית לפי הנחיותיו של הממונה ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 28ב לחוק האמור.

(ג) ניתן היתר רעלים אחד לגבי עיסוק, והשתנה העיסוק באופן שהוא אינו טעון עוד היתר רעלים, ימשיך ההיתר לעמוד בתוקף עד תום תקופת תוקפו, ולעניין עיסוק שנדרש לגביו אישור השר לשם מתן רישיון עסק – עד למועד שבו ניתנו תנאים ברישיון העסק לעניין שמירה על איכות הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים, וחכל אלא אם כן בוטל קודם לכן בידי הממונה.

(ד) מקצת תוקפו של היתר רעלים אחד, ולא ניתן לגבי העיסוק משא ההיתר אישור למתן רישיון לפי חוק רישוי עסקים, יחולו לעניין העיסוק האמור התנאים שבחיתר הרעלים האחד, כל עוד לא פוגו מהעסק, לפי כל דין, כל המיתקנים והחומרים המצויים בו.

החניית רישיון עסק או 3.ד. (א) לא יינתן רישיון או היתר זמני לעסק שנדרש לגביו אישור השר לשם מתן רישיון עסק לפי חוק רישוי עסקים, ושהפעילות בו טעונה היתר רעלים אחד, אלא לאחר קבלת היתר רעלים אחד. חוק רישוי עסקים

עקרונות ושיקולים 3טו. (א) הפעלת סמכויות לפי חוק זה לעניין התקנת תקנות. מתן הנחיות, בחינת בקשות או השגות, החלטה בבקשות או השגות, מתן היתרים או אישורים או קביעת תנאים בהיתר, לפי סעיפים 3 עד 14 לחוק זה, בקשר לעיסוק ברעלים הטעון היתר, תיעשה על בסיס גישה סביבתית משולבת ובהתאם למקובל באסדרה הנוהגת במדינות האיחוד האירופי, ובכלל זה בדירקטיבות, תקנות, מודלים, שיטות, תקנים ונהלים מקצועיים לעניין עיסוק ברעלים (בחוק זה האסדרה האירופית), וכן בשים לב לכל אלה.

(1) בחינת השפעות הדדיות בין מרכיבי הסביבה השונים ובחינת השפעות על הסביבה ועל בריאות הציבור כמכלול;

(2) ניהול סיכונים;

(3) העדפת הפחתה במקור;

(4) הפחתת נטל אסדרה עודף, ובכלל זה צמצום עלויות עודפות הכרוכות בציות לאסדרה, וכן יצירת ודאות ויציבות אסדרתית;

(5) בעניין שבו האסדרה האירופית אינה מתאימה לתנאי הארץ - כללים או אמות מידה מקצועיים המיושמים במדינות מפותחות.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מכל שיקול אחר שיש לשקול לפי חוק זה בהפעלת הסמכויות כאמור באותו סעיף קטן."

(5) אחרי סעיף 4 יבוא:

"אופן הגשת בקשות, 4א. בקשה, השגה או הודעה שעל עוסק להגיש לממונה, למנהל או למנהל הכללי, לפי חוק זה, תוגש באופן דיגיטלי, במתכונת שפרסם המנהל באתר האינטרנט של המשרד, ואשר תעמוד לעיון הציבור במשרד, הודעה על פרסום מתכונת כאמור וכל שינוי שלה תפורסם ברשומות;"

(6) במקום סעיפים 5 ו-6 יבוא:

"עמידה בדרישות לעניין 5. לא יעסוק אדם ברעלים אלא בהתאם לדרישות שקבע השר בתקנות לפי ניטור, דיגום, דיווח, רישום ותיעוד, סעיף 12 לעניין ניטור, דיגום, דיווח, רישום ותיעוד.

אריזה, סימון, החזקה 6. רעל שהוא בעל תכונת סיכון ייארז, יסומן, יוחזק ויאוחסן בהתאם להוראות שקבע השר לפי סעיפים 10(3), 12 או 13; בידי המחזיק ברעל כאמור יימצא גיליון המכיל מידע שקבע השר לגבי הרעל, תכונותיו והשפעותיו, הסיכונים הנובעים ממנו ודרכי מניעתם (להלן - גיליון בטיחות); גיליון כאמור יהיה ערוך בהתאם להוראות שקבע השר;"

(7) בסעיף 11, במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) לתקן את התוספת השלישית, התוספת הרביעית והתוספת החמישית, ובהסכמת שר המשפטים - לתקן את התוספת השישית;"

(8) בסעיף 12 -

(א) בפסקה (1), בסופה יבוא "ובכלל זה חוראות לעיין ניטור, דינום, דיווח, רישום ותיעוד, וכן הטיפול בפסולת חומרים מסוכנים וסיווג חומרים מסוכנים לפי השיקולים האמורים בסעיף 10(1)",

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(1א) הידע המקצועי המספק כאמור בסעיף 3(ג), ובכלל זה ההשכלה, הדקדוק והניסיון, הצדשים ממבקש היתר רעלים או מאחראי רעלים";

(9) בסעיף 14(1), בסופו יבוא "בעד בקשה להיתר רעלים, בקשה לחידוש ובקשה לעריכת שינוי הפעלה משמעותי, בעד חגשת השגה ובעד היתרים אחרים או אישורים לפי חוק זה";

(10) בסעיף 14א(א), החנדרה "פסולת חומרים מסוכנים" – תימחק;

(11) בסעיף 14ה -

(א) תאמור בו יסומן כסעיף קטן (א) ובו -

(1) בפסקה (1), במקום הרישע עד המילים "סעיף 5" יבוא "בשל ביצוע שינוי שאינו שינוי הפעלה משמעותי בלי הודעה מראש לממונה, בניגוד להוראות סעיף 13(ב)";

(2) בפסקה (2), ברישע, במקום "בניגוד להוראות חיתר כאמור בסעיף 3" יבוא "בלא היתר רעלים או בניגוד לתנאי, בניגוד להוראות סעיף 3, ביצוע שינוי הפעלה משמעותי בלא אישור הממונה או בניגוד לתנאי, בניגוד להוראות לפי סעיף 13" ובמקום "אחסון רעלים ושמירתם" יבוא "חזקת רעלים ואחסונם";

(3) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) בשל חפרת חוראה מהוראות התקנות שנקבעו לפי סעיפים 10(3) או 12, שחשד קבע, בהסכמת שר המשפטים, כי ניתן להטיל עיצום כספי בשל חפרתה - סכום שקבע חשר, בהסכמת שר המשפטים, ובלבד שלא יעלה על הסכומים המפורטים בפסקה (2), לפי העניין.";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ג) לא יוטל עיצום כספי כאמור בסעיף קטן (א)(2) בשל ביצוע שינוי הפעלה משמעותי בלא אישור הממונה, אלא אם כן נקבעו תקנות לפי סעיף 13(ח), ניתנה למפר הוראה כאמור בסעיף 13(ו), או שחלה על המפר חוראה שנתן המנהל לפי סעיף 13(ז), ולפי אותן תקנות או הוראות השינוי שביצע המפר מחוץ שינוי הפעלה משמעותי.";

(12) אחרי סעיף 14ד יבוא:

"עיצום כספי בשל חפרה 14טו. על מעשה אחד מחוזה כמה הפרות של הוראות לפי חוק זה המנויות לפי חוק זה ולפי חוק בסעיף 14ה, או לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.";

(13) בסעיף 15 -

(א) בסעיף קטן (א), במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) מבצע שינוי בעיסוק ברעל או בעסק שניתן לגביו חיתר רעלים, שאינו שינוי הפעלה משמעותי, בלא שהודיע על כך לממונה בחתום להוראות סעיף 13;

(א1) עוסק ברעל שלא בחתאם לדרישה שקבע חשר בתקנה מהתקנות לפי סעיף 12 לעניין ניטור, דיגום, דיווח, רישום ותיעוד, המנויה בחלק א' לתוספת השישית, בניגוד לחוראות סעיף 5;

(ב1) עושה אחד מאלה, בניגוד לחוראות סעיף 6;

(א) אינו מקיים דרישה שקבע חשר לעניין אריזה או סימון או אינו מחזיק בגיליון בטיחות בחתאם לדרישה שקבע חשר בתקנה מהתקנות לפי סעיפים 10(3), 12 או 13, המנויה בחלק א' לתוספת השישית;

(ב) מאחסן רעלים שלא בחתאם לדרישה שקבע חשר בתקנה מהתקנות לפי סעיפים 10(3), 12 או 13, המנויה בחלק א' לתוספת השישית;

(ג) עוסק ברעל, מטפל ברעל או בפסולת חומרים מסוכנים, משתמש ברעל, מייצר רעל, מייבא רעל, מייצא רעל, סוחר ברעל, מנפק רעל או מעבירו, בניגוד לתקנה מהתקנות לפי סעיפים 10(3) או 12, המנויה בחלק א' לתוספת השישית;";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה או פעמיים הקנס האמור בסעיף 61(א4) לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד, דינו – ארבע פעמים הקנס האמור בסעיף 61(א4) לחוק העונשין;

(1) מאחסן רעלים שלא בחתאם לדרישה שקבע חשר בתקנה מהתקנות לפי סעיפים 10(3), 12 או 13, המנויה בחלק ב' לתוספת השישית, בניגוד לחוראות סעיף 6;

(2) עוסק ברעל, מטפל בו או בפסולת חומרים מסוכנים, משתמש ברעל, מייצר רעל, מייבא רעל, מייצא רעל, סוחר בו, מנפק אותו או מעבירו, בניגוד לתקנה מהתקנות לפי סעיפים 10(3) או 12, המנויה בחלק ב' לתוספת השישית.

(2א) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנתיים או שלוש פעמים הקנס האמור בסעיף 61(א4) לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד, דינו – שש פעמים הקנס האמור בסעיף 61(א4) לחוק העונשין;

(1) מבצע שינוי בעיסוק או בעסק שניתן לגביו חיתור רעלים, שמהווה שינוי הפעלה משמעותי בחתאם לחוראות לפי סעיף 13(ה) או (ו), בלא קבלת אישור הממונה מראש ובכתב, או מבצע שינוי הפעלה משמעותי שניתן לגביו אישור כאמור, בניגוד לתנאי האישור, הכולל בניגוד לחוראות סעיף 13;

(2) מאחסן רעלים שלא בחתאם לדרישה שקבע חשר בתקנה מהתקנות לפי סעיפים 10(3), 12 או 13, המנויה בחלק ג' לתוספת השישית, בניגוד לחוראות סעיף 6;

(3) עוסק ברעל, מטפל בו או בפסולת חומרים מסוכנים, משתמש ברעל, מייצר רעל, מייבא רעל, מייצא רעל, סוחר בו, מנפק אותו או מעבירו, בניגוד לתקנה מהתקנות לפי סעיפים 10(3) או 12, המנויה בחלק ג' לתוספת השישית."

(ג) בסעיף קטן (ב), בפסקה (3), במקום הסיפה תחל במילים "בפנקס הרעלים" יבוא "במסגרת דיווח, רישום או תיעוד לפי התקנות האמורות בסעיף 5 או תנאי בחיתור הרעלים";

- (ד) בסעיף קטן (ג), במקום "בסעיפים קטנים (א) או (ב)" יבוא "בסעיפים קטנים (א) עד (ב)".
- (ה) בסעיף קטן (ה), במקום "בסעיף קטן (א) או בסעיף קטן (ב)" יבוא "בסעיף קטן (א), (א1), (א2) או (ב)".
- (14) בסעיף 16א, במקום "רעלים מצויים" יבוא "רעלים או פסולת רעלים מצויים" אחרי "בניגוד לתנאים" יבוא "או באופן שעלול לסכן את הסביבה או את הציבור".
- (15) אחרי סעיף 16ד יבוא:
- "סייג לתחולה על 1716. הוראות חוק זה לא יחולו על חשיפה של עובד לחומרים מסוכנים במקום עבודתו, מקום שנקבעו לעניין זה הוראות לפי פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), התש"ל-1970".
- (16) במקום התוספת השלישית יבוא:

"תוספת שלישית"

(סעיף 1, ההגדרות "הממונה", "היתר ברמה א'" ו-"היתר ברמה ב'" וסעיפים 3(א) ו-3א(א))

בתוספת זו -

- (1) "מספר או"ם" (U.N. Number) - כהגדרתו בתקנות שירותי הובלה, התשס"א-2001;
- (2) לענין חלק א' - בכל מקום שבו נקבעו הספק, כושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות, יחושבו אלה בהתאם להספק, כושר הייצור, הכמויות או יחידות המדידה המרביים אשר ניתן להגיע אליהם במסגרת העיסוק ברעל, אף אם מבוצע העיסוק בהספק, בכושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות נמוכים יותר; ואולם, רשאי הממונה, לבקשת העוסק, לאשר כי העיסוק ברעל אינו טעון היתר רעלים, אם הוכח להנחת דעתו כי בשל מגבלה פיזית או הגבלה לפי דין, לא יתאפשר בפועל ביצוע פעילות בהספק, בכושר הייצור, בכמויות או במספר יחידות המדידה המרביים כאמור;
- (3) כלל העיסוק בעסק הן פעילות בהספק, כושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות (להלן - היקף) כמפורט בטור ב' והן פעילות אחרת בהיקף כמפורט בטור ג', יהיה העיסוק טעון היתר בהתאם להיקף הפעילות כמפורט בטור ב';
- (4) כלל העיסוק בעסק החזקת חומר מסוכן שיש לו מספר תכונות סיכון - יהיה העיסוק טעון היתר בהתאם לתכונות הסיכון החמורה יותר.

סיווג עיסוקים ברעלים

חלק א' [טבלה בקובץ נפרד]

חלק ב' [טבלה בקובץ נפרד]

- (17) אחרי התוספת השלישית יבוא:

"תוספת רביעית"

(סעיף 1, ההגדרה "תכונות סיכון", לעניין חומר)

- (1) נפיץ (Explosive):

³ דיני מדינת ישראל [נוסח חדש] מס' 16, עמ' 337.
⁴ ק"ת התשס"א, עמ' 446.

- (2) מחמצן (Oxidizing);
- (3) דליק (Flammable);
- (4) מגרה (Irritant);
- (5) מזיק או גורם לסיכון לבריאות (Damage to health or organs, Harmful, Hazardous);
- (6) רעיל (Toxic);
- (7) מסרטן (Carcinogenic);
- (8) משתן, מאכל (Corrosive);
- (9) רעיל לרבייה (Toxic for reproduction);
- (10) גורם שינוי גנטי (Mutagenic);
- (11) גורם רגישות (Sensitizing);
- (12) רעיל, מזיק או מסוכן לסביבה (Ecotoxic), כגון מזיק לשכבת האוזון או לסביבה המימית (Hazardous to the ozone layer, Hazardous to the aquatic Environment);
- (13) גורם סיכון פיזיקלי הנובע מחוסר יציבות של החומר, כגון חיותו חומר המגיב מעצמו (Self-reactive), ובכלל זה מתחמם או מתלקח מעצמו (Pyrophoric or Self-heating) או מגיב במגע עם אוויר, מים או חומר אחר כגון על-תחמוצת אורגנית (Organic Peroxide);
- (14) גורם סיכון פיזיקלי הנובע מתכונה של החומר, כגון אירוסול (ארוס);
- (15) גורם סיכון פיזיקלי הנובע מאופן אחסונו של החומר, כגון אחסון גזים בלחץ.

תוספת חמישית

(סעיף 3א)

- (1) לעניין סעיף 3א(א1) -
- (א) שם המבקש (בעלים, מנהל, איש קשר), פרטי קשר ופרטי זיהוי;
- (ב) שם אתראי רעלים, פרטי קשר ופרטי זיהוי, פרטי הידע המקצועי שלו, וכן הסכמה למסירת מידע פלילי על אודותיו לפי חוק המידע הפלילי ותקנת חשבים, התשע"ט-2019;
- (ג) שם עורך הבקשה ופרטיו (אם קיים);
- (2) לעניין סעיף 3א(א2) -
- (א) תיאור של תעיסוק בעסק, מיקומו, גבולותיו, גודלו ופעילותו;
- (ב) סקירה של המיתקנים והפעילויות בתומרים מסוכנים אשר מהווים מקור לסיכון או לחשיפה אחרת על הסביבה או על בריאות הציבור, ושל המיתקנים להפחתתם;

- (ג) סקירה של התהליכים בעסק הכרוכים בעיסוק בחומרים מסוכנים, ובכלל זה תהליכי ייצור, אחסון ושינוע;
- (ד) רשימת חומרים מסוכנים ופסולת חומרים מסוכנים הנפלטים או העשויים להיפלט מכל מיתקן ומכל פעילות (מוקדי ולא מוקדי), ודרכי פליטתם לסביבה;
- (3) לעניין סעיף 3א(א)(3) -
- (א) רשימת חומרים מסוכנים, מספרי זיהוי (כגון UN, EU, CAS);
- (ב) כמויות מרביות של חומרים מסוכנים שצפויות להימצא בעסק וסוג העיסוק בהם;
- (ג) תכונות פיזיקליות, כימיות וטוקסיקולוגיות, תכונות סיכון לכריאות או לסביבה (R, H);
- (ד) התנצחות אופיינית של החומר המסוכן מבחינה כימית ופיזיקלית בתנאים שגרתיים ובמקרה של אירוע חומרים מסוכנים;
- (4) לעניין סעיף 3א(א)(4) -
- (א) נתונים פיזיים של האתר וסביבתו, כגון מיקום גאוגרפי, תנאים מטאורולוגיים, גאולוגיים והידרולוגיים, ובמידת הצורך רקע היסטורי על העסק;
- (ב) על בסיס מידע ומין, לרבות מידע שמצוי ברשותו של העוסק או מידע שהעוסק יכול לחשיג באופן סביר - מידע על סביבת העסק, לרבות באזורים שאינם בקרבתו המיידית, ובכלל זה שימושים קיימים ומתוכננים, שעלולים להיות מקור לאירועי חומרים מסוכנים או להגביר את הסיכון או ההשלכות של אירועים כאמור;
- (ג) סקרים להערכת הסיכונים בעסק, לרבות פירוט תרחישים שונים להתרחשות אירוע חומרים מסוכנים, וזיהוי גורמים שעלולים לחולל אירועים כאמור כגון גורמים תפעוליים, גורמים טבעיים וגורמים חיצוניים לעסק;
- (5) לעניין סעיף 3א(א)(5) -
- (א) אמצעים למניעת אירועי חומרים מסוכנים ולהפחתת נזקים מאירועים כאמור, בשים לב למידת הסיכון הכרוכה בפעילות העסק ובמידת המורכבות של העיסוק, שתכלול לכל הפחות את כל אלה:
- (1) תרחישים להתרחשות אירועי חומרים מסוכנים והשפעותיהם האפשריות על הסביבה;
- (2) כוח אדם האחראי לטיפול בחיבטים הסביבתיים של העיסוק ומבנה ארגוני, לרבות פעולות הכשרה;
- (3) אימוץ ויישום של נהלים לזיהוי והערכה של אירועי חומרים מסוכנים משמעותיים, לבקרה תפעולית, לניחול של שינויים, להיערכות לאירועי חירום ולניטור ולבקרה על עמידה בדרישות המדיניות;
- (4) כאשר נדרש לעיסוק הנטען היתר רעלים ברמה א' - מדיניות מניעת אירועי חומרים מסוכנים או דוח בטיחות;
- (ב) אמצעים לגילוי וזיהוי של אירוע חומרים מסוכנים, ואמצעים לטיפול באירועים כאמור;
- (ג) אמצעים להתרעה על אירוע חומרים מסוכנים;

- (ד) תכניות חירום לטיפול באירועי חומרים מסוכנים, הכוללות נהלי ביצוע, הפעלת אמצעי התרעה, וכוח אדם ייעודי;
- (6) לעניין סעיף 3א(א) -
- (א) מידוט של אמצעים למניעה והצחת סיכון והשפעות סביבתיות שליליות, המהווים טכניקה מקובלת באסדרה האירופית;
- (ב) סקר שיציג ניתוח של הפערים הקיימים בעסק בהשוואה לטכניקות מקובלות;
- (7) לעניין סעיף 3א(א) -
- (א) סוגי הפסולת המסוכנת הנוצרת בעסק, סיווג הפסולת וכמויות משוערות;
- (ב) אופן הטיפול בפסולת המסוכנת, עדי הפיזי המיועדים וסוגי הטיפול הנכנה לשימוש חוזר בפסולת, מיחזור, חשבון וסילוק;
- (8) לעניין סעיף 3א(א) - לכל הפחות:
- (א) השימוש הנוכחי באתר וכן מידע זמין בדבר שימושים קודמים;
- (ב) מידע על אודות נוכחות זיהום בחומרים מסוכנים, על בסיס סקרים ומדידות, ככל האפשר על בסיס מידע קיים, ולעניין מפעל חדש - סקרים ומדידות חדשים ביחס להיתכנות קיומו של זיהום בקרקע ובמי התחום על ידי חומרים מסוכנים שיהיו בשימוש בייצור או שיפלטו על ידי המיתקן.

תוספת שישית

(סעיף 15א(א) עד (ג1), (א1) ו-2א(2) ו-3)

חלק א'

חלק ב'

חלק ג'

סימן ג': תיקון חוק מניעת זיהום חים ממקורות יבשתיים

תיקון חוק מניעת זיהום חים ממקורות יבשתיים, תששמ"ח-1988¹⁰ (בפרק זה - חוק מניעת זיהום חים) - חים ממקורות יבשתיים

(1) בסעיף 2 -

(א) האמור בו יסומן "א)", ובו, אחרי "בעקיפין" יבוא "דרך שפך נחל", ובסופו יבוא "לעניין זה, "שפך נחל" - קטע במורד נחל המסתיים במפגש עם חים, שבו מי הנחל מחוים תערובת של מים מתוקים ממעלה הנחל עם מי הים, דרך קבע או בזמנים משתנים";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הנחל או הזרמה של פסולת או שפכים ממקור יבשתי לים, הנעשית בעקיפין דרך מקור מים שאינו שפך נחל, בהתאם לצו הרשאה לפי סעיף 20 לחוק חמים, תשי"ט-1959¹¹, אינה טענה חיתר."

¹⁰ סי"ח התשמ"ח, עמ' 118; התשע"א, עמ' 746.
¹¹ סי"ח התשי"ט, עמ' 169.

(2) בסעיף 3א -

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(1א) המבקש לבצע הטלת פסולת או הזרמת שפכים הטעונה היתר לפי סעיף קטן (א), ממקור פליטה טעון היתר כהגדרתו בחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 (בחוק זה - מקור פליטה טעון היתר, חוק אוויר נקי), יגיש לוועדה בקשה לחיתור במועד שבו הוא מגיש לממונה כהגדרתו בחוק אוויר נקי את הבקשה לחיתור פליטה לפי החוק האמור, ואם קבעה הוועדה לפי סעיף קטן (ב) תקופת תוקף אחרת - במועד שבו עליו להגיש בקשה לחידוש ההיתר בהתאם לתקופת התוקף שקבעה הוועדה כאמור, לפי המוקדם; חוראות סעיף קטן זה לא יחולו לעניין הטלת פסולת או הזרמת שפכים שלא קיימת אפשרות סבירה למנוע אותה בשל אירוע חריג.

(2א) המבקש לבצע הטלת פסולת או הזרמת שפכים הטעונה היתר לפי סעיף 2א, מעסק שמבוצע בו עיסוק ברעלים הטעון היתר לפי חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 (בחוק זה - חוק החומרים המסוכנים), יגיש לוועדה בקשה לחיתור במועד שבו הוא מגיש לממונה כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים את הבקשה לחיתור רעלים לפי החוק האמור, ואם קבעה הוועדה לפי סעיף קטן (ב) תקופת תוקף אחרת - במועד שבו עליו להגיש בקשה לחידוש ההיתר בהתאם לתקופת התוקף שקבעה הוועדה כאמור, לפי המוקדם, ויחולו לעניין זה חוראות סעיף קטן (1א) סיפה."

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) היתר להזרמת שפכים ממקור יבשתי שהוא מקור פליטה טעון היתר או שהוא עסק שמבוצע בו עיסוק ברעלים הטעון היתר רעלים לפי חוק החומרים המסוכנים, יינתן לתקופת תוקפו של היתר פליטה כאמור בחוק אוויר נקי או היתר רעלים לפי חוק החומרים המסוכנים, לפי העניין, אלא אם כן קבעה הוועדה אחרת מנימוקים שיירשמו."

(3) בסעיף 15ד, במקום "בניגוד לתנאי היתר כאמור בסעיף 2" יבוא "בלא היתר כאמור בסעיף 2א או בניגוד לתנאיו".

סימן ד': תיקון חוק המים

4. בחוק המים, התשי"א-1951¹², בסעיף 20א(א), במקום הסיפה הנחל במילים "אם נעשו" יבוא "אם נעשו לפי אחד מאלה:

- (1) לעניין פעולה במקור מים שאינו שפך נחל או סילוק שפכים למקור מים כאמור - אם נעשו בהתאם לצו הרשאה שנתן לעניין זה מנהל הרשות הממשלתית;
- (2) לעניין פעולה בשפך נחל או סילוק שפכים לשפך נחל - אם נעשו בהתאם להיתר לפי סעיף 2 לחוק למניעת זיהום חים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988; לעניין זה, "שפך נחל" - קטע במורד נחל המסתיים במפגש עם הים, שבו מי הנחל מהווים תערובת של מים מתוקים ממעלה הנחל עם מי הים, דרך קבע או בזמנים משתנים."

סימן ה': שונות

¹² ס"ח התשי"א, עמ' 169; התשע"ז, עמ' 394.

5. תיקון חוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א-2011¹¹, בתוספת השנייה, בסופה יבוא:
2. חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993.
6. תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000¹², בתוספת הראשונה - לעניינים מינהליים
- (1) בפרט 23 -
- (א) בפסקה (4), במקום "החלטות חממונה" יבוא "החלטה של רשות" ובמקום "החלטות חממונה לפי סעיף 6(ה)" יבוא "החלטות לפי סעיף 6(ה) וסימן ג' בפרק ח"י";
- (ב) פסקה (5) - תימחק;
- (ג) בפסקה (12), בסופו יבוא "למעט החלטה בעניין עיצום כספי";
- (2) בפרט 32(7), במקום "הממונה לפי סעיף 52" יבוא "חממחל לפי סימן ג' בפרק ח"י".
- סימן ר': תחילה, תחילה וחוראות מעבר
7. סימן ו' - הגדרות
- בסימן זה -
- "חיתר אחד" - חיתר פליטה אחד שניתן לפי סימן ב'1 בפרק ד' לחוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 1(16) לחוק זה (בסימן זה - חיתר פליטה אחד) או חיתר רעלים אחד שניתן לפי סעיף 33 לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחו בסעיף 2(4) לחוק זה (בסימן זה - חיתר רעלים אחד);
- "חיתר פליטה" - חיתר פליטה כהגדרתו בסעיף 2 לחוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 1(1) לחוק זה, שאינו חיתר פליטה אחד;
- "חיתר רעלים" - חיתר שניתן מאת הממונה לפי חוראות חוק החומרים המסוכנים, ושאינו חיתר רעלים אחד;
- "מפעל קיים" - עיסוק, פעילות או מיתקן המעורבים חיתר רעלים או חיתר פליטה, שהיה בידי העוסק בו, מבצע הפעילות או בעל המיתקן (בסימן זה - בעל מפעל קיים), ערב יום התחילה או ערב היום הקובע, לפי העניין, חיתר פליטה, חיתר רעלים או רישיון עסק;
- "מקור פליטה טעון חיתר" - כהגדרתו בסעיף 2 לחוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 1(1) לחוק זה;
- "תנאים ברישיון עסק" - תנאים שנתן נתן אישור לעניין סעיף 1(א) לחוק רישוי עסקים, ברישיון עסק או בחיתר זמני לפי חוראות החוק האמור;
- "תקנות סיווג ופטור" - תקנות החומרים המסוכנים (סיווג ופטור), התשנ"ו-1996¹³, כנוסחו ערב יום התחילה.
8. פרק ... - תחילה ותחילה
- (א) תחילתו של פרק זה, למעט הסעיפים המנויים בסעיף קטן (ב), ביום תחילתו של חוק זה (בסימן זה - יום תחילתו).
- (ב) תחילתם של סעיפים 1(ב) עד (ה), (2), (3), (5) עד (7), (9) עד (16) ו-(18) עד (26) ו-(1) עד (ד), (3) עד (6), (12) עד (14), (14) עד (17) לחוק זה, ביום ט"ו בסיוון תשפ"ו (1 ביוני 2026) (בסימן זה - המועד הקובע).

¹¹ ס"ח התשע"א, עמ' 738.

¹² ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשפ"ב, עמ' 811.

¹³ ק"ת התשנ"ו, עמ' 1035.

פרק ... – הוראת מעבר 9.
לעניין היתר פליטה
למפעל קיים

(א) על אף האמור בסעיף 25 לחוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 1(12) לחוק זה, בעל מקור פליטה טעון היתר שהוא מפעל קיים, רשאי להפעיל את מקור הפליטה בתקופה שמיום התחילה או מהמועד הקובע, לפי העניין, עד מועד מתן החלטה בבקשה לחידוש היתר פליטה לפי סעיף 25 האמור או בבקשה לקבלת היתר פליטה אחוד או לפי סעיף 29א לחוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 1(16) לחוק זה, אף אם הסתיימה תקופת תוקפו של היתר הפליטה שבידו במהלך אותה תקופה, ויראו כאילו הוארך תוקפו של ההיתר עד למועד מתן ההחלטה בבקשה כאמור (בסעיף זה – תקופת הארכת התוקף), ובלבד שבעל מקור הפליטה הגיש את הבקשה האמורה עד המועדים המפורטים להלן לגבי הפעילות או המיתקן נושא ההיתר או עד תום עשר שנים מתחילת תוקפו של ההיתר, לפי המוקדם.

(1) לעניין פעילות או מיתקן כמפורט בפרטים 1.2, 2.4 ו-3 לתוספת השלישית לחוק אוויר נקי – ט"ז בסיוון התשפ"ו (1 ביוני 2026);

(2) לעניין פעילות או מיתקן כמפורט בפרטים 5.1, 2.2 ו-6.2 לתוספת השלישית לחוק אוויר נקי – כ"ה באייר התשפ"ז (1 ביוני 2027);

(3) לעניין פעילות או מיתקן כמפורט בפרטים 4.2.5, 6.1 ו-6.3 לתוספת השלישית לחוק אוויר נקי – ז' בסיוון התשפ"ח (1 ביוני 2028);

(4) לעניין פעילות או מיתקן כמפורט בפרטים 4.1.1, 4.1.8, 4.1.11, 4.2.4 ו-4.6 לתוספת השלישית לחוק אוויר נקי – י"ח בסיוון התשפ"ט (1 ביוני 2029);

(5) לעניין פעילות או מיתקן כמפורט בפרטים 4.4 ו-4.2 למעט 4.2.5 ו-4.2 לתוספת השלישית לחוק אוויר נקי – כ"ט באייר התש"צ (1 ביוני 2030);

(6) לעניין פעילות או מיתקן כמפורט בפרט 4.1 למעט 4.1.1, 4.1.8 ו-4.1.11 לתוספת השלישית לחוק אוויר נקי – י' בסיוון התשצ"א (1 ביוני 2031);

(7) לעניין פעילות או מיתקן כמפורט בפרטים 4.3 ו-4.5 לתוספת השלישית לחוק אוויר נקי – כ"ב בסיוון התשצ"ב (1 ביוני 2032);

(8) לעניין פעילות או מיתקן כמפורט בפרט 1.1 לתוספת השלישית לחוק אוויר נקי – ד' בסיוון התשצ"ג (1 ביוני 2033).

(ב) (1) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לעניין בעל מקור פליטה טעון היתר, כאמור באותו סעיף קטן, שיתרת תקופת התוקף של ההיתר שבידו, במועד להגשת בקשה החל לגבי אותו סעיף קטן, היא פחות משנה, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 25 לחוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 1(12) לחוק זה.

(2) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לעניין היתר פליטה כאמור בו שתקופת תוקפו הסתיימה לאחר יום התחילה בשל ביטולו או התלייתו בידי הממונה לפי סעיף 28 לחוק אוויר נקי.

(ג) מפעל קיים שמתבצעת בו יותר מפעילות אחת מהפעילויות המפורטות בפסקאות (1) עד (6) של סעיף קטן (א), או שיש בו יותר ממיתקן אחד מהמיתקנים המנויים באותן פסקאות, יהיה המועד להגשת הבקשה לגבי, כאמור באותו סעיף קטן, המועד המוקדם מבין המועדים המפורטים באותן פסקאות לעניין אותם פעילויות או מיתקנים, אלא אם כן קבע הממונה אחרת, לבקשת בעל מקור הפליטה.

(ד) הוארך תוקפו של היתר פליטה לפי הוראות סעיף קטן (א), יפעיל בעל מקור הפליטה את מקור הפליטה בהתאם להיתר כאמור ויחולו לעניין אותו היתר, מהמועד הקובע ואילך, הוראות חוק אוויר נקי כנוסחן בחוק זה.

(ה) היה מקור פליטה שחלות לגביו הוראות סעיפים קטנים (א) או (ב) טעון היתר פליטה אחוד לפי הוראות חוק אוויר נקי, כנוסחן בחוק זה, יחולו הוראות אלה:

(1) יראו את היתר הפליטה, יחד עם היתר הרעלים או התנאים ברישיון העסק שבידי בעל מקור הפליטה, לפי העניין, החל מהמועד הקובע עד תום תקופת הארכת התוקף החלה לגביו, כהיתר פליטה אחד;

(2) הסמכויות הנתונות לממונה לעניין היתר פליטה אחד לפי חוק אוויר נקי, כנוסחו בחוק זה, יהיו נתונות לו לעניין היתר שרואים אותו לפי הוראות פסקה (1) כהיתר פליטה אחד, ואולם הממונה יהיה רשאי לשנות תנאים בהיתר כאמור בהתאם לסמכויותיו לפי חוק אוויר נקי כנוסחו ערב יום התחילה, ובכלל זה לפי הוראות סעיף 26(א) ו-(ב) לחוק האמור.

(ו) על אף הוראות תקנה 14(א) ו-(ב) לתקנות היתרי פליטה, התש"ע-2010, וכל עוד לא תוקנה התקנה האמורה, תכלול בקשה להיתר פליטה אחד את הטכניקה המיטבית הזמינה המוצעת ליישום במקור הפליטה מבין כלל הטכניקות המיטביות הזמינות, אף אם אינה הטכניקה אשר תביא להפחתה המרבית של פליטת מזהמים לאוויר; בקשה כאמור תכלול את השיקולים לבחירתה של הטכניקה המוצעת כאמור, בהתחשב בין השאר, ביתרונותיה הסביבתיים ובעלויותיה לעומת חלופות אחרות, הכול בהתאם להנחיות שיפרסם הממונה.

(ז) השר רשאי, בצו, לשנות מועד מהמועדים הקבועים בפסקאות (1) עד (6) שבסעיף קטן (א), אם מצא כי שינוי כאמור נדרש לצורך היערכות ליישום הוראות החוק.

(א) על אף הוראות סעיף 3 לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחן בסעיף 4(2) לחוק זה, בעל מפעל קיים רשאי לעסוק ברעלים לפי היתר הרעלים שבידו, בתקופה שמיום התחילה או מהמועד הקובע, לפי העניין, עד מועד מתן החלטה בבקשה לחידוש היתר רעלים או בבקשה לקבלת היתר רעלים אחד, לפי סעיפים 3 או 3ב לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחם בסעיף 4(2) לחוק זה, ויראו כאילו הוארך תוקמו של היתר הרעלים שבידו עד למועד מתן ההחלטה בבקשה כאמור (בסעיף זה – תקופת הארכת התוקף). ובלבד שבעל המפעל הגיש את הבקשה האמורה עד המועד המפורט להלן לפי הפרט שבו מנויים הפעילות או המיתקן נושא ההיתר בתוספת השלישית לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחה בסעיף 17(2) לחוק זה (בסעיף זה – תוספת שלישית):

(1) ט"ז בסיוון התשפ"ו (1 ביוני 2026) -

(א) פעילות או מיתקן הטעונים היתר רעלים ברמה א' או ברמה ב' לפי פרטים 1.1, 1.3, 1.5 ו-1.6 בחלק א' לתוספת השלישית או לפי פרטים 2, 3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.9, 7.12, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.34 ו-7.35 בחלק ב' בתוספת השלישית.

(ב) פעילות או מיתקן הטעונים היתר רעלים ברמה א' לפי פרטים 2, 3, 6.1, 6.2 ו-6.3 בחלק א' לתוספת השלישית;

(2) כ"ב בטבת התשפ"ז (1 בינואר 2027) -

(א) פעילות או מיתקן הטעונים היתר רעלים ברמה א' או ברמה ב' לפי פרטים 1.4, 6.9, 6.11, 6.13 ו-6.15 בחלק א' לתוספת השלישית.

(ב) פעילות או מיתקן הטעונים היתר רעלים ברמה ב' לפי פרטים 2, 3, 6.1, 6.2 ו-6.3 בחלק א' לתוספת השלישית;

(3) כ"ה באייר התשפ"ז (1 ביוני 2027) -

(א) פעילות או מיתקן הטעונים היתר רעלים ברמה א' או ברמה ב' לפי פרטים 2.7 ו-7.24 בחלק ב' לתוספת השלישית;

(ב) פעילות או מיתקן הטעונים היתר רעלים ברמה א' לפי פרט 5 בחלק א' לתוספת השלישית.

- (ג) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה בי לפי פרטים 4.8 ו- 6.11 בחלק אי לתוספת השלישית;
- (4) בי בטבת התשפ"ח (1 בינואר 2028) – פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה בי לפי פרטים 4.7 ו- 5 בחלק אי לתוספת השלישית;
- (5) זי בסיוון התשפ"ח (1 ביוני 2028) –
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה אי לפי פרט 6.7 בחלק אי לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה בי לפי פרטים 4.7ב(4), 4.7ב(6) ו- 4.7ב(7) בחלק אי לתוספת השלישית;
- (6) י"ד בטבת התשפ"ט (1 בינואר 2029) –
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה אי או ברמה בי לפי פרטים 2.8, 2.10, 7.21, 7.39, 7.48 ו- 7.53 בחלק בי לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה בי לפי פרטים 6.4, 6.5, 6.7 ו- 6.8 בחלק אי לתוספת השלישית;
- (7) י"ח בסיוון התשפ"ט (1 ביוני 2029) –
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה אי לפי פרטים 4.1א, 4.1א, 4.2 ו- 4.6 בחלק אי לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה בי לפי פרטים 4.7ב(1), ו- 6.12 בחלק אי לתוספת השלישית;
- (8) כ"ו בטבת התש"צ (1 בינואר 2030) –
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה אי או ברמה בי לפי פרטים 2.1, 2.2, 2.16, 4.1, 4.2, 4.3 ו- 7.1 בחלק בי לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה בי לפי פרטים 4.7ב(3), ו- 4.9 בחלק אי לתוספת השלישית;
- (9) כ"ט באייר התש"צ (1 ביוני 2030) –
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה אי או ברמה בי לפי פרטים 1, 4.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.9, 7.10, 7.11, 7.13, 7.14, 7.19, 7.20, 7.25, 7.26, 7.27, 7.28, 7.29, 7.38, 7.43, 7.44, 7.45, 7.47, 7.49 ו- 7.55 בחלק בי לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה אי לפי פרטים 4.2א, ו- 4.2ב, 4.2 ו- 4.4 בחלק אי לתוספת השלישית;
- (10) ו' בטבת התשצ"א (1 בינואר 2031) –
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה אי או ברמה בי לפי פרטים 7.30, 7.31 ו- 7.32 בחלק בי לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה בי לפי פרטים 6.6 ו- 6.16 בחלק אי לתוספת השלישית;

- (11) י"ב בסיוון התשצ"א (1 ביוני 2031) -
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה א' או ברמה ב' לפי פרטים 5.1, 5.2 ו- 7.40 בחלק ב' לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה א' לפי פרט 4.1, למעט 4.1א, 4.1ח ו- 4.1א, בחלק א' לתוספת השלישית;
- (ג) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה ב' לפי פרט 6.10 בחלק א' לתוספת השלישית;
- (12) י"ז בטבת התשצ"ב (1 בינואר 2032) -
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה א' או ברמה ב' לפי פרטים 6.1, 7.8, 7.22, 7.33 ו- 7.50 בחלק ב' לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה ב' לפי פרט 6.14 בחלק א' לתוספת השלישית;
- (13) כ"ב בסיוון התשצ"ב (1 ביוני 2032) -
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה א' או ברמה ב' לפי פרטים 2.11, 2.12, 2.13, 2.14, 2.15 ו- 7.54 בחלק ב' לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה א' לפי פרטים 4.3 ו- 4.5 בחלק א' לתוספת השלישית;
- (14) א' בשבט התשצ"ג (1 בינואר 2033) -
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה א' או ברמה ב' לפי פרטים 3.1, 3.2, 7.2, 7.3, 7.37, 7.41, 7.42, 7.46, 7.51 ו- 7.52 בחלק ב' לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה ב' לפי פרטים 4.7ב(2) ו- 4.7ב(5) בחלק א' לתוספת השלישית;
- (15) ד' בסיוון התשצ"ג (1 ביוני 2033) -
- (א) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה א' או ברמה ב' לפי פרטים 1.1 בחלק א' לתוספת השלישית;
- (ב) פעילות או מיתקן חטעונים היתר רעלים ברמה ב' לפי פרט 6.18 בחלק ב' לתוספת השלישית.
- (ג) מפעל קיים שמתבצע בו יותר מפעילות אחת מהפעילויות חטניות בפרטים שבפסקאות (1) עד (7) של סעיף קטן (א), יחיד המועד הקובע להגשת הבקשה לגביו, כאמור באותו סעיף קטן, המועד המפורט לחלוץ, לפי העניין, אלא אם כן קבע הממונה אחרת, לבקשת בעל היתר הרעלים:
- (1) כלל העיסוק במפעל פעילויות חטעונות היתר רעלים באותה רמה – המועד המוקדם מבין המועדים האמורים באותן פסקאות;
- (2) כלל העיסוק במפעל פעילויות חטניות בפרטים שבחלק א' לתוספת השלישית או פעילויות חטניות בפרטים שבחלק ב' לאותה תוספת, אשר טעונות היתר ברמה א' והיתר ברמה ב' גם יחד – המועד המוקדם מבין המועדים האמורים באותן פסקאות לגבי הפרטים שבהם מפורטות פעילויות חטעונות היתר ברמה א';

(3) כלל העיסוק במפעל הן פעילויות המנויות בפרטים שבחלק א' לתוספת השלישית והן פעילויות המנויות בפרטים שבחלק ב' לאותה תוספת – המועד החל לעניין הפרטים שבחלק א' לתוספת;

(א) היה עיסוק ברעלים שחלות לגבי הוראות סעיפים קטנים (א) או (ב) טעון היתר רעלים אחד לפי הוראות חוק החומרים המסוכנים, כנוסח בסעיף 2 לחוק זה, יחולו הוראות אלה;

(1) יראו את היתר הרעלים, יחד עם התנאים ברישיון העסק שבידי בעל המפעל הקיים, החל מחיום הקובע עד תום תקופת הארכת התוקף החלה לגביו, כהיתר רעלים אחד;

(2) הסמכויות הנתונות לממונה לעניין היתר רעלים אחד לפי חוק החומרים המסוכנים, כנוסח בסעיף 2 לחוק זה, יחיו נתונות לו לעניין היתר שרואים אותו לפי הוראות פסקה (1) כהיתר רעלים אחד, ואולם הממונה יהיה רשאי לשנות תנאים בהיתר כאמור בהתאם לסמכויותיו לפי חוק החומרים המסוכנים, כנוסחו ערב יום התחילה, ובכלל זה לפי הוראות סעיף 3(ח) לחוק האמור.

(ד) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לעניין היתר רעלים כאמור בו שתקופת תוקפו הסתיימה לאחר יום התחילה בשל ביטולו או התלייתו בידי הממונה.

(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו לעניין היתר רעלים שנדרש לצורך עיסוק ברעלים הטעון גם היתר פליטה לפי חוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה.

(א) על אף הוראות סעיף 3א לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחו בסעיף 2(4) לחוק זה, עיסוק ברעלים שעבר יום התחילה היה טעון היתר רעלים בהתאם להוראות לפי סעיפים 3 ו-10 לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחו כמועד האמור, ובכלל זה לפי תקנות סיווג ופטור, יוסיף להיות טעון היתר רעלים בהתאם להוראות האמורות, בתקופה שמהמועד האמור עד המועד שבו קבע השר, בתקנות, הוראות לעניין אותו עיסוק לשם הגנה על איכות הסביבה ובריאות הציבור (בסעיף זה – תקופת המעבר, לעניין עיסוק), ויחולו לגביו, בתקופת המעבר, הוראות חוק החומרים המסוכנים כנוסחו ערב יום התחילה (בסעיף זה – החוק הקיים), בשינויים אלה;

(1) על אף הוראות סעיף 3(ד) לחוק תקיים, היתר רעלים יעמוד בתוקף עד תום תקופת המעבר לעניין העיסוק נושא ההיתר;

(2) בעל היתר רעלים רשאי להעביר את ההיתר לאדם אחר, ובלבד שניתן לכך אישור הממונה מראש ובכתב; בקשה להעברת היתר רעלים תכלול את פרטי מקבל ההיתר הרעלים, והצהרתו על כך שתנאי ההיתר מוכרים לו וכי ידועה לו חובתו לפעול לפיהם; וגש בקשה כאמור תוגש לממונה באופן דיגיטלי, במתכונת שפרסם הממונה באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה; חוגשה לממונה בקשה להעברת היתר רעלים לפי הוראות פסקה זו, ייתן הממונה החלטתו בבקשה בתוך 30 ימים מיום שהוגשה לו, ורשאי הוא להאריך את התקופת האמורה ב- 30 ימים נוספים, אם ראה צורך בכך בשל מורכבות הבקשה;

פרק ... – זמנית מועדים 11. חשר רשאי, בצו, לדחות את חיום הקובע ואת המועדים להגשת בקשה להיתר פליטה אחד או להיתר רעלים אחד, לגבי מפעל קיים, לפי סעיף 18 לחוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 5(1) לחוק או לפי 3א לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחו בסעיף 2(4) לחוק זה, כולם או חלקם, בשישה חודשים, אם מצא כי הדחייה דרשה לצורך היערכות ליישום הוראות החוק.

תוקף היתר אחד 13. על אף הוראות סעיף 25 לחוק אוויר נקי וסעיף 3א לחוק החומרים המסוכנים, כנוסח בסעיפים 12(1) ו- 2(4) לחוק זה, תקופת תוקפו של היתר פליטה אחד או היתר רעלים אחד, שיינתן למבקש היתר כאמור לראשונה לאחר חיום הקובע, תהיה שבע שנים.

כללי

המשרד לחגנת חסיבה (בפרק זה – המשרד) מפקד על הרישוי והאסדרה של נושאי איכות חסיבה בעסקים ובמפעלים, מכוח חוקים שונים שבמסגרתם. מערכי הרישוי הקיימים במשרד מסדירים פעילויות תעשייתיות, תשתיות פסולת וביוב, ושירותים שונים, כגון תחנות תדלוק, שהם בעלי פוטנציאל לגרימת מפגעים וסיכונים סביבתיים ובריאותיים. מטרת התיקונים המוצעים בפרק זה לטייב ולייעל את מערכי הרישוי הקיימים הן בן הרגולטורי והן בן חסיבה, באמצעות רפורמה כללית המבוססת על התאמה לסטנדרטים המקובלים באיחוד האירופי.

בשנים האחרונות פעל המשרד לניכוש של מתווה לטיב הרגולציה, שכלל שיח מקיף עם כלל בעלי העניין ונציגי החברה האזרחית, וכן עם משרדי הממשלה הרלוונטיים. בשנת 2015 הפיק המשרד את תוכיר חוק רישוי סביבתי משולב, התשע"ה-2015, שכלל חסדר מקיף לעניין אסדרה סביבתית משולבת של מיתקני תעשייה ועסקים גדולים במטרה לתת הגנה טובה לסביבה על כל מרכיבה, אך לאחר עבודת חכנה בת מספר שנים נפסק קידומו של התוכיר. בשנתיים האחרונות, בתיאום עם משרד תאוצר, גובש מתווה חלופי לטיב האסדרה הסביבתית בישראל, תוך יישום העקרונות הנוהגים באסדרה הסביבתית באיחוד האירופי, ובתוך כך להביא להפחתת נטל האסדרה העודף על חמגור העסקי. ביום כ"ג באב התשפ"א (1 באוגוסט 2021) התקבלה החלטת ממשלה מס' 223 שעניינה יעול חליכי הרגולציה במשרד לחגנת חסיבה (בפרק זה – החלטת הממשלה), במסגרת החלטות חלולות לאישור תקציב המדינה. בחלטת הממשלה תאמורה ווטל על המשרד לחפץ תוכיר חוק ליישום החלטת, בחסכמת שר תאוצר, בתוך 180 יום מקבלת ההחלטה.

כיום, עסקים מסוימים נדרשים לקבל מהמשרד כסח חיתרים נפרדים, אשר מתקבלים בהליכים נפרדים ובמועדים שונים, ובראשם: היתרי פליטה לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 (בפרק זה – חוק אוויר נקי), אישור ותנאים ברישיון עסק לפי חוק רישוי עסקים, התשס"ח-1968 (בפרק זה – חוק רישוי עסקים) והיתרי רעלים מכוח חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 (בפרק זה – חוק החומרים המסוכנים). במסגרת פרק זה, יתוקנו חסדרי הרישוי בחוק אוויר נקי ובחוק החומרים המסוכנים, באופן שחליכי הרישוי יאחדו ככל תאפשר, על בסיס עקרונות האסדרה באיחוד האירופי, כך שיינתן היתר סביבתי אחד לפעילות בעלת פוטנציאל לרום להשפעה סביבתית ניכרת (היתר פליטה אחד לפי חוק אוויר נקי והיתר רעלים אחד לפי חוק החומרים המסוכנים). יצוין כי חתנאים בחיתר האחד יכללו את אותם נושאים והיבטים המוסדרים כיום מכוח החוקים האמורים וחוק רישוי עסקים. כך למשל, היבטים בתחום הקרינה הבלתי מייננת, שיש להם חסדר יעודי בחקיקה אחרת, לא יוסדרו במסגרת החיתר האחד אלא במסגרות החוקיות הקיימות.

בנוסף, לגבי חיתר הורמה לים הניתן על-ידי ועדה בין-משרדית מכוח החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשס"ח-1988 (בפרק זה – חוק מניעת זיהום הים), מתצע לאפשר איחוד תקופות ומועדים למתן החיתרים השונים, כדי לטייב ולייעל את חתיאום ביניהם. זאת, מבלי לבטל את החיתר הנפרד להורמה לים ובלי לאחדו עם החיתרים הסביבתיים תאחרים.

עוד מוצע לחבחר כי חיתר הורמה לים נדרש רק לגבי הורמה לים במישרין או בעקיפין דרך שפך נחל, ובמקביל לתקן את חסדר לעניין צווי הרשאה להורמה לנחל, הקבוע בחוק חמים, התשס"א-1951 (בפרק זה – חוק חמים), כך שצו הרשאה לא יידרש במקרה של הורמה לשפך נחל. בכך תבוטל תחפיפת הקיימת כיום בין חיתר הורמה לים לבין צו הרשאה.

כמו כן, מוצע בפרק זה לעדכן את רשימת הסקטורים והפעילויות שעליהם תחול חובה לקבל חיתר רעלים מכוח חוק החומרים המסוכנים, תוך קביעת ערכי סף גבוהים יותר לפעילות הטעונה חיתר בחשואה למצב חקיים היום לפי חוק החומרים המסוכנים. כך, פחות עסקים ייכנסו לגדר האסדרה הפרטנית, באופן שיאפשר תיעודן של הסימול והאסדרה לגבי פעילויות שלחן השפעה סביבתית ניכרת. במסגרת זו, כולל פרק זה גם הוראות תחילה ומעבר מדורגות לאורך תקופה של מספר שנים, שיאפשרו את תמעבר ממעטרי הרישוי הקיימים לחסדרים תחלופיים המוצעים.

פרק זה כולל סדרה של תיקוני חקיקה, כאשר לכל חוק שמתוקן מיוחד סימן, וסימן נוסף כולל תיקונים עקיפים של שני חוקים נוספים, לצורך השלמת חסדרים חגועים אליהם. החוקים שמוצע לתקן הם חוק אוויר נקי וחוק החומרים המסוכנים (ראו סימנים א' ו-ב' בפרק זה), אשר לגבי שניהם מוצעים תיקונים נוספים שיפורטו להלן; וכן חוק למניעת זיהום הים וחוק חמים. עוד מוצעים תיקונים לתנספות בחוק חגנת חסיבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א-2011, ולחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000.

סעיפים 1 ו-12

סימן א': תיקון חוק אוויר נקי

כללי

חוק אוויר נקי כולל שורה ארוכה של חסדרים חגועים למניעה ולצמצום של זיהום האוויר. ביניהם, כולל החוק פרק מקיף שעניינו אסדרה של מקורות פליטה נייחים, המבוסס על הדירקטיבה האירופית 96/61/EC Integrated Pollution Prevention and Control (בפרק זה – דירקטיבה IPPC) (ראו פרק ד' לחוק). הדירקטיבה תאמורה חסדירה את חליכי הרישוי חסיבתי של פעילויות תעשייתיות משמעותיות באירופה בעת שחקק החוק האמור, במתכונת של רישוי סביבתי משולב. בשונה מכך, במסגרת חוק אוויר נקי אומצו עקרונות הדירקטיבה לגבי חסדרת ההיבטים שנגעו למניעת זיהום האוויר בלבד, ולא לכלל ההיבטים חסיבתיים כגון פליטות שפכים לסביבה. חויבטים חסיבתיים הנוספים, גם אלה שמתקיימים במקורות הפליטה חחייבים בחיתר פליטה לפי חוק אוויר נקי, נותרו תחת אסדרה

בחקיקה אחרת, ובעיקר מכוח חוק רישוי עסקים וחוק החומרים המסוכנים. עקב הפיצול בין הטיפול בהיבטים הסביבתיים השונים בחליכי רישוי נפרדים, לא ניתן כיום לממש באופן מלא את עקרונות האסדרה האירופית, הכוללים למשל התחשבות בחשפנות הדדית בין מרכיבי הסביבה השונים (אוויר, מים, קרקע ועוד). זאת על אף שהמשרד פעל ליישום עקרונות האסדרה האירופית ככל הניתן גם במסגרת החוקית הקיימת. להשלמת התמונה יצוין כי דירקטיבה ה-IPPC הוחלפה בשנת 2010 בדירקטיבה 2010/75/EU Industrial Emissions Directive (בפרק זה – דירקטיבה IED), שמבוססת גם היא על העקרון המרכזי של רישוי סביבתי פרטני ואינטגרטיבי.

על פי התיקון המוצע בסימן זה, לגבי הפעילויות הסעוונות היתר פליטה לפי חוק אוויר נקי, אשר טענות גם רישיון עסק או היתר רעלים, יינתן היתר סביבתי אחד מכוח חוק אוויר נקי – היתר פליטה אחד. ההסדר המוצע שואף לשפר את האסדרה הסביבתית הכוללת של פעילויות אלה, שכן בעלות חשפנה ניכרת על הסביבה, תוך העלאת רמת הוודאות לעסקים וחשיפות לציבור. לפיכך, מוצעת בפרק זה סדרה של תיקונים בחוק אוויר נקי, לצורך התאמתו לעקרונות האסדרה האירופית כפי שהם מעוגנים כיום בדירקטיבת IED ובדירקטיבות נוספות הנוגעות לרישוי ואסדרה של מתקני תעשייה (ראו למשל דירקטיבת סווסו שעניינה בקרה על סיכונים לאירועים משמעותיים מערבים חומרים מסוכנים 2012/18/EU SEVESO - on the Control of Major-accident Hazards Involving Dangerous Substances) (בפרק זה – דירקטיבת סווסו), וכן תיקונים נוספים שנדרשים בחוק, חלקם כחלק ממסקנות של הליכי טיוב, הכול כפי שיפורט להלן.

למסקנה (1)

סעיף 2 לחוק אוויר נקי כולל הגדרות למונחים שנעשה בהם שימוש בהוראות החוק. התיקון המוצע בפסקה זו כולל מספר התאמות טכניות של נוסח ההגדרות שבסעיף האמור לתיקונים המוצעים בהוראות החוק. בנוסף כולל התיקון המוצע בפסקה זו כמה שינויים שיפורטו להלן.

החלפת ההגדרה "הטכניקה המיטבית הזמינה" – מוצע, בפסקת משנה (ג), להחליף את ההגדרה האמורה כך שהגדרת המונח בחוק אוויר נקי תתאים להגדרה העדכנית הקיימת כיום בדירקטיבת IED. כן מוצע להוסיף הגדרה של המונח "טכניקה", שאף היא תואמת את ההגדרה בדירקטיבה האמורה. הגדרה מוצעת זו מבחירה כי מונח זה מתייחס לכלל הטכנולוגיות, תאמצעים והשיטות המשמשים במקור פליטה על כלל היבטיו. טכניקה יכולה לכלול אמצעים פיזיים, ציוד, וכן שיטות פעולה ואמצעי תפעול שונים בכל מעגל החיים של מפעל, מחתכנון, דרך ההפעלה והתחזוקה ועד סיום פעילות ופירוק.

"הטכניקה המיטבית הזמינה" (BAT - Best Available Technique) (בפרק זה – BAT) הוא מונח מרכזי בדירקטיבת IED, שמטרתו לחייב את מקורות הפליטה שהם בעלי פוטנציאל להשפעה משמעותית על הסביבה לעמוד בסטנדרטים שנבחנו ואושרו במנגנון האירופי שחוקם לפי הדירקטיבה, הכולל החלפת מידע בין המדינות וקביעת מסמכי ייחוס (BAT reference documents - BREF) ומסמכי מסקנות (BAT conclusions - BATC). ההגדרה המוצעת כוללת כמה מרכיבים, המבחירים את משמעות המונחים "מיטבית" ו-"זמינה" בהקשר זה. התיקון המוצע אינו משנה את ההגדרה הקיימת בחוק אוויר נקי במהותה, אלא כאמור מתאים אותה להגדרה העדכנית הכוללת את כלל החיובים הסביבתיים ולא רק את ההיבטים הנוגעים למניעת זיהום אוויר. וזה נוסחה של ההגדרה שמוצע כאמור להחליפה:

"הטכניקה המיטבית הזמינה" – הטכנולוגיה ותאמצעים האחרים המתקדמים ביותר, המשמשים בתכנון, בנית, בהפעלה ובתחזוקה של מקור פליטה ושל פעילות המתבצעת בו, או טכנולוגיה ותאמצעים כאמור שיעדים מניעה או צמצום של זיהום האוויר, המוספים למקור פליטה, והכל ובלבד שמתקיימים בהם כל אלה:

- (1) יישומם מביא למניעה או לצמצום מרבי של פליטת מזהמים לאוויר ממקור הפליטה ולמזעור חשיפה בסביבה בכלל;
 - (2) הם בשלב פיתוח הניתן ליישום מבחינה טכנית וכלכלית, במקור הפליטה או בפעילויות המתבצעות בו, או במקורות פליטה או בפעילויות מסוגם באותו מגזר, בהתחשב ביתרונותיהם ובעלויותיהם של הטכנולוגיה ותאמצעים כאמור;
 - (3) הם זמינים באורח סביר אף אם טרם יושמו בישראל בפועל;
- החלפת ההגדרה "הממונה"** – בעל התפקיד הרגולטורי בחוק אוויר נקי הוא "הממונה", אשר מוגדר בחוק כך:
- "הממונה" – ראש אגף איכות אוויר במשרד או עובד המשרד הכפוף אליו, מקצועית או ניהולית, שהשר, בהמלצת ראש האגף, הסמיכו לעיין הוראות לפי חוק זה, כולן או חלקן;

מוצע להחליף הגדרה זו ולקבוע כי הממונה יהיה עובד המשרד שהשר לתגנת הסביבה (בפרק זה – השר) הסמיכו לעיין הוראות חוק אוויר נקי, כולן או חלקן. שינוי זה נועד לאפשר את הגמישות המתחייבת לעניין הנורמים שאותם יהיה אפשר להסמיק לצורך יישום החוק בכל הנוגע להיתר פליטה אחד, ולחיובים אחרים המוסדרים בחוק, כגון מניעת זיהום אוויר מתחבורה, בתנאים למבנה הארגוני של

המשרד. כמו כן, בהתאם להחלטת הממשלה, מוצע כי לגבי מפעלים מורכבים מבחינה מקצועית ואסדרתית שיש להם השפעות סביבתיות משמעותיות, יינתן היתר על ידי ממונה שהוא עובד בכיר במשרד. סוגי המפעלים והפעילויות הללו יסומנו בכוכבית בתוספת השלישית לחוק אוויר נקי, הקובעת את הסקטורים והפעילויות הטעונים היתר פליטה.

הוספת ההגדרה "המנהל" – בחוק אוויר נקי כיום, לא הוקנו סמכויות לבעל תפקיד בכיר, וכלל הסמכויות המוקנות מכוחו ניתנו לממונה. לנוכח התיקונים המוצעים בחוק וכפי שמקובל היום, מוצע לקבוע כי הפעלת סמכויות מסוימות מכוחו, כגון החלטה בהשגה על החלטת הממונה לפי סעיף 222 המוצע (ראו פסקה 110)), או הטלת עיצום כספי, תעשה על ידי גורם בכיר. יובהר כי במקרה שגורם בכיר במשרד מונה גם לממונה וגם למנהל, לא יוכל אותו אדם לדון, כמנהל, בהשגה על החלטה שקיבל כממונה.

החלפת ההגדרה "מקור פליטה טעון היתר" – מוצע להחליף את ההגדרה האמורה כהשלמה לתיקון המוצע בסעיף 17 לחוק אוויר נקי, בפסקה (4). וזה נוסח ההגדרה האמורה כיום:

"מקור פליטה טעון היתר" – מקור פליטה שמתבצעת בו פעילות מהפעילויות המפורטות בתוספת השלישית או שיש בו מיתקן מהמיתקנים המפורטים בתוספת האמורה;".

לפסקה (2)

סעיף 13 לחוק אוויר נקי מסמך את השר להתקין תקנות לעניין מניעה וצמצום של זיהום אוויר ממקורות פליטה נייחים. מקורות פליטה טעוני היתר פליטה מהווים קבוצה מובחנת מבין מקורות הפליטה הנייחים. התיקון המוצע בפסקה זו נועד להבהיר כי העקרונות והשיקולים לאסדרת מקורות פליטה טעוני היתר, המפורטים בסעיף 16 המוצע (ראו להלן דברי ההסבר לפסקה (3)), יחולו גם לעניין התקנת תקנות מכוח סעיף 13 לחוק אוויר נקי לעניין מקורות פליטה אלה.

לפסקה (3)

פרק ד' לחוק אוויר נקי מסדיר את מניעת זיהום האוויר ממקורות הפליטה הנייחים. סימן ב' בפרק האמור עוסק במקורות הפליטה טעוני ההיתר. מוצע להוסיף לסימן א' בפרק ד' לחוק את סעיף 16 כנוסחו המוצע, ולקבוע בו כי הפעלת כלל הסמכויות לפי הפרק האמור תיעשה על פי המקובל באסדרה באירופית, וזאת בנוסף על העקרונות והשיקולים המפורטים בשאר הוראות הפרק, ובהן בהוראות סימן ב' האמור.

כפי שפורט לעיל, סימן ב' בפרק ד' לחוק אוויר נקי בנוסחו הקיים גובש על בסיס הדירקטיבה האירופית לרישוי סביבתי משולב שהייתה נהוגה בעת חקיקת החוק (IPPC). לאחר יישום הסימן האמור לאורך למעלה מעשור, ובהתאם להחלטת הממשלה, נמצא כי יישום מקיף יותר של ההסדרים הנוהגים באסדרה האירופית העדכנית (IED), לגבי היבטים סביבתיים נוספים, בגישה מתכללת, יאפשר טיוב של האסדרה הסביבתית של מקורות הפליטה הנייחים בישראל. בהתאם לכך, מוצע כי מתן היתרי פליטה וקביעת דרישות סביבתיות ייעשו בהתאם למקובל באסדרה הנוהגת במדינות האיחוד האירופי, ובכלל זה בדירקטיבות, חוקים, תקנות, מודלים, שיטות, תקנים ונהלים מקצועיים בהיבטים הסביבתיים השונים.

החקיקה הסביבתית האירופית כוללת סוגי אסדרה שונים של היבטי הסביבה השונים, כגון מניעת זיהום אוויר, מניעת זיהום מים, מניעת סיכוני חומרים מסוכנים וכדומה. ההסדרים קבועים בדירקטיבות ובתקנות של האיחוד האירופי, ומיישמים בכלים שונים של חקיקה מדינתית בכל אחת ממדינות האיחוד. בעשור האחרון, השקיע המשרד מאמצים מרובים בלמידת האסדרה האירופית וביישומה בפועל, הן במסגרת העבודה השוטפת והתייעצות עם מאסדרים אירופיים, והן בכמה פרויקטים משותפים עם האיחוד האירופי. בהתאם להחלטת הממשלה, מוצע לפרט בסעיף 16 לחוק אוויר נקי כנוסחו המוצע עקרונות מרכזיים המקובלים באסדרה האירופית, לרבות האפשרות לפנות לכללים ואמות מידה מקצועיים המיושמים במדינות מפותחות (אם האסדרה האירופית אינה מתאימה לתנאי הארץ), שלא באים לידי ביטוי מספק בחוק אוויר נקי בנוסחו הקיים, ובהם בחינת השפעות הדדיות בין מרכיבי הסביבה כמכלול (cross-media), ניהול סיכונים, העדפת הפחתה במקור, וכן הפחתה של נטל אסדרתי ככל האפשר. עוד מוצע להבהיר, במסגרת אותם שיקולים, כי כאשר נדרשות התאמות לתנאי הארץ, למשל כאשר לא מצויה הנחיה מקצועית באסדרה האירופית בנושא מסוים שקיים בישראל, ניתן לפנות לכללים ואמות מידה מקצועיים המיושמים במדינות מפותחות אחרות, כגון ארצות הברית או אוסטרליה.

יש להבהיר כי עניון השיקולים המפורטים בסעיף 16 המוצע אינו משנה כשלעצמו את תוקפם של תנאים, תקנות או הנחיות אחרות שניתנו או שנקבעו מכוח החוק לפי יום תחילתו של החוק המוצע, אלא מנחה לגבי עריכת שינויים ועדכונים עתידיים.

לפסקאות (4) ו-(26א)

סעיף 17 לחוק אוויר נקי קובע את חובת הרישוי לגבי מקורות פליטה נייחים, ומפנה לתוספת השלישית לאותו חוק שבה נקבעה רשימת סוגי המיתקנים והפעילויות הטעונים היתר פליטה. התיקון המוצע בסעיף קטן (א) של סעיף 17 האמור הוא תיקון נוסח שאינו משנה את מהות חובת ההיתר כפי שנקבע בחוק הקיים.

סעיפים קטנים (1א) ו-(2א) כנוסחם המוצע מחליפים את ההוראה הקבועה כיום ברישה של התוספת השלישית לחוק אוויר נקי, וזה

נוסחה:

"בתוספת זו, בכל מקום שבו נקבעו הספק, כושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות, יחושבו אלה בהתאם להספק. כושר ייצור,

כמויות או יחידות מדידה אחרות מרביים אשר ניתן להגיע אליהם באמצעות מקור הפליטה, אף אם בפועל מופעל מקור הפליטה בהספק, בכוח ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות נמוכים יותר."

על פי הוראה זו, במקרים שבהם קבוע ערך סף לרישוי בהתאם להספק, כושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות, תיקבע חובת הרישוי לפי ההספק או הקיבולת הפוטנציאלית המרבית ולא לפי המצב בפועל לצד כלל זה שיוסיף לעמוד בתוקפו (בסעיף קטן (א1) המוצע), מוצע לקבוע במפורש, בסעיף קטן (א2) כנוסחו המוצע, כי במצבים שבהם יוכח להנחת דעתו של הממונה כי ההספק או הקיבולת לא צפויים להגיע בפועל להספק או הקיבולת המרביים, וכי הפעילות תהיה בפועל בהספק או קיבולת שמתחת לערך הסף לרישוי, יוכל הממונה, אם ביקש זאת בעל מקור הפליטה, לאשר כי מקור הפליטה פטור מחובת חיתר פליטה. מצבים אלה עשויים להתקיים במקרה שקיימת הגבלה לפי דין על הפעילות במקור הפליטה, כגון במקרה שמשטר הרישוי שחל על מקור הפליטה מגביל מלכתחילה את הספק הייצור, או במצבים שבהם מתקיימת מגבלה פיזית, למשל במקרה שהמשך תהליך הייצור תלוי במיתקן אחר במפעל שקיבולתו מוגבלת. לפי הוראות סעיף 16 המוצע, ייבחנו הדברים בהתאם לאמות המידה המקובלות בעניינים אלה במדינות האיחוד האירופי.

למסכה (5)

סעיף 18 לחוק אוויר נקי קובע הסדרים לעניין הגשת בקשה להיתר פליטה, ומונה את הפרטים שיש לכלול בבקשה כאמור. בהתאם לתקנות שיתקנו מכוחו. מכוחו של סעיף 18 האמור הותקנו תקנות אוויר נקי (היתרי פליטה), התשי"ע-2010 (ק"ת התשי"ע, עמ' 1334) (בפרק זה: תקנות היתרי פליטה), לצורך יישום הליכי הגשת הבקשה וכן קביעת אמות מידה למתן היתר לפי סעיף 19 לחוק אוויר נקי. תקנות אלה יוסיפו, ככלל, לעמוד בתוקפן. מוצעים כמה תיקונים לסעיף זה, כמפורט להלן.

מוצע לתקן את סעיפים קטנים (א) ו-(ב)(2)(א), כך שהבקשה להיתר פליטה תוגש באופן דיגיטלי, על פי מתכונת שיפרסם הממונה באתר האינטרנט של המשרד. בהתאם להסדרים המקובלים כיום בחקיקה, מוצע כי הממונה יפרסם ברשומות הודעה על פרסום המתכונות וכן על שינוי שלה.

עוד מוצע תיקון לסעיף קטן (ב), אשר מונה את הפרטים שיש לכלול בבקשה להיתר, בהתאם לתקנות שייקבעו כאמור. מוצע לתקן את פסקה (1)(ה) של הסעיף הקטן האמור ולהבהיר כי בבקשה יציין מבקש ההיתר את הטכניקה המיטבית הזמינה שהוא מציע ליישם במקור הפליטה שבבעלותו, מבין כלל הטכניקות המיטביות הזמינות, וכן את ערך הפליטה המשווה לאותה טכניקה, אם נקבע לגביה ערך כאמור. יובהר, כי הטכניקה המיטבית הזמינה נקבעת, גם כיום וגם לפי התיקון המוצע, לפי מסמך ייחוס שמתפרסם במסגרת דירקטיבת IED או רגולציות מקבילות במדינות האיחוד האירופי, לפי בדיקות מקצועיות מפורטות שמבוצעות במנגנונים של האיחוד האירופי. בחלק מהמקרים קיימת טכניקה מיטבית זמינה אחת, ובמקרים אחרים קיימות כמה טכניקות העונות לדרישה ונחשבות ל-BAT. במטרה ליישם את עקרונות דירקטיבת IED, ובמיוחד כדי להתחשב במרכיבי הסביבה השונים כמכלול, יש ליישם את אחת הטכניקות ולקבוע ביחס אליה את ערך הפליטה לכל מזהם כפי שעולה מהמסמכים האירופיים (מסמכי ה-BAT reference documents - BREF, או מסמכי ייחוס אחרים).

בנוסף, מוצע לתקן את סעיף קטן (ד) שעניינו העברת מידע על אודות הבקשה להיתר לאיגוד ערים לאיכות הסביבה או ליחידה סביבתית, באופן שיבהיר כי על מגיש הבקשה להעביר גם מסמכי השלמה שהוגשו לממונה לפי דרישתו כאמור בסעיף קטן (ג)(1).

למסכה (6)

סעיף 19 לחוק אוויר נקי מורה לשר לקבוע בתקנות כללים ואמות מידה לעניין מתן היתר פליטה למקורות פליטה טעוני היתר. כללים ואמות מידה כאמור נקבעו בתקנות היתרי פליטה. לפי סעיף קטן (ג) של אותו סעיף בנוסחו הקיים "הוראות כאמור ייקבעו בשים לב, בין השאר, לנהוג בקרב המדינות המפותחות בעולם, ולהמלצות ולהנחיות שפרסמו ארגונים בין-לאומיים, לרבות האיחוד האירופי, בעניינים אלה."

לנוכח חוספת סעיף 16 לחוק אוויר נקי (ראו פסקה (3)), המען בחוק את השיקולים לקביעת תקנות בעניינים הנזכרים לעיל, מתייחס סעיף קטן זה, ועל כן מוצע לבטלו. יצוין כי הוראות חוק אוויר נקי כתיקון המוצע בסימן זה ניתנות ליישום גם בלא תיקון של תקנות היתרי פליטה.

למסכה (7)

עניינו של סעיף 20 לחוק אוויר נקי בהחלטת הממונה בבקשה להיתר פליטה, והוא מפרט את השיקולים שעל הממונה לשקול בבחינת בקשה למתן היתר פליטה. יצוין כי לשיקולים אלה ייוספו כעת, לפי סעיף 16 המוצע, גם עקרונות האסדרה האירופית. כמו כן, מאחר שהיתרי הפליטה האחודים שיינתנו בעתיד צפויים לכלול גם תנאים נוספים, בהיבטים סביבתיים אחרים, שכיום מוסדרים בהיתרי רעלים או בתנאים ברישיון עסק. יידרש הממונה לפרק זמן ארוך יותר לגיבוש החלטה בעניין היתר פליטה לפיכך. מוצע לתקן את סעיף קטן (א)(1) של סעיף 20 האמור כך שפרק הזמן לקבלת החלטה בבקשה, עד גיבוש טיוטת היתר או עד למתן החלטה לסרב לתת היתר, יוארך מ-6 חודשים לשנה, וניתן יהיה להאריכו בשישה חודשים, במקום בשלושה חודשים כפי שניתן היום. אם הדבר נדרש בשל מורכבות הבקשה. כמו כן, מוצע לתקן את סעיף קטן (ד) של אותו סעיף, באופן שיבהיר את ההליך לגיבוש טיוטת היתר פליטה וקבלת התייחסות המבקש לטיטות ההיתר. כיום, נהוג להעביר את טיוטת ההיתר למבקש לצורך קבלת הערותיו כחלק מהליך הבחינה המקצועית של הממונה. לנהוג

זה אין עיגון מפורש כיום בלשון החוק, ונמצא כי ראוי לעגן אותו במפורש ולקבוע לגביו לוחות זמנים ברורים. מוצע כי למבקש יינתן פרק זמן של 30 ימים להעברת הערותיו, אך הממונה יוכל להאריך את המועד במידת הצורך מכוח סמכויות העזר הקיימות במשפט המינהלי. לאחר קבלת התייחסות מבקש ההיתר לטייטה, תפורסם טיוטת ההיתר להערות הציבור.

כמו כן, מוצע להבהיר כי המבקש רשאי לבקש מהממונה הסבר בעניין תנאים מסוימים שהוא טען לגביהם בהתייחסותו לטייטה. מטרת ההסבר היא בעיקרה להציג באופן עקרוני את יישום השיקולים לפי חוק אוויר נקי ביחס לקביעת התנאים בהיתר הפליטה. הסדר זה אינו גורע מחובת ההנמקה הכללית לפי כללי המשפט המינהלי. החלה לעניין החלטות של רשויות המינהל. במקרה שהמבקש ביקש הסבר כאמור, הממונה יצרף להיתר הפליטה את ההסבר לעניין אותו תנאי (ראו פסקאות (1) ו-(2) של סעיף קטן (ד) בנוסח המוצע).

לפסקה (8)

התיקונים המוצעים לסעיף 21 לחוק אוויר נקי נועדו להבהיר ולתקן את ההסדר הקבוע בחוק לעניין פרסום מסמכי בקשה להיתר פליטה. בהתאם לדירקטיבת IPPC, נקבע בחוק אוויר נקי כי הממונה יפרסם את מסמכי הבקשה להיתר פליטה וכל מסמך נוסף הנוגע לבקשה. לאורך השנים, יישם המשרד הוראה זו בדרך של פרסום מסמכי הבקשה וכן מסמכים או מידע משלים שהוגשו במסגרת הטיפול בבקשה לפי דרישת הממונה. זאת לפי המקובל במרבית מדינות האיחוד האירופי אשר מיישמות את הדירקטיבה הנוכחת לעיל, ואף מעבר למקובל במרבית המדינות האמורות.

בשנים האחרונות, במסגרת עתירה שהוגשה בעניין זה אגב בקשה להיתר פליטה של מפעל מסוים, נפסק כי לשון החוק מכוונת לפרסום של תכתובות נוספות בקשר להיתר, שאינן בגדר מסמכי בקשה או השלמה של בקשה להיתר (ראו: ע"מ 44280-02-19 (י-ס) יעל כהן פארן נ' מנהל אגף איכות אוויר ושינוי אקלים (פורסם בנבו, 18.3.20)). פרסום כזה, אשר אינו מקובל בקרב מדינות האיחוד האירופי, אינו ישים בפועל לנוכח היקפם הרחב של מסמכי הבקשה ושל התכתובות הנוגעות לכל היתר, שבמקרים רבים כוללות גם מידע המהווה סוד מסחרי שאין לפרסמו. התועלת מבדיקת סודות מסחריים לצורך פרסום תכתובות נוספות אלה, באופן יזום לגבי כלל ההיתרים, ומפרסומן אם הדבר יתאפשר, אינה רבה ביחס לנטל הביורוקרטי הכבד הכרוך בביצוע הבדיקה, כך שקבלת הפרשנות הנוכחת לעיל של לשון החוק אינה מקדמת באופן ממשי את השקיפות לציבור, שאין חולק על חשיבותה הרבה.

לפיכך, מוצע להבהיר כי המסמכים שיפורסמו לציבור יכללו את מסמכי הבקשה (הבקשה וכל מסמך או חוות דעת שצורפו אליה לפי סעיף 18(ב) לחוק אוויר נקי) וכן מידע ופרטים משלימים שהוגשו לממונה לפי דרישתו. יש לציין, כי בהתאם לתיקון המוצע בפרק זה, יפורסמו כעת לציבור מסמכים נוספים שאינם מתפרסמים כיום, ובהם מסמכי הבקשה הנוגעים לכלל ההיבטים הסביבתיים, ובנוסף הסברים לעניין תנאי היתר הפליטה וכן מסמכי השנה והחלטות בעניינם (אם מבקש ההיתר הגיש השנה). פרסומם של מידע זה הוא בעל ערך וחשיבות לציבור, והוא מאפשר לציבור להבין הלכה למעשה את השיקולים וקבלת ההחלטות ביחס להיתרי פליטה.

עוד מוצע לתקן את סעיף קטן (ג) ולקבוע כי ההודעה על החלטת הממונה לתת היתר פליטה לפי סעיף 20(ד) לחוק אוויר נקי תפורסם באתר האינטרנט של המשרד, ולא יידרש פרסום שלה בעיתון יומי. תיקון זה מוצע מאחר שפרסום באתר האינטרנט נגיש לציבור במידה רבה יותר מאשר פרסום בעיתון יומי.

לפסקה (9)

סעיף 22 לחוק אוויר נקי קובע אילו סוגי הוראות ותנאים ייקבעו בהיתר פליטה. תנאים אלה נקבעו בעת חקיקת החוק על בסיס דירקטיבת IPPC שקדמה לדירקטיבת IED. התיקונים המוצעים לסעיף זה נועדו להבהיר כמה הוראות כדי להתאים את נוסחן למקובל כיום בהתאם לדירקטיבת IED.

מוצע לתקן את סעיף קטן (ב) (1) ולהבהיר כי בקביעת התנאים בהיתר תינתן ככל האפשר העדפה לתנאים הקובעים מדדים סביבתיים תוצאתיים, כגון ערכי פליטה. קביעת התנאים באופן האמור מאפשרת גמישות רבה יותר ביישום התנאים לטווח ארוך בלא צורך בביצוע שינויים תכופים בהיתר הפליטה בשל התאמות טכניות שאין להן השמעה על המצב הסביבתי.

כן מוצע לתקן את סעיף קטן (ד) ולהבהיר כי קביעת הטכניקה המיטבית הזמינה שתיושם במקור הפליטה ושבהתאם לה ייקבעו התנאים בהיתר, תיעשה מבין כלל הטכניקות המיטביות הזמינות המקובלות במדינות האיחוד האירופי. אין בכך כדי לשלול את האפשרות לקבוע בהיתר תנאים המחמירים על הטכניקה המיטבית הזמינה המקובלת באיחוד האירופי, אם קיים צורך בכך. בדומה למצב לפי הדין הקיים.

לפסקה (10)

לסעיף 22א המוצע עניינו של הסעיף המוצע הוא באישור שימוש בטכניקה חדשנית במקור הפליטה. הסעיף המוצע מבוסס על סעיף 27 לדירקטיבת IED, ומטרתו לעגן מפורשות את האפשרות לבצע הפעלה ניסיונית של טכניקה חדשה, שיש לה פוטנציאל להגיע לביצועים סביבתיים משופרים או להקטין את העלות להשגת אותם ביצועים סביבתיים שניתן להגיע אליהם בטכניקה שהוכרה כטכניקה מיטבית זמינה. בדירקטיבת IED עוגן הסדר ייעודי לעניין זה. במטרה לעודד פיתוח של טכניקות סביבה חדשניות ולאפשר לצורך הניסוי גם חריגה מערכי פליטה בעת ההפעלה (כפי שעשו לקרות בתנאים מסוימים גם בטכניקה שהיא BAT). על פי המוצע, ניסוי של טכניקה

חדשנית יתבצע בתנאים המאפשרים מעקב ובקרה על התפילה ועל תוצאות הניסוי. אם הניסוי יצלח, ניתן יהיה לאשר הפעלה קבועה של הטכניקה במסגרת היתר הפליטה, לפי המקובל בדירקטיבה הזכרת.

לסעיף 22 המוצע מוצע לעגן בחוק אוויר נקי הסדר פורמלי של השגה על תנאי חיתר פליטה ועל סירוב לתת היתר, בתנאים מסוימים כמפורט להלן. הסדר כאמור אינו משגן היום בחוק אוויר נקי, כך שבעל מקור פליטה המבקש לחשיג על תנאי שנקבע בחיתר נדרש להגיש עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים. בשל המורכבות המקצועית הרבה של היתרים אלה, וכדי להגביר את הבקרה על קביעת התנאים בהיתרים ואת חשיפות לגביה (לנוכח העובדה שבפועל לא מוגשות עתירות), נמצא כי יש מקום לאפשר חגשת השגה בחתום להסדר המוצע, וזאת כאמור בהתקיים תנאים מוגדרים ובכפוף לפרסום לציבור, הכל כמפורט להלן.

בסעיף קטן (א), מוצע כי ניתן יהיה להגיש השגה על תנאי בחיתר פליטה בתוך 21 ימים מיום קבלת ההיתר. יצוין כי אפשרות זו תינתן גם לגבי תנאי שקבע הממונה במסגרת של שינוי חיתר פליטה קיים (ראו סעיף 26(ז) לחוק אוויר נקי, כנוסחו המוצע בפסקה (13)(ה)). חגשת השגה תותנה על פי המוצע בכך שהמבקש טען את טענותיו בעניין התנאי נושא החשגה בפני הממונה, במסגרת ההליכים המוקדמים של גיבוש טיוטת חיתר הפליטה, העברתה להעדרות המבקש ופרסומה לציבור. במסגרת הליכים אלה, יש למבקש הזדמנויות רבות לטעון בעניין תנאי החיתר. במקרה חריג שבו תנאי מסוים הוסף רק בשלב הוצאת היתר הפליטה בפועל, ולא נכלל בטיטות מוקדמות כלל, יהיה המבקש רשאי להגיש חגשה לגבי אותו תנאי גם בלי שטען לגבי קודם לכן, וזאת בהעדר אפשרות לטעון לגבי אותו תנאי בשלב מוקדם יותר. יצוין כי אם חגשה תידחה על הסף מהטעם שמדובר בטענה חדשה, מגיש החשגה יוכל להגיש בקשה לשינוי החיתר לפי סעיף 26 לחוק אוויר נקי. על פי המוצע, יוכל מבקש החיתר להגיש חגשה למנהל (שחוא, כאמור, עובד בכיר של המשרד הכפוף למנהל הכללי על תנאי שנקבע בחיתר פליטה, רק אם מתקיים אחד מארבעה תנאים, כמפורט להלן.

התנאי הראשון הוא קיומו של פער ניכר בין עלות העמידה בתנאי שנקבע כאמור לבין התועלת הסביבתית הצפויה מיישומו. בעניין זה קיים מסמך ייחוס של דירקטיבה האירופית המנחה בצורה מפורטת לגבי אופן עריכת הבדיקה, ובעל החיתר יוכל לחשיג על התנאי בהתבסס על טענה זו רק אם חציג לממונה בדיקה כאמור וחראה כי על פי הסטנדרטים המקובלים באיחוד האירופי הדרישה שנקבעה באותו תנאי בחיתר אינה מוצדקת. יצוין כי במתכונת חגשת הבקשה שיפורסם הממונה, תיכלל התייחסות לסטנדרטים הנדרשים לפי האסדרה האירופית גם בהיבטים אלה. כמו כן, אמות המידה הרלבנטיות יבאו לידיעתו של המבקש במסגרת חליכי בחינת הבקשה, כגון במסגרת הדיון בטיטות ובהערותיו של המבקש.

התנאי השני שבהתקיימו רשאי בעל החיתר להגיש חגשה נוגע ללוחות הזמנים ליישום תנאי בחיתר הפליטה. על פי המוצע, בעל חיתר פליטה יוכל להגיש חגשה בטענה שהמועדים שנקבעו בחיתר ליישום התנאי אינם ישימים בפער ניכר לעומת המועדים הנדרשים לדעתו למטרה זו.

התנאי השלישי שניתן בהתקיימו להגיש חגשה הוא כי תנאי שנקבע בחיתר הפליטה אינו עולה בקנה אחד עם המקובל במדינות האיחוד האירופי. במקרה כזה, יידרש בעל חיתר הפליטה להראות כי מיתקנים דומים הפועלים בנסיבות דומות אינם נדרשים לעמוד בדרישות סביבתיות דומות במדינות אלה.

התנאי הרביעי הוא כי קיים שוני משמעותי בין חתנאי שבעל חיתר הפליטה נדרש לעמוד בו בחשוואה לתנאי דומה שנקבע לבעל חיתר פליטה אחר בארץ שמתקיימות לגביו נסיבות דומות.

בעל חיתר פליטה המגיש חגשה על תנאי בחיתר בהתבסס על חתנאים הנזכרים, ועשויים להתקיים לגביו גם חתנאים לחגשת חגשה למנהל הכללי לפי סעיף קטן (ד), כמפורט להלן, יידרש להתייחס בטענותיו גם לטענות חנוגעות לאותם תנאים, שכן על פי המוצע חגשה כאמור תוכל להתבסס רק על טענה שהועלתה קודם לכן במסגרת הליך מתן ההיתר והחשגה הראשונה שהוגשה למנהל.

בסעיף קטן (ב) מוצע לאפשר חגשת חגשה בשל דחיית בקשה לחיתר פליטה. חגשת חגשה בנסיבות אלה תתאפשר רק אם התחלטה אינה תואמת את השיקולים האסדרתיים המקצועיים למתן חיתר שנקבעו בחוק אוויר נקי, ולא יהיה ניתן להגיש חגשה בשל דחיית בקשה כאמור בנסיבות אחרות, כגון בשל אי חגשת הבקשה במלואה או משיקולים כלליים כגון חגשה זכות במקרקעין שעליהם יוקם מקור הפליטה או עבריינות סביבתית.

בסעיף קטן (ג), מוצע כי חמנהל יבחן את חחשגה בשני שלבים. ראשית, יבחן חמנהל את התקיימות חתנאים לחגשת חגשה. בחמשך, ורק אם נוכח כי מתקיים תנאי מחתנאים האמורים, יבחן חמנהל את חחשגה לטופת, כלומר יבחן אם קיימת הצדקה לשינוי חתנאים בחיתר (התנאי נושא חחשגה ותנאים אחרים). כך, גם אם יימצא שקיים פער ניכר בין חדרישות המקובלות במדינות האיחוד האירופי לבין חתנאי שנקבע בחיתר, אין משמעות הדבר שיש הכרח לתקן את החיתר, למשל אם נמצא כי חנסיבות הייחודיות של מיקום מקור הפליטה מחייבות קביעת דרישה מחמירה יותר מהמקובל.

עוד מוצע כי חמנהל יקבל החלטה בחשגה בתוך 60 ימים מקבלתה, וחוא יוכל להאריך תקופה זו ב-30 ימים נוספים אם חגשה נדרש בשל מורכבות הבקשה. החלטת חמנהל בחשגה תינתן רק לאחר שהחשגה פורסמה להערות הציבור, ואם חוגשו חערות כאמור – לאחר שהמנהל דן בהערות שחוגשו. על אף שכלל, מוצע כי חמנהל יבחן את חבקשה בשני שלבים כמתואר לעיל, הרי שבהתאם ללוח הזמנים יכול ששלבים אלה יתמזגו בפועל.

לפי סעיף קטן (ד) כנוסחו המוצע, במקרה של דחיית החשנה, ואם התקיים נוסף על התנאי שבחבס עליו חוגשה החשנה, גם אחד מהתנאים הנוספים כמפורט לחל, יוכל בעל היתר הפליטה לפנות בהשגה מנומקת נוספת למנהל הכללי של המשרד (בפרק זה – המנהל הכללי, בתוך 21 ימים מיום קבלת החלטת המנהל בהשגה הראשונה.

התנאי הראשון מתקיים במקרה שהתנאים שנקבעו לבעל היתר הפליטה, ושלגביהם השיג למנהל, מסכנים את המשך קיומו של המפעל או של קו ייצור. למותר לציין כי בעל היתר הפליטה המבקש לטעון לקיום התנאי יידרש להציג טענה ממשית המגובת באסמכתאות, ולא לטעון את טענותיו בעלמא. יודגש כי בעל החיתר יידרש להראות כי הסיכון להמשך קיומו של המפעל או של קו הייצור הוא ממשי ונובע מהתנאי בחיתר עצמו, ולא מבעיות אחרות כגון קשיים בניהול פיננסי, שאינן קשורות לעלויות תובעות מהתנאים בחיתר.

התנאי השני שיאפשר חשנה למנהל הכללי מתקיים במקרה שהיתר הפליטה ניתן למפעל שהוא תשתית לאומית מהסוגים המפורטים בפסקה (2), וכאשר התנאים בחיתר נושא החשנה עלולים לפגוע באינטרס ציבורי משמעותי של איכות השירות לציבור או למשק או של אספקת השירות כאמור או לחביא עלליה ביוקר חמחמה בתחום זה. בפסקה (2) מוצע למנות שבעה סוגים של תשתית לאומית, שלגביהם תוכל להתקיים עליו – רכבת, נמל, תחנת כוח, מיתקן התפלה, שדה תעופה, מיתקני אחסון והולכה של דלקים (כולל תשתיות חלוקה של גז), או בית חולים. ידבר, כי רכבת, נמל, בית חולים או שדה תעופה אינם טעוני היתר פליטה כיום, אך מאחר שעשויה להתקיים בהם פעילות הטעונה היתר כאמור, ובחתימה להסדר עם הסדר החשנה המוצע בתיקון לחוק החומרים המסוכנים, בסעיף 3ד לחוק האמור, כנוסחו המוצע בסעיף (4) להצעת החוק.

בסעיף קטן (ו), מוצע כי השגות לפי סעיף 22 המוצע יוגשו באופן דינמי, בהתאם למתכונת שימסרם המנהל באתר האינטרנט של המשרד.

לפי סעיף קטן (ז) כנוסחו המוצע, החשנות לפי סעיף 22 המוצע יפורסמו להערות הציבור לתקופה של 21 ימים, בהשמטת סודות מסחריים או ביטחוניים בהתאם להסדר הקיים בעניין זה בסעיף 21(ד) לחוק אוויר נקי. כמו כן, לפי סעיף קטן (ח) כנוסחו המוצע, יפורסמו החלטות המנהל והמנהל הכללי וכן עמדת המנהל הכללי של משרד ממשלתי או ראש רשות ציבורית שהתקיימה עמו התייעצות (ראו לחלף דברי החסבר לסעיף קטן (ח) המוצע, לידעת הציבור.

בסעיף קטן (ט) מוצע כי במקרה שהחשנה למנהל הכללי, והעלתה במסגרתה טענה לקיומה של השפעה משקית, יקיים המנהל הכללי התייעצות עם המנהל הכללי המשרד הממשלתי הרלבנטי או עם ראש רשות ציבורית המופקדת לפי חוק על תחום הפעילות של מגיש החשנה. המנהל הכללי של המשרד הממשלתי או ראש הרשות הציבורית שעמו מתקיימת ההתייעצות, יוכל להשיב לפנייה בתוך 21 ימים, שיימנו במסגרת 60 ימים שבמהלכם נדרש המנהל הכללי לקבל את החלטתו בהשגה. יובהר כי גם החלטתו של המנהל הכללי בהשגה נדרשת לעמוד בכלל חוראות חוק אוויר נקי, והחשנה אינה מאפשרת עקיפה של חוראות החוק והשיקולים במתן היתר פליטה וקביעת תנאיו, לרבות יישום השיקולים לפי האסדרה האירופית.

בסעיף קטן (טו) מוצע לקבוע כי כל עוד לא ניתנה החלטה בהשגה, יעמוד היתר הפליטה הקיים שבידי המשיג בתוקפו. חוראה זו מתייחסת למצבים שבהם התנאי שלגביו מוגשת החשנה נקבע במסגרת חידוש היתר הפליטה או שינויו, כך שבידי המשיג יש היתר פליטה קודם לאותה פעילות. כאשר היתר הפליטה שלגביו מוגשת החשנה הוא היתר ראשון לאותה פעילות, בידי בעל ההיתר האפשרות לפעול על פי ההיתר שניתן לו במקביל להגשת החשנה, ועליו לחנח כי במקרה שתידחה השגתו, הוא יידרש לעמוד בכל התנאים שנקבעו בחיתר, ולכלכל את צעדיו בהתאם.

יחד עם זאת, גם במקרה של חידוש או שינוי חיתר, המנהל או המנהל הכללי יוכל לחזור על כניסת החיתר או השינוי לתוקף עוד בטרם קבלת החלטת החשנה, אם נוכח כי הדבר דרוש כדי למנוע פגיעה בסביבה או בבריאות הציבור. יש לציין, כי מרבית התנאים המחייבים השקעה משמעותית, הנקבעים בחיתר פליטה, דורשים הערכות משמעותית ועל כן יישומם אינו מיידי אלא נפרש לאורך תקופת תוקף החיתר. לפיכך, הקדמת מועד הכניסה לתוקף של היתר הפליטה החדש אינה שוללת את האפשרות לקיים דיון ענייני בהשגה ולקבל החלטה לגביה בתוך תקופה קצרה של כמה חודשים. במקרה שמגיש החשנה יידרש להוצאות במהלך תקופת הדיון בהשגה, עקב כניסת החיתר לתוקף כאמור, ישקול המנהל תלופות זמניות למניעת הפגיעה או הסיכון לסביבה.

לפסקה (11)

סעיף 24 לחוק אוויר נקי קובע חוראות לגבי היחס בין היתר הפליטה וחיתרים אחרים שמקור הפליטה נדרש בהם. סעיף קטן (ב) של הסעיף האמור, שעניינו רישיון עסק או חיתר זמני לפי חוק רישוי עסקים, קובע כך:

"(ב) לא יינתן רישיון או חיתר זמני לעסק החייב ברישוי לפי חוק רישוי עסקים שהוא מקור פליטה טעון היתר, אלא לאחר קבלת חיתר פליטה;

(2) ניתן היתר פליטה למקור פליטה שהוא עסק כאמור בפסקה (1), יראו את חוראות חיתר הפליטה כתנאים ברישיון או בחיתר זמני לפי חוק רישוי עסקים, ולא ייקבעו ברישיון או בחיתר זמני כאמור או באישור מוקדם הנדרש לפי חוק האמור תנאים אחרים בעניינים הנוגעים למניעת ולצמצום של זיהום האוויר."

חוראה זו קיימת היום בחוק אוויר נקי, מאחר שנושא זיהום האוויר הוא רק אחד מהדיכטים הסביבתיים שמוסדרים ברישיונות

עסק, כאשר היתר הפליטה נועד להחליף את התנאים ברישיון העסק בנושא זה בלבד. על פי המוצע במסגרת תיקון חוק אוויר נקי בסימן זה, היתר הפליטה שיינתן למקורות פליטה חטעונים גם רישיון עסק (היתר פליטה אחוד) יחליף במלואו את האישור והתנאים של נותן האישור במשרד. בהתאם לכך, מתצעת הרגה שלפיה קבלת היתר פליטה אחוד מהווה תנאי לקבלת רישיון העסק למקור פליטה טעון חיתור, בדומה להוראות סעיף 24(ב1) הקיים (ראו סעיפים 29 ו-29 המוצעים, בסעיף 16(1) לחצעת החוק). לאור זאת מתייחר הצורך בסעיף קטן (ג) האמור על כן מוצע לבטלו.

לפסקה (12) וסעיף 12

סעיף 25 לחוק קובע את תקופת התוקף של היתר פליטה. מוצע כי התקופה האמורה תוארך משבע שנים לעשר שנים. זאת מתוך הבנה כי נדרש פרק זמן ממושך ליישום ועמידה בתנאי היתר הפליטה. יצוין כי פרק זמן של עשר שנים מקובל גם בהיתרי פליטה הניתנים במדינות האחרות האירופי, וכי הוא עולה בקנה אחד גם עם תדירות העדכון של מסמכי הייחוס של דירקטיבת IED. עוד מוצע לערוך התאמות במעדים לקבלת החלטה לגבי היתר פליטה.

יחד עם זאת מוצע, בסעיף 12 לחצעת החוק, לקבוע כי היתר פליטה אחוד ראשון שיינתן לפי הוראות סימן ב'1 לפרק ד' בחוק אוויר נקי בנוסחו המוצע יינתן לשבע שנים, בהתאם למצב היום. זאת, כדי לודא שהארכת תקופת התוקף של היתרי הפליטה כמוצע לעיל לא תפגע בהגנה על הסביבה, ולטכח תקופת ההיערכות והארוכה אשר במהלכה יוארך תוקפם של ההיתרים הקיימים. על פי ההערכה המקצועית, וכלקת מיישום חוק אוויר נקי עד כה, תקופה זו תאפשר בחינה ועדכון של ההיתרים לאתר חסב הראשון בצורה מיטבית. עוד מוצע לתקן את סעיף 25(א) לחוק אוויר נקי ולחסמך את הממונה לתת היתר פליטה לתקופה קצרה מחמש שנים, לבקשת בעל מקור הפליטה, אם מדובר בפעילות שהיא מטבעה זמנית או לתקופה קצרה מחמש שנים. במקרים כאלה, והשפעה הסביבתית של מקור הפליטה מוגבלת בהשוואה לפעילות קבועה, ועל כן יהיה ניתן לבחון את הבקשה בלוח זמנים קצר יותר, ואף להתאים את דרישות חמידע ביחס להיתר פליטה שניתן ל-10 שנים.

לפסקה (13)

מוצע לתקן את סעיף 26 לחוק אוויר נקי שעניינו עריכת שינויים בתנאי היתר פליטה. מוצע להגביל את שיקול דעתו של הממונה במקרה שחוא מבקש לערוך ביוזמתו שינויים בחיתור. הנתח המוצע של החסדר חיא כי חליך מתן החיתור וקביעת התנאים חוא חליך ממושך ומעמיק, הכולל שורח ארוכה של שיקולים ואיוונים. לפיכך, שינוי בתנאי החיתור יעשה לצורך מניעה של פגיעה או סיכון לסביבה או בריאות הציבור, או אם לשינוי אף חשפעה משמעותית על בעל החיתור. חתיקון המוצע עולח בקסה אחד עם דרישות הסבירות לקבלת החלטה מינהלית על ידי הממונה.

על פי המוצע בסעיפים 8(ב) ו-9(ד2) לחצעת החוק ייכנס סעיף זה לתוקפו רק לעניין היתרי פליטה שיינתנו בעתיד לאחר חליך מעמיק של מתן חיתור. כלומר, לגבי היתרי פליטה שניתנו לפי הדין הקודם, יהיה הממונה מוסמך לעשות שימוש בסמכות הנתונה לו היום לעניין עריכת שינויים בחיתור (ראו גם דברי החסבר לסעיף 9 לחצעת החוק)

במסגרת התיקון המוצע לעיל, מוצע להחליף את סעיף קטן (ג) של סעיף 26 לחוק אוויר נקי, וזה נוסחו :

"(ג) חממונה לא ישנה באופן מחותי תנאים בחיתור פליטה שעניינם יישום הטכניקה המיטבית הזמנית, אלא אם כן סבר כי קיימת תריגה מתמשכת או חוזרת ונשנית מערכי סביבה או מערכי ייחוס, או צפויה חריגה כאמור ובמטרה למנוע ולצמצם את זיהום האוויר, או אם סבר כי השינוי חיוני לקידום מטרות חוק זה."

כמו כן, מוצע לתקן את סעיף 26(ד) לחוק אוויר נקי ולהבהיר כי דרישות חפרסום לציבור לגבי שינוי בתנאי היתר פליטה יחולו על שינוי מחותי בתנאי היתר הפליטה אשר צפוי להגדיל את פליטת המזהמים ממקור הפליטה או להגדיל את ההשפעה הסביבתית שלו, ולא על כל שינוי מחותי, שתוכנו אינו מוגדר, כפי שקבוע כיום.

עוד מוצע לקבוע לוחות זמנים לקבלת החלטות בבקשת בעל מקור הפליטה לשינוי תנאי ההיתר (ראו סעיפים קטנים (ה) ו-(ו) כנוסחם המוצע, ולאפשר, בסעיף קטן (ז) בנוסחו המוצע, לחגיש חשנה על החלטות הממונה לגבי שינויים בתנאי היתר הפליטה, בהתאם לסעיף 22 לחוק אוויר נקי כנוסחו המוצע בסעיף 10(1) לחצעת החוק.

לפסקאות (14) ו-(15)

סעיף 27 לחוק אוויר נקי עוסק בשינוי הפעלה משמעותי שבעל מקור הפליטה מבקש לבצע במקור הפליטה. מדובר בשינוי במפעל עצמו, המשנה את מאפייניו, מיתקניו או פעילותו, ולפיכך כרוך לרוב באישור מראש וכן בביצוע התאמות של תנאי היתר הפליטה. סעיף קטן (א) של הסעיף האמור מחייב כיום קבלת אישור מראש גם במקרה שבו השינוי המוצע מקטין את הפליטות או את ההשפעה הסביבתית של המפעל. בהתאמה להוראות דירקטיבת IED, מוצע לתקן את אותו סעיף קטן כך שבעל מקור פליטה יהיה חייב לקבל אישור מראש רק במקרה שבו השינוי המיועד עלול לשנות לרעה במידה ניכרת את ההשפעות הסביבתיות או את פליטת המזהמים מהמפעל, ולא במקרה שבו השינוי מקטין את ההשפעה הסביבתית של המפעל, וזאת בין חיתור כדי לחקל בביצוע שינויים מחסוג האחרון. ההערכה אם שינוי הפעלה של מקור פליטה הוא משמעותי או לא, חיא שאלת של הערכה מקצועית המבוססת על אותן שיטות בחינה עליון מבוסס חליך חרישוי מלכתחילה. במטרה להבהיר את אמות חמידה שלפיהן ניתן לקבוע אם שינוי חוא משמעותי, מוצע בסעיף קטן

(ה) להסמיך את חשר להתקין תקנות לעניין זה. כמו כן, מוצע בסעיפים קטנים (ו) ו-(ז) לקבוע כי הממונה רשאי לתת הנראות לבעלי היתרי פליטה לעניין זה. יש לציין כי בהתאם להחלטת הממשלה יפרסם המשרד מודרך מקצועי לשקילת המצבים שבהם שינוי כאמור ייתשב לשינוי הפעלה משמעותי, בדומה למדריכים דומים שפרסמו מדינות באיחוד האירופי.

במסגרת אישור שינוי הפעלה משמעותי על ידי הממונה, קובע הממונה תנאים בחיתור הפליטה שבהם יידרש בעל מקור הפליטה לעמוד. בהתאם להוראות סעיף 27(ב) לחוק אוויר נקי, אישור זה וכן התנאים שייקבעו בו, כפופים למרוסם להערות הציבור. כמו כן, לפי אותו סעיף כתיקונו המוצע בפסקה זו, יוכל בעל מקור הפליטה להגיש השגה לפי סעיף 22 כנוסחו המוצע על התנאים שנקבעו באישור (ראו פסקה (10)). יש להבהיר כי במקרה שהוגשה השגה כאמור לא ייכנס האישור לתוקפו עד קבלת ההחלטה בהשגה.

סעיף קטן (ג) של סעיף 27 לחוק אוויר נקי קובע כיום כי "הרספח של מקור פליטה טעון חיתור למקור פליטה קיים טעונה חיתור פליטה למקור הפליטה שהוסף". כלומר, הוספה של מיתקן או פעילות חטעונים חיתור פליטה, למיתקן או פעילות קיימים, לא תוכל לקבל אישור כשינוי הפעלה משמעותי אלא טעונה חיתור פליטה נפרד. כדי להקל על בעלי מקורות הפליטה בביצוע שינויים באותם מקרים שבהם מבחינה סביבתית מקצועית הוספת המיתקן אינה מחייבת הוצאת חיתור חדש, ויכולה להיבחן בלוח זמנים קצר יותר כשינוי הפעלה משמעותי במסגרת אותו חיתור, מוצע לאפשר כי בקשה להוספת מיתקן או פעילות תיבחן כשינוי הפעלה משמעותי, אם היא אינה משנה במידה ניכרת את אופי הפעילות או היקף המיתקנים במקור הפליטה. בחקשר זה נזכיר, כי גם בקשה לאישור שיתוי הפעלה משמעותי טעונה פרסום לציבור בדומה לבקשה לחיתור פליטה.

לסעיף 27 המוצע מוצע כי במקרים שבהם השינוי המתוכנן במקור הפליטה אינו צפוי לשנות לרעה במידה ניכרת את התשפעות הסביבתיות של מקור הפליטה, ולכן אינו שינוי הפעלה משמעותי, יידרש בעל מקור הפליטה לחודע על כך לממונה לפחות 45 ימים מראש. מדובר בחודעה מפורטת הכוללת מידע ומסמכים. חודעה זו נועדה לאפשר לממונה, בין השאר, לבחון אם השינוי המתוכנן אכן אינו שינוי הפעלה משמעותי, שכאמור טעון אישור מראש. יצוין כי במקרה שהממונה נזכה כי השינוי שלבני קיבל את החודעה מחווה למעשה שינוי הפעלה משמעותי, הוא רשאי לחודע על כך לבעל החיתור, באופן שידרש אישור לביצוע השינוי. במקרה שהשינוי בוצע טרם קבלת החודעה ולאחר יותר מ-45 ימים ממסירתה, הממונה יהיה רשאי לקבוע תנאים וחגבלות שיחולו באופן זמני עד לקבלת החלטה בבקשה לאישור השינוי.

לסעיף 27 המוצע מוצעות מגבלות על עריכת שינויים רוחביים בתנאי חיתור פליטה, במסגרת תקנות או כללים. מגבלות אלה נוגעות לשלב הכניסה לתוקף של שינויים כאמור שהם משמעותיים, במהלך תקופת תוקף החיתור. כדי להגביר את חודעות לטווח ארוך בעבור בעלי החיתורים, מוצע לקבוע כי במקרה של שינוי רוחבי בתקנות או בכללים, אשר משפיע על תנאי חיתורים שניתנו לפני השינוי, יידרש אישור חשר כי שינוי כאמור יחול במועד מוקדם ממועד חידוש החיתור. והחורא המוצעת מבוססת על הרציונל שבבסיס חתיקון המוצע בסעיף 26 לחוק אוויר נקי (רי דברי החסבר לפסקה (13)), להגבלת עריכת שינויים מתותיים בחיתור ביוזמת הממונה במהלך תקופת תוקמו. סעיף 27 המוצע מבחיר את השיקולים שישקול חשר בבוא לקבוע כי שינוי כאמור יחול במועד מוקדם יותר.

כן מוצעת הוראה דומה לגבי שינוי בתנאי חיתור פליטה הצבע משינוי בהחחיות שנותן הממונה. במקרה זה, מוצע כי לשם החלת החחיות שישומן כרוך בשינוי כאמור, על חיתור פליטה שניתן טרם מתן החחיות, יידרש אישור חשר, שיפעיל במתן האישור את השיקולים הקבועים בסעיף קטן (א) כנוסחו המוצע.

לפסקה (16)

לסימן ב'1 המוצע

כללי בסימן זה מוצע לקבוע את החסודם של חיתור הפליטה עם חיתור רעלים לפי חוק החומרים המסוכנים ועם אישור ותנאים סביבתיים לפי חוק רישוי עסקים. כפי שצוין לעיל, מרבית מקורות הפליטה חטעונים חיתור פליטה לפי חוק אוויר נקי נדרשים לקבל גם חיתור רעלים וגם אישור לרישיון עסק הכולל תנאים סביבתיים מחמשרד להגנת חסביבה. כיום חחיתורים ואישור כאמור ניתנים בחליכים נפרדים, באופן שאינו מאפשר ראייה מתכללת הנדרשת לשם חשגת התוצאה הסביבתית המיטבית. בנוסף, פיצול זה משית נטל עודף על בעלי מקורות הפליטה, שנדרשים להחל מספר חליכים שונים בלוחות זמנים שונים.

במסגרת חתיקון המוצע, יכלול התנאים שייקבעו בהחירי הפליטה האחודים את כלל חושאים המוסדרים כיום בשלושת מעגוני חרישוי הקיימים. דחיינו, חיתור הפליטה האחוד יכלול גם את התנאים לעניין מניעת סיכוני חומרים מסוכנים – התנאים שניתן לקבוע כיום בחיתור רעלים מכוח חוק החומרים המסוכנים, וכן תנאים שנדרשים מכוח חוק רישוי עסקים לשם חמסרה האמורה בסעיף 1(א)(1) לאותו חוק. יובהר כי חיתור פליטה אחוד לא יכלול חיבטים שאינם מוסדרים בחיתורים אלה. למשל, לא ייקבעו בחיתור הפליטה האחוד תנאים לעניין קרינה בלתי מייננת המוסדרים בחיתור מכוח חוק הקרינה חבלתי מייננת, חתשס"ו-2016.

לסעיף 29 המוצע מוצע לקבוע כי במקרה שבעל מקור פליטה נדרש לקבל לצורך הפעילות במקור הפליטה חיתור רעלים או אישור חמשרד לרישיון עסק, הוא יידרש להגיש בקשה להחיר פליטה אחוד שיכלול את כלל החיבטים חסביבתיים הנוכרים לעיל, ואם הגיש בקשה כאמור, הוא לא יידרש להגיש בקשה לחיתור רעלים.

בסעיף קטן (א) מוצע להבחיר כי חיתור פליטה אחוד כולל את כל סוגי התנאים שניתן לקבוע מכוח שלושת החוקים הנוכרים לעיל,

בהתאם למטרות הרישוי בכל אחד מהם.

בסעיף קטן (ב), מוצע לקבוע כי חוראות פרקים ד', ח' ו- י' לחוק אוויר נקי יחולו על היתר פליטה אחד בשינויים המחויבים, ובכמה שינויים נוספים המפורטים בו ומבהירים כי חוראות החוק האמור יחולו בהקשר זה בצורה רחבת, ויש לקרוא אותן כמתייחסות לכלל החיבטים הסביבתיים ולא רק לחיבטים של זיהום אוויר. בנוסף, מוצע לקבוע כי הבקשה להיתר פליטה האחד תכלול את המידע, הפרטים והמסמכים הדרושים לבחינת הבקשה לפי שלושת החוקים הרלוונטיים והתקנות מכוחם, על מכלול החיבטים הסביבתיים הנוכחים לעיל. יובהר כי מעבר להחלת חוראות הפרקים האמורים וחוראות שנקבעו מכוחן, לעניין היתר פליטה אחד, בשינויים הנזכרים, הרי שסמכות חתקת התקנות הנתונה לשר לצורך ביצוע חוראות החוק נתונה לו גם בכל הנוגע לביצוע חוראות סימן ב' המוצע.

לסעיף 229 המוצע מוצע לקבוע, במקום ההוראה הקבועה היום בסעיף 24(ב) לחוק אוויר נקי (שכאמור מוצע לבטלו בפסקה (11)), כי לא יינתן רישיון עסק או היתר זמני לפי חוק רישוי עסקים אלא לאחר קבלת היתר פליטה אחד. בנוסף, בסעיף 29(א) מוצע כי היתר פליטה אחד יחליף את אישור נותן האישור במשרד לרישיון עסק ואת התנאים הסביבתיים ברישיון כאמור, וזאת במקום הוראת סעיף 24(ב) לחוק הקיים. יצוין כי בקשה לרישיון עסק אינה מוגשת למשרד, אלא לרשות הרישוי, וזאת כוללת אישורים נוספים שאינם בסמכות המשרד; על כן, בעל מקור הפליטה עדיין יידרש לבקש גם רישיון עסק.

לסעיף 29 המוצע מוצע להבהיר כי משטר הרישוי שיחול על היתר פליטה אחד יחיה משטר הרישוי לפי חוק אוויר נקי, וכי הוא יחליף את החסדרים הקיימים בחוק החומרים המסוכנים ובחוק רישוי עסקים בעניין אותו היתר. כך למשל, תשלום אגרה בעד היתר הפליטה האחד ייעשה על פי חוק אוויר נקי ולא תידרש אגרה מכוח שניים או שלושה חוקים שונים. באותו אופן, תקופת החיתר, שינוי החיתר או ביטולו, הרצאת צווים בשל אי עמידה בתנאי החיתר והסדרי הפיקוח והאכיפה – ייעשו מכוח חוק אוויר נקי לגבי מכלול התנאים שבהיתר.

יצוין כי היתר הפליטה האחד יחול על מכלול הפעילויות והחיבטים של מקור הפליטה, בהתאם להגדרת "מקור פליטה" בחוק אוויר נקי. הסיבה לקביעת החסדר המוצע לעניין משטר הרישוי שיחול, היא שפיצול החסדרים שיחולו בין החוקים השונים לא יאפשר יישום עקבי של הרגולציה, ועלול להביא לתקלות ולסתירות. לפיכך, מוצע איחד החסדרים כאמור לעיל.

על אף שכאמור יחיה היתר פליטה אחד כפוף למשטר הרישוי לפי חוק אוויר נקי, מוצע, בסעיף קטן (ב), כי סמכויות הפיקוח ותיאום האכיפה לפי סעיפים 19א, 19ב, 28א ו-28ב לחוק רישוי עסקים יוספו לחול. דחינו, עדיין יהיה אפשר להסמיך פקחים מקרב הרשויות המקומיות לפקח על קיום התנאים הסביבתיים של רישיון העסק, אשר יכללו בהתאם למוצע בהיתר הפליטה האחד. יחד עם זאת, פעילות הפיקוח והאכיפה תחיה כפופה, בדומה למצב הקיים כיום, להוראות גורם אכיפה מוסמך במשרד.

בסעיף קטן (ג) מוצע כי במקרה שפעילות מקור הפליטה שלגביו ניתן היתר פליטה אחד חשתגתה, כך שמקור הפליטה חדל להיות טעון היתר פליטה, ימשיך היתר הפליטה האחד לעמוד בתוקפו עד תום תקופת תוקפו או להסדרת הרישוי החלופי הנדרש לגבי הפעילות מכוח חוק החומרים המסוכנים או חוק רישוי עסקים.

בסעיף קטן (ד) מוצע כי במקרה שתוקף היתר הפליטה האחד פקע, ופעילותו של מקור הפליטה לא הוסדרה לפי חוק החומרים המסוכנים או חוק רישוי עסקים, יוסיפו התנאים שבהיתר להיות מחייבים עד לפינוי כלל החומרים והמיתקנים מהאתר. הוראה דומה קיימת כיום בתקנה 20 לתקנות היתרי פליטה, אך נדרש לעגנה במפורש בחוק גם לגבי היתר פליטה אחד, כיוון שהוא מחליף את הצורך בקבלת היתר רעלים וכן בקבלת אישור ותנאים לפי חוק רישוי עסקים כאמור.

לפסקה (17)

מוצע לתקן את סעיף 30 לחוק אוויר נקי שעניינו קביעת תקנות לעניין אגרות, כדי להתאים את נוסחו לשינויים המוצעים בסעיפים שונים בחוק האמור. על פי המוצע, יוכל השר לקבוע בתקנות אגרות בעבור טיפול בחשגות וכן לקבוע אגרה נפרדת בעבור בקשה להיתר שלא תחיה כרוכה באגרת ההיתר כפי שקבוע היום.

לפסקה (18)

בסעיף 31 לחוק אוויר נקי קבע המחוקק הסדר שלפיו על השר להגות חסביבה לקבוע היטל פליטה שיושת על בעלי מקורות פליטה טעוני היתר. והיטל לפי סעיף 31 האמור נועד להביא להפגמת עלויות חיצוניות ולחזות תמריץ להתייעלות וצמצום הפליטות, מעבר לדרשות הקבועות בהיתרי הפליטה. זאת על ידי חיוב בעלי אותם מקורות פליטה בתשלום רובה נוסף.

עם זאת, במסגרת עבודה מקצועית כלכלית שמעשתה במשרד להגות חסביבה, נמצא כי יש קושי יישומי בקביעת אמות המידה להטלת ההיטל, וכן בעייתיות בקביעת היטל רק על מקורות פליטה שהם טעוני היתר פליטה. כמו כן חומץ לבחון הטלת מס על פליטת גזי חממה

משימוש בדלקים, בדומה למעשה במדינות רבות החברות בארגון ה-OECD.

לפיכך, נמצא כי מבחינה מקצועית החסדר לקביעת היטל פליטה בחוק צריך לכלול מנגנון מתאים להפגמת העלויות החיצוניות של זיהום אוויר אשר לא יופנו במסגרת קביעת מנגנון למיסוי הפחמן. בקביעת מנגנון זה נדרשת הלימה בין היקף תחולתו של ההיטל לבין מקורות הפליטה העיקריים של חממהים שבגינם יוטל ההיטל, ללא קשר לשאלת תחולת החובה לקבל היתר פליטה, קרי האם המקור שממנו הם נפליטים הוא מקור פליטה הנתון היתר או מקור שאינו נתון היתר. הטלת היטל על מקורות הפליטה טעוני היתר בלבד, כפי

שקובע כיום סעיף 31 לחוק אוויר נקי, עלולת להביא לתוצאה שאינה שוויונית ואף אינה אפקטיבית, שכן היא איננה מאפשרת להטיל חיטל על מקורות הפליטה חרלוונטיים.

לאור האמור לעיל, מוצע לתקן את סעיף 31 לחוק אוויר נקי, כך שהשר להגנת הסביבה יהיה רשאי להטיל חיטל על פליטת מזחמים על בעלי מקורות פליטה רלוונטיים, תוך התחשבות בהסדרים פיסקליים אחרים, כך שלא יוטל על בעלי מקורות הפליטה מיסוי כפול ועודף בעד אותה פליטת מזחמים.

לפסקאות (19) ו-(20)

בסימן ד' לחוק אוויר נקי מצויות חוראות שענייןן מקורות פליטה נייחים שאינם טעוני חיתר פליטה. על מנת להבהיר את כותרת הסימן, מוצע בפסקה (19) לתקן את כותרתו. עוד מוצע בפסקה (20) לתקן את סעיף 32 לחוק אוויר נקי, שעניינו כללים ואמות מידה לאישור ולקביעת תנאים ברישיון עסק, על ידי נותן האישור במשרד להגנת הסביבה. הסעיף הקיים קובע כי השר יתקין תקנות לשם הנחיית נותן האישור בהיבטים של זיהום האוויר. מוצע להבהיר את נוסח הסעיף כך שייכתב שמקורות הפליטה שהוא עוסק בהם אינם מקורות טעוני חיתר פליטה, שהרי ממילא לא נקבעים תנאים ברישיון עסק בהיבטי איכות אוויר למקורות פליטה בעלי חיתר.

לפסקה (21)

עניינו של סעיף 46 לחוק אוויר נקי בחוצאת צו מינהלי להפסקת שימוש במקור פליטה. מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שיהיה אפשר להוציא צו כאמור גם במקרה שבו בוצע שינוי הפעלה משמעותי בלא אישור מראש מאת הממונה, וזאת לנוכח התיקונים שמוצע לערוך בסעיף 27 לחוק האמור ושליפתם אישור כאמור יידרש רק במקרים שבחם השינוי המתוכנן עלול לשנות לרעה במידה ניכרת את ההשפעות הסביבתיות או את פליטת המזהמים ממקור הפליטה.

לפסקאות (23) עד (29)

סימן ג' בפרק ח' לחוק אוויר נקי עניינו בהטלת עיצום כספי בשל הפרת חוראות שונות בחוק. כאמור, בחוק אוויר נקי בנוסחו הקיים לא הוקם סמכויות לבעל תפקיד בכיר, וכלל הסמכויות המוקנות מכוחו ניתנו לממונה. בהתאמה לתיקון המוצע בהגדרה "חממונה", והוספת ההגדרה "חממנה", בסעיף 1(ג) ו-1(ה) להצעת החוק, מוצע כי הסמכות להטיל עיצום כספי בשל הפרה כאמור, כמו גם שאר הסמכויות לפי סימן ג' האמור המוקנות כיום לממונה, תחיה נתונה כעת למנהל.

כמו כן, לנוכח התיקון המוצע בהסדר לעניין השינוי הפעלה משמעותי והוספת ההסדר לעניין חידעה מראש על שינוי הפעלה שאינו משמעותי (ראו דברי ההסבר לפסקאות (14) ו-(15)), מוצע להתנות את הטלתו של עיצום כספי בכך שלבעל מקור הפליטה ניתנה חוראה – בין בתקנות ובין על ידי הממונה – המבחינה כי השינוי שביצע הוא שינוי הפעלה משמעותי. כמו כן, מוצע להוסיף לרשימת ההפרות של חוראות החוק שניתן להטיל בגין עיצום כספי במדרג הנמוך (ראו סעיף 53(ג) לחוק אוויר נקי) גם הפרה של החובה להודיע מראש לממונה על ביצוע שינוי הפעלה שאינו משמעותי.

בפסקה (27) מוצע להוסיף לחוק אוויר נקי את סעיף 61א בנוסחו המוצע, שעניינו במצב שבו מעשה מסוים מהווה הפרה הן לפי חוק אוויר נקי והן לפי חוק אחר. החוראה חמוצעת תואמת את חמתכונת חעדכנית בקביעת הסדרי עיצום כספי, ונתעדה למנוע מצב שבו יוטל על בעל חיתר פליטה יותר מעיצום כספי אחד על אותו מעשה.

בפסקה (29) מוצע לתקן את העבירה לעניין שינוי הפעלה משמעותי בסעיף 63(א)(4) לחוק, כך שעבירה על החוראה בעניין ביצוע שינוי הפעלה משמעותי ללא אישור תחיה מותנית בקבלת חוראה מראש בדבר היותו של השינוי משמעותי, בין בתקנות ובין בחוראה פרטנית של הממונה. כמו כן מוצע להוסיף לסעיף 63(ג), עבירה בשל ביצוע שינוי הפעלה שאינו משמעותי מבלי למסור חידעה מראש לממונה כנדרש.

לפסקה (30)

בתוספת השלישית לחוק אוויר נקי מפורטת רשימת סוגי חמיתקנים והפעילויות חטעונים חיתרי פליטה לפי החוק. נוסף על חמיקת חרישה לתוספת האמורה (ראו דברי הסבר לתיקון המוצע לסעיף 17 לחוק, בסעיף 1(4) להצעת החוק), מוצע להוסיף את חסימן "י"א למרטים 1.1 (חיתקני שריפה עם חספק תרמי העלה על 50 מטר-חואס), 1.2 (חיקוק גז ודלק), 3.1 (חיצור מלט בסך חקבוע שם) ו-4 (תעשייה חומית). כאמור, לעניין מתן חיתרי פליטה למקורות פליטה אלה, יתמנה לממונה עובד בכיר במשרד.

סעיף 2

סימן ב': תיקון חוק החומרים המסוכנים

כללי חוק החומרים המסוכנים נחקק בשנת 1993, וחולף את החסדר שהיה קבוע עד אז בפקודת חורקחים (נוסח חדש), חחשמ"א-1981. חוק נועד לעגן את חעברת חסמכויות למשרד להגנת הסביבה ממשרד חבריאות, מבלי לעשות שינוי מחותי בהסדרים שנקבעו בו. חחוק קובע בראש ובראשונה את חחובה לעסוק ברעלים בחיתר, וכן מסמך את השר להגנת הסביבה לקבוע חסדרים בכל עניין חחרוך ברעלים ובחמיקיקלים מזיקים. סף חרישוף לעיסוק ברעלים לפי חחוק קבוע באמצעות תקנות חחומרים המסוכנים (סיווג ופסור), חחשמ"א-1996 (בפרק זה – תקנות סיווג ופסור). תקופת חוקף חחיתורים קבועה לשנה, שנתיים או שלוש שנים לפי סוגי פעילויות וחומרים, בתקנות חחומרים המסוכנים (אמות מידה לקביעת חוקף חיתורים), חחשמ"א-2003 (בפרק זה – תקנות אמות המידה). כיום ניתנים חיתרי חרעלים על ידי חממונים במשרד להגנת הסביבה ככל חיתון על בסיס אמות המידה חמקצועיות חמקובלות

במדינות המפותחות, אולם תקופת תוקפם הקצרה אינה מאפשרת חליך רישוי מעמיק ומתכלל. על מנת לטייב את התנאים בהיתרי הרעלים, נמצא כי יש מקום להאריך את תקופת תוקפם, ולבסס את חליך הרישוי על ההסדרים המקובלים באסדרה האירופית. רישוי של פעילויות תעשייתיות ועסקים לעניין חומרים מסוכנים כוללים שני היבטים עיקריים – האחד הוא מניעת אירועי חומרים מסוכנים וטיפול באירועים כאמור. אירועי חומרים מסוכנים הם אירועים המתרחשים באופן בלתי מבוקר וכרוכים בסיכונים אקוטיים כגון פיצוץ, דליקה או דליפה שיש בהם סיכון לתמותה או לפגיעה. החיבת השני הוא הויהם שעלול להיגרם לסיבה כתוצאה מהפעילות בחומרים המסוכנים, כגון הזרמה או דליפה של חומרים מסוכנים לסיבה, לרבות חקרק, מקורות חמים או תאוויר.

כיום, סעיף 3(ה) קובע כי הממונה לפי חוק החומרים המסוכנים רשאי להתנות את מתן היתר הרעלים בתנאים מוקדמים, וכן לקבוע תנאים מיוחדים בהיתר ותוא רשאי בכל עת להוסיף או לגרוע מהם "והכל על מנת להגן על חסיבה או על בריאות הציבור". כעת מוצע להבנות את שיקול הדעת של הממונה בקביעת התנאים ובמתן היתרי הרעלים על בסיס העקרונות המקובלים באסדרה האירופית, מבלי לגרוע מהסמכויות הנתונות לממונה. לשם כך, כולל פרק ב' המוצע הסדרים מפורטים המעדכנים ומתקנים את הוראותיו על פי המקובל בחקיקה מודרנית, ובנוסף מוצע הסדר ייעודי להיתר רעלים אחד, כפי שיפורט להלן.

על פי המוצע, ייקבעו ספים חדשים לקבלת היתר רעלים בתוספת השלישית המוצעת לחוק, אשר יחליפו את תקנות סיווג ופסור. העסקים שלא יהיו טעונים חיתר רעלים פרטני בחתום לתוספת זו, יוסדרו בעתיד באמצעות תקנות או כללים רוחביים מחייבים. עד לקביעתם של כללים אלה, ימשיכו אותם עסקים להידרש להיתרי רעלים שתוקפם לא יוגבל בזמן. שינוי זה יאפשר טיוב משמעותי של האסדרה בתחום החומרים המסוכנים, על ידי תיעודף והפניית המשאבים לעסקים לפי רמת הסיכון מהם.

במסגרת איחוד החיתרים, הפעילויות הטעונות חיתר פליטה וחיתר רעלים גם יחד, יידרשו לקבל חיתר פליטה אחד, ולא יידרשו לקבל חיתר רעלים. פעילויות ועיסוקים הטעונים חיתר רעלים ורישיון עסק, ואינם טעונים חיתר פליטה, יידרשו לקבל חיתר רעלים אחד. חיתר הרעלים האחד יכלול את כלל החיבטים הסביבתיים של העסק, לרבות אלה שאינם כרוכים בעיסוק ברעלים, ולחיתר בכך את הצורך בקביעת תנאים סביבתיים בנפרד ברישיון עסק.

לפסקאות (1) ו-(11)

מוצעים מספר תיקונים ותוספות להגדרות בסעיף 1 לחוק החומרים המסוכנים, שנועדו להבחיר את המונחים הקיימים בחוק ולהתאימם להסדרים המתוקנים בחצעת חוק זו.

בין השאר מוצע לתקן את ההגדרות "חממונה" ו-"חמנחל" בדומה לתיקונים המוצעים לאותם מונחים בחוק אוויר נקי, בסעיף 1(11)(ז) ו-(ה) להצעת החוק. כמו כן מוצע להוסיף הגדרה למונח "חיתר רעלים אחד", חמנחל למשמעות המונח בסעיף 3(ב) לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחו המוצע בסעיף 4(2) להצעת החוק. כמו כן מוצע להעביר את ההגדרה "פסולת חומרים מסוכנים" מסעיף 14 לחוק החומרים המסוכנים לסעיף 1 לחוק (ראו פסקה 11).

עוד מוצע להוסיף הגדרות למונחים "חיתר רעלים ברמה א" ו-"חיתר רעלים ברמה ב" לעניין סוגי עיסוקים ברעלים שיחיו טעונים חיתר רעלים לפי החוק כתיקונו המוצע. כיום, מסווגים העיסוקים הטעונים חיתר רעלים בשלוש רמות דירוג לפי תקנות אמות המידה. על פי חתיקון המוצע, יסווגו עיסוקים טעוני חיתר רעלים בשתי רמות דירוג כמפורט בתוספת שלישית לחוק החומרים המסוכנים כנוסחה המוצע בסעיף 16(2) להצעת החוק (שתחליף את התוספת השלישית לחוק בנוסחה כיום) (בפרק זה – תוספת שלישית חדשה לחוק החומרים), אשר תחליף את התקנות האמורות. הסיווג כאמור יחיה בהתאם לחיקף, העסק, כושר ייצור, כמויות או יחידות מדידה אחרות שבהם נמדד העיסוק, כמפורט בטורים ב' או ג' לתוספת האמורה.

כן מוצע לתקן את ההגדרות "רעל" ו-"כימיקל מזיק" בחוק החומרים המסוכנים, שחן הגדרות מיושנות, ולחבחיר את נוסחן. בנוסף מוצע להוסיף לחוק האמור את ההגדרה "תכונת סיכון" שתכלול הפנייה לתוספת הרביעית שתיוסוף לחוק כנוסחה המוצע בסעיף 17(2) להצעת החוק (בפרק זה – תוספת הרביעית לחוק החומרים), כפי שיפורט להלן. בתוך כך, מוצע להבחיר כי תכונה כאמור עשויה להתבטא בכל מצב צבירה של החומר שלו היא מיוחסת, וברמות סיכון שונות.

לפסקה (2)

סעיף 2 לחוק החומרים המסוכנים קובע כי "כל מקום למכירת חומרים מסוכנים טעון רישוי לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968". תוראה גורפת זו בדבר הצורך ברישיון עסק נקבע בעבר כדי ליצור תיאום בין שני החוקים, אך כיום קיומה יוצר דווקא כפילות או חובה שאינה נדרשת בהכרח, ועל כן מוצע לבטלה. יובהר כי אין משמעות הדבר שלא תחול חובת רישוי מכוח חוק רישוי עסקים, אלא שחחובה תאמורה תיקבע לפי חוק רישוי עסקים (כפי שחדבר נקבע ממילא) ולא בחוק החומרים המסוכנים.

לפסקה (3)

סעיף 3 לחוק החומרים המסוכנים קובע כיום את חובת הרישוי, תוכן חיתר רעלים, תנאי כשירות לקבלת חיתר כאמור, תקופת חיתר כאמור ובטולו. בניגוד לחוק אוויר נקי, ההסדרים הקבועים כיום בחוק החומרים המסוכנים הם כלליים ביותר, ואעם מפורטים במידה המקובלת בחקיקה מודרנית. התיקונים המוצעים בפסקה זו נועדו בעיקר לחתאים את ההסדרים לשינויים המתחייבים מכוח החלטת הממשלה, לצורך עדכון ההסדרים שבחוק החומרים המסוכנים, ומעבר למשטר של חיתר רעלים אחד, כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף

3.13 המוצע.

לפי סעיף קטן (א) של סעיף 3 לחוק החומרים מסוכנים, חובת הרישוי חלה לעניין כל עיסוק ברעל כהגדרתו בחוק האמור, כלומר, לעניין כל עיסוק בחומר מתחומרים המפורטים בתוספת השנייה לחוק. מוצע לתקן את אותו סעיף קטן כך שחובת הרישוי לא תחול לעניין כל עיסוק ברעל אלא רק לעניין עיסוק ברעל שהוא בעל תכונות סיכון (שהיא כאמור תכונה או מאפיין של חומר המנויים בתוספת הרביעית לחוק החומ"ס), ואם העיסוק מגוי בטרור או לתוספת השלישית החדשה לחוק. דהיינו, החובה לקבל היתר רעלים תחול לגבי עיסוק בחומר המנוי בתוספת השנייה לחוק החומרים המסוכנים (רעל), שיש לו תכונות סיכון מבין רשימת תכונות הסיכון המנויה בתוספת הרביעית לחוק החומ"ס, ובלבד שהעיסוק מפורט בטור א' לתוספת השלישית החדשה לחוק החומ"ס.

כיום, מונה התוספת השנייה רשימה של חומרים מסוכנים לפי שמות או קבוצות, כאשר בחלק מהקבוצות מצויים גם חומרים שאין להם תכונות סיכון לפי הסיווגים המקובלים ברגולציה של חומרים מסוכנים במדינות האיחוד האירופי. חוק החומרים המסוכנים אינו כולל כיום את הסיווגים המקובלים של תכונות הסיכון ואינו מתנה את תחולת חובת הרישוי בקיומן. בחלק מההתאמות הנדרשות לרגולציה העולמית בתחום החומרים המסוכנים, מוצע כאמור להוסיף לחוק החומרים המסוכנים את התוספת הרביעית לחוק כנוסחה המוצע, שתכלול את הרשימה המקובלת של תכונות סיכון, בלא הבחנה בין רמות סיכון ומאפייני הסיכון השונים.

יצוין כי העיסוקים המנויים בטור א' לתוספת השלישית החדשה לחוק החומ"ס הם עיסוקים בעלי חשפעה או כאלה הכרוכים בסיכון ניכר לסביבה, ועל כן יוסיפו להיות טעונים חיתר רעלים פרטי לפי ההסדר המוצע בחצעת חוק זו. עיסוקים שאינם מנויים בטור א' לתוספת האמורה, שחלה עליהם כיום חובת הרישוי וקיים לגביהם חיתר רעלים, יוסדרו גם בעתיד ויהיו כפופים להגבלות ולתנאים לעורך מגיעת הסיכון מהם, אך זאת באמצעות הסדרים רוחביים ובלא חובת חיתר רעלים פרטי. וראו לעניין זה גם את החלק הכללי לדברי ההסבר לפקד זה ואת דברי ההסבר לסעיף 11 להצעת החוק שעניינה חוראות מעבר לגבי עסקים כאמור.

מוצע לתקן את סעיף קטן (ב) של סעיף 3 לחוק החומרים המסוכנים כך שתימחק ממנו ההוראה שעניינה תוכן היתר הרעלים. עניין זה יוסדר בסעיף 3 לחוק החומרים המסוכנים כנוסחו המוצע בפסקה (4).

מוצע לתקן את סעיף קטן (ג) של סעיף 3 לחוק החומרים המסוכנים, אשר נוקט לשון ארכאית לעניין דרישת הכשירות לקבלת חיתר רעלים. דרישה זו, המבוססת על החקיקה המנדטורית, קובעת כי החיתר יונתן למבקש שהוא "אדם הגון", "יודע קרוא וכתוב" ו"מודע היטב לתכונות המסוכנות" של הרעלים. כיום נבדק מכוח הסעיף הקטן האמור מידע פלילי לגבי אחראי הרעלים במפעל (ולא לגבי בעל המפעל) וכן נבדק הידע המעשי של אחראי הרעלים לגבי הסיכונים הרלוונטיים לעיסוק בעסק וחיטופול בהם. מוצע להתאים את נוסח הדרישות האמורות למצב הנוהג בפועל ולפיו כאמור נבדק המידע הפלילי לגבי אחראי הרעלים במפעל וכן להבהיר כי הדרישה לידע מקצועי מספק, חרלבנטי לעיסוק שלגביו ניתן החיתר, עומדת בעינה. יצוין כי בסעיף 9(2) להצעת החוק, מוצע תיקון לסעיף 12 לחוק החומרים המסוכנים שלפיו יהיה השר מוסמך לקבוע דרישות לעניין השכלה, ניסיון והכשרה הנדרשים מאחראי רעלים, אך התקנת התקנות אינה תנאי לתקופה של חדרישה לידע מעשי מספק כאמור לעורך העיסוק.

מוצע להוסיף לסעיף 3 לחוק החומרים המסוכנים את סעיף קטן (12) ולקבוע בו סייג לחובת הרישוי, לגבי מי שבדיו חיתר פליסה אחוד לפי חוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 1 להצעת החוק.

סעיפים קטנים (ד) עד (ו) של סעיף 3 לחוק החומרים המסוכנים קובעים כיום לאמור:

(ד) תוקפו של היתר רעלים יהיה לשנה אחת, לשנתיים, לשלוש או לתקופה המתונה משנה או העולה על שלוש שנים, בהתאם לאמות מידה, ובכללן סוג המפעל, סוג הרעל וכמות הרעל, הכל כפי שקבע השר.

(ה) הממונה רשאי להתנות את מתן היתר הרעלים בתנאים מיוחדים שיש לקיימם לפני מתן החיתר; כן רשאי הוא לקבוע בהיתר תנאים מיוחדים, ורשאי הוא, בכל עת, להוסיף או לגרוע מהם, הכל על מנת לחנן על חסביבה או על בריאות הציבור.

(ו) הממונה רשאי לבטל, בכל עת, חיתר רעלים, מהטעמים המנויים בסעיף קטן (ה); לא יבטל הממונה חיתר רעלים אלא לאחר שנתן לבעל החיתר הזדמנות לחשמיע את טענותיו.

מוצע לבטל את הסעיפים הקטנים האמורים ולענן את ההסדרים הקבועים בהם היום בסעיפים 3, 3א ו-3ב לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחם המוצע בסעיף 4(2) להצעת החוק וכמפורט לחלן בדברי ההסבר לפסקה (4).

לפסקה (4)

לסעיף 3א המוצע והתוספת החמישית מוצע לענן בחוק חוראות לעניין תגשת בקשה לחיתר רעלים. סעיף קטן (א) כנוסחו המוצע מפרט את המידע שהמבקש יידרש לכלול בבקשה לחיתר. רשימת פרטי המידע מבוססת על דירקטיבה סווס, שהיא כאמור הדירקטיבה האירופית שעניינה בקרה על סיכון לאירועי חומרים מסוכנים משמעותיים, וכן על דירקטיבה IED בכל המוגע למניעת השפעות סביבתיות שליליות וזיהום מחומרים מסוכנים. על פי המוצע בפסקה (9) כנוסחה המוצע, יוכל השר להוסיף פרטי מידע נוספים שייכללו בבקשה, באמצעות תיקון התוספת החמישית לחוק החומרים המסוכנים (בפרק זה – התוספת החמישית לחוק החומ"ס), כנוסחה המוצע בסעיף 17(2) להצעת החוק.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי היקף המידע והפרטים שידרש המבקש לפרט בבקשה לחיתר רעלים יהיה בשים לב למידת הסיכון

הכרוך בעיסוק ברעלים ובמורכבות העסק, וזאת כפי שמקובל באסדרה האירופית. בסעיף קטן (ג) מוצע כי המבקש היתר רעלים יערוך את הבקשה בהתאם להנחיות שיפרסם המנהל באתר האינטרנט של המשרד, בדומה להסדר שמוצע לענן בסעיף 18(א) לחוק אוויר נקי (ראו סעיף 51) להצעת החוק, וכן בדומה למצב הנוצר כיום לעניין בקשות להיתר רעלים. הודעה על פרסום ההנחיות כאמור ועל שינוי בחן תפוסתם ברשומות.

בסעיף קטן (ד), מוצע לענן במפורש את סמכות הממונה לדרוש מידע ופרטים נוספים הנחוצים לו לשם החלטה בבקשה להיתר רעלים, וכן את סמכות הממונה לפסול את המבקש מהגשת חלק מהמידע, גם זאת בדומה להסדר הקיים בסעיף 18(ג) לחוק אוויר נקי.

לסעיף 33 המוצע מוצע לקבוע הסדר לעניין קבלת החלטה בבקשה להיתר רעלים, בדומה להסדר הקיים בסעיף 20 לחוק אוויר נקי, ובכלל זה לקבוע מועדים לקבלת החלטה בבקשה כאמור. עוד מוצע כי טיוטת היתר הרעלים תועבר למגיש הבקשה לקבלת הערותיו, באופן שיאפשר לו גם לבקש הסבר לעניין יישום השיקולים לפי חוק החומרים המסוכנים (ראו למשל השיקולים הקבועים בסעיף 31 לחוק החומרים המסוכנים, כנוסחו המוצע בסעיף 42) להצעת החוק, גם זאת בדומה לתיקון המוצע בעניין זה בחוק אוויר נקי.

לסעיף 33 המוצע כיום, סעיף 3(ה) לחוק החומרים המסוכנים מסמך את הממונה להתנות את היתר הרעלים בכל תנאי הדרוש כדי לחנן על הסביבה או על בריאות הציבור. מוצע לקבוע, חלקי חוראת זו שמוצע כאמור לבטלה, הסדר מפורט לעניין קביעת תנאים בחיתר רעלים, בדומה להוראת סעיף 22 לחוק אוויר נקי.

בסעיף קטן (א), מוצע להותיר על כנה את חסמכות הרחבת היתר היום לממונה מכוח סעיף 3(ה) האמור, אך להוסיף, לצורך הבניית שיקול דעתו, מידע של סוגי תנאים רלוונטיים המקובלים באסדרה האירופית לעניין חומרים מסוכנים והשפעותיהם הסביבתיות. גם בקביעת התנאים בהיתר הרעלים, יהיה על הממונה להתחשב במידת הסיכון מהעיסוק ומורכבותו. יצוין כי אין בהסדר המפורט המוצע כדי לחלף תנאים שנקבעו בחיתרים על פי ההנחיות הקיימות היום לעניין קביעת תנאים בחיתר, וראו לעניין זה את דברי ההסבר להוראת המעבר המוצעת בסעיף 10 להצעת החוק.

בדומה לתיקון המוצע לסעיף 20 לחוק אוויר נקי, בסעיף 71(1) להצעת החוק, במקרה שמגיש הבקשה ביקש זאת במסגרת טענותיו לגבי טיוטת היתר הרעלים, הממונה יצרף הסבר עקרוני לעניין מהות התנאים שנקבעו בהיתר (ראו סעיף קטן (ה) כנוסחו המוצע).

לסעיף 33 המוצע מוצע לקבוע הסדר של השגה, בדומה להסדר שמוצע לענן בסעיף 22 לחוק אוויר נקי, כנוסחו בסעיף 10(1) להצעת החוק (ראו דברי ההסבר לאותו סעיף). בשונה מההסדר האמור, הסדר ההשגה שמוצע לקבוע בסעיף זה אינו כולל הסדר לעניין פרסום ההשגה לציבור, מאחר שלא קיים בחוק החומרים המסוכנים הסדר של פרסום לציבור של טיוטות היתרי הרעלים וההיתרים עצמם.

לסעיף 33 המוצע, מוצע לקבוע כי היתר רעלים יינתן לתקופה של 10 שנים. כיום ניתנים היתרי רעלים, מכוח סעיף 3(ד) לחוק החומרים המסוכנים, לתקופות של שנה (דרגה A), שנתיים (דרגה B) או שלוש שנים (דרגה C), בהתאם לתקנות אמות המידה. במטרה לאפשר מתן היתר רעלים לאחר חליף בדיקה מעמיק ולטווח ארוך, מוצע להאריך את תקופת התוקף של היתרי הרעלים בדומה לתקופה המוצעת לגבי היתרי פליטה לפי חוק אוויר נקי.

כמו כן, מוצע, כי במקרה שהטיפול בבקשה להיתר רעלים הוטאך מעבר ללוחות הזמנים שנקבע בחוק, יעמוד ההיתר בתוקפו לתקופה נוספת (ראו סעיף קטן 18(ג)), זאת בדומה להסדר הקיים בסעיף 25(ג) לחוק אוויר נקי.

עוד בדומה לתיקון המוצע בהקשר זה לחוק אוויר נקי, מוצע כי במקרה שמגיש הבקשה ביקש זאת, הממונה יוכל לתת היתר רעלים לתקופה קצרה מתמש שנים, לפעילות שהיא זמנית מטבעה או שמתוכננת לתקופה מוגבלת. הסדר דומה קיים כיום בתקנות אמות המידה.

לסעיף 33 המוצע מוצע לענן בחוק החומרים המסוכנים את ההסדר לעניין עריכת שינויים בהיתר שבסעיף 26 לחוק אוויר נקי, כתיקונו המוצע בסעיף 13(1) להצעת החוק (ראו דברי ההסבר לאותו סעיף).

לסעיפים 13 ו-33 המוצעים מוצע לענן בחוק החומרים המסוכנים את ההסדר הקבוע בסעיף 27 לחוק אוויר נקי כתיקונו המוצע בסעיף 14(1) להצעת החוק, ואת ההסדר המוצע בסעיף 27 לחוק אוויר נקי, כנוסחו המוצע בסעיף 15(1) להצעת החוק. מדובר בהסדרים שעניינם עריכת שינויים במפעל – שינוי הפעלה משמעותיים ושינויי הפעלה שאינם משמעותיים (ראו דברי ההסבר לסעיפים האמורים).

לעניין זה יובהר כי הוספה של סוגי חומרים מסוכנים שלא היו בשימוש בעסק, הגדלה של כמויות חומרים ושל נפח הפעילות בעסק שהפעילות בו טעונה חיתר רעלים, עשויה להיחשב לשינוי משמעותי בעיסוק, גם אם שינוי זה אינו כרוך בשינוי בעיסוק עצמו. יחד עם זאת, מאחר שסף הרישוי לפי התוספת השלישית לחוק אוויר נקי (הערך שמעליו נדרש היתר פליטה לשם ביצוע הפעילות) גבוה יותר מסף הרישוי לפי התוספת השלישית החודשה לחוק החומרים המסוכנים כנוסחה המוצע (הערך שמעליו נדרש היתר רעלים לשם עיסוק בחומר), הרי שבמקרה של הוספת חומרים מסוכנים, פעילות או מיתקן חסונים היתר רעלים, לעסק שפעילותו טעונה חיתר רעלים, תידרש כברירת מחדל הגשת בקשה לאישור של שינוי הפעלה משמעותי ולא בקשה להיתר רעלים. זאת, בשונה מברירת מחדל קבועה בהקשר זה בחוק אוויר נקי. עם זאת, אם הממונה נוכח כי השינוי או התוספת לעיסוק כרוכים בשינוי מהותי, הוא יוכל להורות לעוסק להגיש בקשה להיתר רעלים חדש לגבי הפעילות הנוספת.

לסעיף 3ט המוצע מוצע לעגן בחוק החומרים המסוכנים את החסדר שבסעיף 27 לחוק אוויר נקי, כנוסחו המוצע בסעיף 15(1) לחצעת החוק (ראו דברי ההסבר לאותו סעיף).

לסעיף 3י המוצע סעיף 3(נ) לחוק החומרים המסוכנים מקנה לממונת סמכות לבטל חיתר רעלים. מוצע להחליף את הסעיף האמור בהוראה עדכנית ומפורטת יותר, בדומה להוראות סעיף 28 לחוק אוויר נקי, בלא שינוי של מהות הסמכות. יצוין כי במקרים שבהם ניתן לתקן את חלקיו, אך קיים סיכון ניכר לסביבה או לציבור בפרק הזמן שיידרש לתיקון, ניתן יהיה להתלות את תוקף החיתר עד לביצוע חתיקון.

לסעיף 3יא המוצע הסעיף המוצע מאפשר העברת חיתר רעלים בכפוף לאישור הממונה, בלא צורך בחוצאת חיתר רעלים חדש. בדומה לסעיף 22(ה) לחוק אוויר נקי, עם המעבר למשטר של רישוי המבוסס על בדיקה מעמיקה ולתקופת ממושכת, אין הצדקה לדרישה של חליף רישוי מלא נוסף במהלך תקופת החיתר, במקרה שהמפעל נמכר לגורם אחר. יחד עם זאת, בטרם העברת העיסוק לגורם אחר נדרשת בדיקה של הממונה לגבי השלכות אפשריות של ההעברה על יישום תנאי חיתר הרעלים וקביעת תנאים מתאימים במקרה הצורך.

לסעיף 3יב המוצע בדומה לסעיף 29א לחוק אוויר נקי כנוסחו המוצע בסעיף 16(1) לחצעת החוק, מוצע לעגן בחוק הסדר לעניין חיתר רעלים אחד. בחיתר רעלים אחד יינתנו, נוסף על התנאים הנקבעים בו מכוח חוק החומרים המסוכנים, גם התנאים הסביבתיים שניתן לקבוע מכוח חוק רישוי עסקים לאותו עסק כלל החיבטים הסביבתיים, ותוא יחליף את הצורך בקבלת אישור נותן האישור במשרד לרישיון העסק ואת התנאים בחיבטים הסביבתיים מכוח סעיף 1(א)(1) לחוק רישוי עסקים. חדרים אמורים במכלול הפעילויות והעיסוקים באתר המפעל. הסדר זה נועד למנוע את המשך הכפילויות בין הסדרי הרישוי השונים החלים על עסקים. יצוין כי הוראה זו מתייחסת גם לפעילויות העסק שלגביהן נקבעים התנאים הסביבתיים על ידי נותן האישור במשרד לפי מפרט אחיד (מכות סעיף 17 לחוק רישוי עסקים).

סעיף 3יב המוצע נועד להבהיר את חריגות בתנאי בקשה לחיתר רעלים אחד. יובהר בהקשר זה כי עם החלת הוראות חוק החומרים המסוכנים והתקנות מכוחו גם לעניין חיתר רעלים אחד, חרי שהסמכות לחתקין תקנות חמוקנית לשר בחוק האמור תהיה נתונה לו גם לעניין חיתר כאמור, ככל שהדבר יידרש לצורך ביצוע החסדר המוצע בפרק זה.

עוד מוצע להבהיר כי הסמכות הנתונה לממונה לקבוע תנאים בחיתר לפי סעיף 13 המוצע תהיה נתונה לו גם לגבי מכלול החיבטים הסביבתיים של העסק, לרבות כלל החומרים המזהמים, אף אם אינם מסוכנים או מפגעים ומסדרים סביבתיים אחרים, באופן שיאפשר מתן מענה כולל שיוכל להחליף את התנאים הסביבתיים ברישיון העסק.

לסעיף 3יג המוצע בדומה לסעיף 29ג לחוק אוויר נקי כנוסחו המוצע בסעיף 16(1) לחצעת החוק, מוצע להבהיר את משטר הרישוי שיהול על חיתר רעלים אחד. על פי המוצע, בחיתר הרעלים האחד יינתנו גם התנאים הסביבתיים שניתן כיום לקבוע מכוח חוק רישוי עסקים לאותו עסק, והוא יחליף את הצורך בקבלת אישור נותן האישור במשרד ואת התנאים בחיבטים הסביבתיים מכוח סעיף 1(א)(1) לחוק רישוי עסקים. כאמור, חדרים אמורים במכלול הפעילויות והעיסוקים באתר המפעל, כדי למנוע את המשך הכפילויות בין הסדרי הרישוי השונים. יחד עם זאת, הסמכויות לפיקוח ולתיאום האכיפה לפי חוק רישוי עסקים יעמדו בעינן, וכן מוצע לקבוע הוראות דומות לאלה שנקבעו בסעיף 29ג האמור לעניין פקיעת חיתר (בסעיף קטן 17) והפחתת פעילות (בסעיף קטן 18) (ראו דברי ההסבר לאותו סעיף).

לסעיף 3יד המוצע בדומה לסעיף 29ב לחוק אוויר נקי, כנוסחו המוצע בסעיף 16(1) לחצעת החוק, המחליף את סעיף 24(ב) לחוק אוויר נקי בנוסחו היום, מוצע להבהיר כי לא יינתן רישיון עסק לעסק הטעון חיתר רעלים אחד, אלא לאחר שניתן חיתר כאמור. זאת במטרה להבטיח כי בהיעדר חיתר רעלים אחד, לא תאשר פעילות שעלולה לסכן את הציבור והסביבה. עם מתן החיתר האחד, חיתר זה יחליף את הצורך באישור של נותן האישור לרישיון העסק ואת התנאים שהוא מוסמך לקבוע, ולא יינתנו תנאים אחרים בחיבטים סביבתיים ברישיון העסק. כמו כן, רשות הרישוי לא תידרש לפנות לצורך קבלת האישור לנותן האישור במשרד.

לסעיף 3טו המוצע בדומה לסעיף 16א לחוק אוויר נקי, כנוסחו המוצע בסעיף 3(1) לחצעת החוק, וכמפורט לעיל בדברי ההסבר לאותו סעיף, מוצע להנחות את השר ואת בעלי התפקידים לפי חוק אוויר נקי לפעול על בסיס גישה סביבתית משולבת ובהתאם לאסדרה הנתנת במדינות האיחוד האירופי. יצוין כי עיגון חשיקולים המפורטים בסעיף זה בהוראות החוק אינו משנה כשלעצמו מתקופה של תנאים, תקנות או הנחיות אחרות שניתנו או שנקבעו מכוח החוק לפני יום תחילתו של החוק המוצע, אלא מנחה לגבי עריכת שינויים ועדכונים עתידיים.

למסקה (5)

בדומה לתיקונים המוצעים בהקשר זה בחוק אוויר נקי, בסעיף 5(1) ו-13(1) לחצעת החוק, מוצע לקבוע במפורש כי חנשת בקשות, חנשת השגות או הודעות לממונה לפי חוק החומרים המסוכנים תיעשה באופן דיגיטלי ובמתכונת שיפרסם המנהל באתר האינטרנט של המשרד.

למסקה (6)

סעיף 5 לחוק החומרים המסוכנים, שכותרתו "מקסי רעלים", קובע כלהלן:

- (א) בעל חיתר רעלים יחול פנקסי רעלים למי החופס שבתוספת השלישית ובחס יירשמו כל קניה ומכירה של רעלים.
- (ב) בפנקס הקניות יפורטו תאריכה של כל קניה, החמרים שנקנו, כמותם וכן שמו של האדם שממנו נתקבלו.
- (ג) בפנקס המכירות יפורטו תאריכה של כל מכירה, תיאורו של הרעל שנמסר וכמותו, השימוש לו הוא מיועד ושמו ומענו של הקונה.
- (ד) כל רישום בפנקס המכירות ייעשה בזמן מסירת הרעל והקונה יחתום בצדו של הרישום; חיתה המכירה לפי הזמנה בכתב תישמר ההזמנה במקום ההתימה.
- (ה) אין למחוק או לשנות ברישום בפנקס ואין לחוסף עליו; העסקאות יירשמו בזו אחר זו ויצוינו במספרים סידוריים.
- (ו) נפלה טעות סופר, אפשר לחביא תיקון בשולי הפנקס אך אין לתקן את הרישום המקורי.
- (ז) העברת רעלים מבית עסקו הסיטוני של בעלם אל בית עסקו הקמעוני, תירשם בפנקסים של שני בתי העסק כאילו נעשה מכר.
- (ח) הפנקסים יישמרו ויהיו פתוחים לביקורתו של הממונה או של עובד ציבור שהוא הרשה לכך בכתב, שלוש שנים מיום הרישום האחרון בהם.

חוראת זו, המנוסחת כלשון מישנת, אינה נדרשת מאחר שממילא החובות לעניין תיעוד מכירות של רעלים בעסק נקבעות בהיתר הרעלים, כך שניתן לעדכן אותן בהתאם להתפתחויות טכניות ומקצועיות הרלבנטיות לעסק. על כן, מוצע לבטל את סעיף 5 האמור ולמחוק את התוספת השלישית לחוק החומרים המסוכנים בנוסחה הקיים. יחד עם זאת, במסגרת חוראות המעבר ימשיכו חוראות אלה לעמוד בתוקפן לגבי עסקים שיחיו פטורים מהיתר רעלים לפי התוספת השלישית החדשה בנוסחה המוצע בסעיף 17(2) לחצעת תחוק, עד להתקנת תקנות מותאימות (ראו דברי החסבר לסעיף 11 לחצעת תחוק).

לפסקה (6)

סעיף 6 לחוק החומרים המסוכנים שכותרתו "תוספת רעלים", קובע חובות לעניין אחסון רעלים בשפה ארכאית, כגון דרישה שיאוחסנו "תחת מצעל ובריה". חובות אלה חלות על כל אדם, ולא רק על עוסקים ברעלים שבידיהם חיתר. כדי לעדכן חוראה זו, מוצע לקבוע כי אחסון של רעלים בעלי תכונות סיכון ייעשה בהתאם לחוראות שנקבעו בתקנות. התקנות שנקבעו זה מכבר לעניין זה הן תקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תיווי וסימון של אריזות), התשנ"ח-1998 (ק"ת התשנ"ח, עמ' 560), אשר מפות, בין השאר, לתקן רשמי 2302 באותו עניין, שאימץ את חוראות התקנות האירופיות: Regulation (EC) No. 1272/2008 Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures.

לפסקה (7)

סעיף 11 לחוק החומרים המסוכנים מסמך את חסר לשנות בצו את התוספות לחוק. מוצע להסמך את חסר לתקן את כל התוספות לחוק – התוספת השלישית (שמחליפה את התוספת השלישית בנוסחה הקיים), ובה קבועה רשימת הפעילויות והעיסוקים הטעונים חיתר רעלים ברמות א' ו-ב', התוספת הרביעית שבה קבועה רשימת תכונות הסיכון של רעלים שבהתקיימן נדרש חיתר רעלים לצורך העיסוק ברעל, התוספת החמישית אשר קובעת את פרטי תבקשה לחיתר רעלים, והתוספת השישית שבה מפורטות עבירות שנקבעו בתקנות מכוח חוק החומרים המסוכנים ושלשם תיקונה תידרש הסכמת שר המשפטים.

לפסקה (8)

סעיף 12 לחוק החומרים המסוכנים מסמך את חסר לקבוע חוראות בשורה ארוכה של נושאים, ואף ב"כל דבר אחר לפי חוק זה התאון חסדרי". מוצע לתקן את הסעיף האמור ולפרט בו במפורש גם סמכות לקבוע תקנות לעניין ניסור, דיגום, דיווח, רישום ותיעוד, טיפול במסולת חומרים מסוכנים, סיווג חומרים מסוכנים, וחידע המקצועי הנדרש מאחראי רעלים. הכול לשם החבירות וכלי לשנות את המצב החוקי הקיים.

לפסקה (9)

סעיף 14 לחוק החומרים המסוכנים מסמך את חסר לקבוע בתקנות אגרות בעניינים מסוימים. מוצע לתקן את נוסח הסעיף כך שיקנה סמכות כאמור לשר במכלול העניינים הרלוונטיים המוסדרים בחוק האמור או מכוחו. כך למשל, יוכל חסר לקבוע בתקנות חובות תשלום אגרה בעד מתן חיתרים מכוח תקנות, כגון חיתר יצוא מכוח תקנות החומרים המסוכנים (יצוא ויצוא פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"ד-1994 (ק"ת התשנ"ד, עמ' 1152).

לפסקאות (11) עד (13)

סעיפים 14 ו-15 לחוק החומרים המסוכנים קובעים את רשימת ההפרות והעבירות לפי החוק אשר ניתן להטיל בשלדן עיצום כספי או לחגיש כתב אישום. מוצע לתקן את הסעיפים האמורים בהתאמה לתיקונים המוצעים לעיל בחוק החומרים המסוכנים ולנוסחים המעודכנים בחקיקת עיצומים כספיים. עד מוצע כי ניתן יהיה להטיל עיצום כספי בשל עיסוק בלא חיתר רעלים, בדומה לחסדרים דומים אחרים הקובעים זאת, כגון חוק אוויר קי. כיום, ניתן לחגיש בשל הפרה זו כתב אישום פלילי בלבד. כמו כן, לאור התיקונים שנגשו בחוק החומרים המסוכנים, ולאור הכוונה להחליף את החובה לקבלת חיתר רעלים בעבור חלק ניכר מהעיסוקים בחובה לפעל בהתאם לחוראות שייקבעו בתקנות מכוח החוק האמור, מוצע כי לחוק החומרים המסוכנים תיוסף תוספת שישיית שבה יפורטו עבירות שנקבעו בתקנות מכוחו. על פי המוצע, התוספת תכלול שלושה חלקים בהתאם לרמות הענישה השונות, כך

שהעונש המירבי לעבירה שתיווסף לחלק א' של התוספת יהיה מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ואם מעבירה העבירה על ידי תאגיד – כפל הקנס האמור. זאת בחתום לרמת הענישה הקבועה בסעיף 15(א) לחוק החומרים המסוכנים. העונש המירבי לעבירה שתיווסף לחלק ב' לתוספת יהיה מאסר שנה או כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, וכפל הקנס האמור לתאגיד, והעונש המירבי לעניין עבירה המנויה בחלק ג' לתוספת יהיה מאסר שנתיים או 3 פעמים הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין וכפל הקנס האמור לתאגיד.

לעניין החפירות והעבירות הכרוכות בשינויים בעיסוק, ר' בדברי החסבר לעניין פסקאות (24) ו-(28) בתיקון לחוק אוויר נקי.

למסקה (14)

סעיף 16א לחוק החומרים המסוכנים מסמיך את הממונה לתת צו פינוי רעלים. מוצע לתקן את הסעיף באופן שיבהיר כי הממונה מוסמך לתת צו כאמור גם לעניין פסולת חומרים מסוכנים ובנסיבות שעלולות לסכן את חסביבה או את בריאות הציבור.

למסקה (15)

מוצע להוסיף לחוק החומרים המסוכנים סייג לתחולה על עובדים, בדומה להוראות סעיף 79 לחוק אוויר נקי. חשיפה של עובדים לחומרים מסוכנים במקום עבודתם כפופה להוראות פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970. ההוראה המוצעת מבחירה כי האסדרה של חוק החומרים המסוכנים אינה מיועדת להיבטים התעסוקתיים אלא להיבטים של הגנה על חסביבה ועל הציבור הרחב.

למסקה (16)

התוספת השלישית לחוק החומרים, בנוסחה הקיים שנקבע בשנת 1994, קובעת את מתכונת פנקס הרעלים לפי סעיף 5 לחוק האמור, כדלקמן:

פנקס רעלים (מבוצע)

סעיף 1

דף מס'

לענין טופס זה "מכירה" – לרבות יצוא, מסחר, ניפוק או העברה.

מס' סידורי	מסביבה המסביבה	שם חומר רעל	שם חומר קטלני/לשני	החומר	מספר היחידה	החומר	החומר
.....
.....
.....

• מילוי את המידע

פנקס רעלים (קצות)

סעיף 2

דף מס'

לענין טופס זה "קצות" – לרבות יצוא ומסחר.

מס' סידורי	החומר הקצות	שם חומר	קטלני/לשני	שם חומר
.....
.....
.....

• מילוי את המידע

כפי שצוין לעיל בדברי החסבר למסקה (6), מוצע לבטל תוספת זו, שחלה כיום לגבי בעלי חיתרי הרעלים. אולם, מוצע כי התוספת בנוסחה הקיים תמשיך לעמוד בתוקפה לגבי בעלי חיתרים לעיסוקים קטנים שלא יהיו טעונים היתר לפי ההסדר המוצע בפרק זה, עד להחלפתה בתקנות עדכניות (ראו סעיף 11 לחצעת הרק).

בתוספת השלישית בנוסחה המוצע (בפרק זה – תוספת שלישית חדשה), מוצע לעגן את חסיווג של הפעילויות והעיסוקים הטעונים היתר רעלים ברמה א' או היתר רעלים ברמה ב'. כאמור, סיווג זה מעוגן כיום בתקנות אמות המידה.

כפי שצוין לעיל, לעניין התעדרה "תכונות סיכון" בסעיף 1 לחוק החומרים המסוכנים ותובת חרישוי בסעיף 3 לאותו חוק, כיום חוק

החומרים המסוכנים אינו מונח תכונות סיכון לחומרים מסוכנים כתנאי לקיומה של חובת רישוי, זאת בניגוד למקובל באסדרה של חתום בשלם, ומוצע כעת לקבוע דרישה כאמור (ראו סעיף 3א) לחוק החומרים המסוכנים כתיקונו המוצע בסעיף 32) לחצת החוק). לפיכך, מוצע להוסיף לחוק תוספת רביעית שבה יפורטו תכונות הסיכון המקובלות כדי להעריך את קיומן של תכונות סיכון בחומרים, מתבצע חישוב של ערכי סף לפי מתודולוגיות מקצועיות טכניות המקובלות בעולם. על כן מוצע כי גם המונחים והחישובים ביחס לתכונות הסיכון יתשור על פי אותן רגולציות עולמיות מקובלות.

יצוין כי הסדר הצלובלי בחומרים מסוכנים, שהעסקים במדינת ישראל הם חלק ממנו, מחייב בפועל הרמוניזציה של החסדרים הטכניים הללו, כדי לעמוד בדרישות לשינוע בין-גבולי, יבוא וייצוא.

סימנים ג' ו-ד'

סעיפים 133 ו-4

סעיף 2 לחוק מניעת זיהום חים, קובע כיום כי היתר הזרמה לים נדרש לכל הזרמה כאמור של פסולת או שפכים ממקור יבשתי, במישרין או בעקיפין (בפרק זה – היתר הזרמה לים). בשנים האחרונות נפסק, בניגוד למצב שהיה נוהג בעבר, כי חובת ההיתר חלה גם מקום שההזרמה כאמור נעשית במעלה נחל. פסיקה זו הביאה לכך שההזרמה שמבוצעת בנסיבות אלה, קיימת כפילות בחובת הרישוי, שכן חלה חובה לקבל היתר הזרמה לים לפי סעיף 2 האמור וכן חלה חובה לקבל צו הרשאה לפי סעיף 20א לחוק חמים. כדי למנוע את חכפילות, הוחלט בעצה אחת בין הנורמים המוסמכים למנות שני החיתרים כי החובה לקבל היתר הזרמה לים תחול כאשר מתבצעת הזרמה במישרין לים או כאשר מתבצעת הזרמה בעקיפין לים דרך שפך הנחל (אסטואר) בלבד. מאידך, ההזרמה לנחל, למעט לשפך הנחל, תהיה בסמכות מנהל רשות חמים ויידרש לשם ביצועה צו הרשאה כאמור. יצוין כי על פי חנהל המקובל מזה שנים רבות, מנהל רשות חמים מתייעץ עם ועדת בין-משרדית, שהמשרד מרכז ומיוצג בה, בטרם קבלת החלטה על מותן צו הרשאה.

לעניין ההגדרה המוצעת למונח "שפך נחל" יצוין כי שטחו של השפך משתנה מנחל לנחל, וכן הוא משתנה בזמנים שונים במהלך חיממה ובעונות שונות, לפי גאות ושפל של חים.

סעיף 233 עד 4)

כאמור בחלק הכללי של דברי החסבר, מוצע לאפשר איחוד תהליכים בין היתר ההזרמה לים לבין היתר פליטה או היתר רעלים, כדי לטייב ולייעל את התיאום בין תחיתרים השונים. זאת בלי לבטל את ההיתר הנפרד להזרמה לים, שניתן על ידי הוועדה הבין-משרדית לפי חוק מניעת זיהום חים. לשם כך, מוצע לתקן את סעיף 3א לחוק האמור ולקבוע כי הבקשה להיתר הזרמה לים תוגש באותו מועד עם הבקשה להיתר פליטה או היתר רעלים. זאת, למעט בקשה להיתר חירום לצורך הזרמה לים שלא קיימת אפשרות טכנית סבירה למנוע אותה בשל אירוע חריג.

עד מוצע כי תקופת תוקפו של היתר הזרמה לים תהיה, ככלל, עשר שנים, בתנאמה לתקופת היתר הפליטה או היתר הרעלים, אך הוועדה הבין-משרדית תוכל לקבוע תקופת תוקף קצרה יותר. במקרה כזה, תוגש הבקשה להיתר הזרמה לים לפי המועד המוקדם. לצורך יישום הוראות אלה, תקבע הוועדה במועד הראשון לחידוש או למותן היתר הזרמה לים, לאחר כניסת החוק המוצע לתוקף, את תקופת תוקפו של ההיתר, בשנים לב למעדים שנקבע לגבי הפעילות הטעונה היתר רעלים או היתר פליטה בהוראות המעבר המוצעות בפרק ו' לחצת החוק, כמפורט לחלן.

עד מוצע לתקן את סעיף 5 לחוק מניעת זיהום חים באופן שיאפשר הסלת עיצום כספי בשל הזרמה לים בלא היתר, ולא רק הגשת כתב אישום פלילי. זאת בדומה לחסדר חקיים בחוק אוויר נקי ולתיקון המוצע בחקשר זה בחוק החומרים המסוכנים.

סימן ה'

סעיף 5

חוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א-2011 (בפרק זה – חוק הגנת הסביבה), מפרט שורה של סמכויות פיקוח וסמכויות אכיפה שיינתנו לעובדי המשרד לחצת הסביבה. לפי החוק האמור, סמכויות הפיקוח שיינתנו לגורמי הפיקוח המינהלי במשרד מפורטות בתוספת השנייה לחוק. כיום מוסדרות בדרך זו רק סמכויות הפיקוח לפי חוק חסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו-2016, ושאר סמכויות הפיקוח מוסדרות בחוקים הספציפיים. מוצע להוסיף לתוספת חשנייה לחוק הגנת הסביבה את חוק החומרים המסוכנים, שכיום לא מעוגנת בו רשימת סמכויות הפיקוח המקובלת בחוק הגנת הסביבה, וזאת מבלי לגרוע מהסמכויות הנתונות לממונה לפי חוק החומרים המסוכנים.

סעיף 6

חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התשנ"ג-1993, מאפשר להגיש עתירה מינהלית על החלטות של רשויות המינהל המנויות בתוספת הראשונה לאותו חוק. במסרת להתאים את התוספת תאמורה לשינויים בחוק החומרים המסוכנים ובחוק אוויר נקי, מוצעים בה כמה תיקונים, כמפורט לחלן. ראשית, מוצע לתקן את פסקה 4) בפרט 23, שעניינה הגנת הסביבה, כך שיחיה אפשר להגיש עתירה מינהלית בשל החלטות של כלל הנורמים המוסמכים לפי חוק אוויר נקי ולא רק חממונה. כן מוצע לתקן את פסקה 12) באותו פרט, שעניינה החלטות חממונה לפי חוק החומרים המסוכנים ולחבזיר כי החלטות אלה, שניתן להגיש בשלחן עתירה מינהלית, אינן כוללות החלטה בעניין עיצום

כספי. לבסוף מוצע לתקן בפרט 32, שעניינו עיצום כספי, את ההפניה הקיימת כיום בפסקה (7) להחלטת הממונה לפי סעיף 52 לחוק אוויר נקי, להפניה כללית להחלטות המנהל לפי סימן ג' בפרק ח' לחוק האמור, זאת בהתאם לתיקון המוצע בהקשר זה בסעיף 1(19), (20) ו-(22) להצעת החוק.

סימן ו'

סעיף 7

מוצעות כמה הגדרות לפרק זה, כדי שהתיאום בין תיקוני החקיקה השונים ובין ההיתרים השונים לפי חוק אוויר נקי וחוק החומרים המסוכנים ייעשה באופן ברור ועקבי.

על פי המוצע "מפעל קיים" הוא עיסוק, פעילות או מיתקן הטעונים היתר רעלים או היתר פליטה, ובידי העוסק בו (או מבצע הפעילות או בעל המיתקן) אבפרק זה - בעל מפעל קיים, מצויים ההיתרים שהוא חייב בהם לפי חוק אוויר נקי, חוק החומרים המסוכנים וחוק רישוי עסקים, ערב יום התחילה או היום הקובע, המוצע, לפי העניין. הגדרה זו משמשת בהסדר בהוראות המעבר, שלפיו ההיתרים השונים שניתנו לגבי מפעל כאמור ייחשבו, יחד, מהיום הקובע כהיתר אחד עד לקבלת היתר אחד לפי הוראות חוק אוויר נקי או חוק החומרים המסוכנים. בעל מפעל (כלומר, עוסק, מבצע פעילות או בעל מיתקן הטעונים היתרים כאמור) שאין בידי, ערב יום תחילתו של החוק המוצע, את כלל ההיתרים שהוא חייב בהם לגבי המפעל, יידרש להגיש בקשה להיתר אחד חדש ביום הקובע, כלומר, ביום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025), ולא יוכל ליהנות מתקופת המעבר הנוספת להגשת בקשות להיתר אחד הקבועה בסעיפים 9 או 10 להצעת החוק.

סעיף 8

בסעיף קטן (א) מוצע כי חלק מהתיקונים בחוקים השונים, המוצעים בחוק זה, ייכנסו לתוקף ביום ח' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2023) (בפרק זה - יום התחילה), באופן שיאפשר היערכות ליישום הראשוני של החוק.

בסעיף קטן (ב) מוצע לדחות את תחילתם של סעיפים שונים המפורטים בו עד יום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) (בפרק זה - היום הקובע), וזאת כדי לאפשר למשרד להשלים את ההיערכות להקמת מערך הרישוי החדש ופרסום ההנחיות הדרושות להכנת בקשות להיתרים אחודים. כפי שיפורט להלן, לעוסקים ולבעלי מקורות הפליטה ייקבעו מועדים להגשת בקשות להיתרים לפי מערך הרישוי החדש. החל מהיום הקובע ועד קבלת ההיתרים החדשים, ייחשבו ההיתרים הקיימים שבידי העוסקים ובעלי מקורות הפליטה להיתרים אחודים. יחד עם זאת, כפי שיפורט להלן, ניתן יהיה לערוך שינויים בהיתרים אלה בהתאם להוראות החוקים חוק אוויר נקי או חוק החומרים המסוכנים, לפי העניין, כנוסחתם לפי תיקונים בחוק זה, שכן ההיתרים נקבעו מלכתחילה בגישה שונה, ולא בהכרח באופן מעמיק כפי שמוצע כעת, וניתנו לפרקי זמן קצרים יותר ומתוך הנחה כי קיימת גמישות רבה יותר מבחינת האפשרות לערוך בהם שינויים.

למען הסר ספק, יישום עקרונות האסדרה האירופית במסגרת ההיתרים שיינתנו מכוח החוקים האמורים, יוכל להתבצע באופן מיטבי רק במסגרת היתר אחד, שלפני נתינתו מתבצע תהליך בחינה אינטגרטיבי של הבקשה להיתר.

בנוסף, מוצע להסמיק את השר לרשות, בצו, את מועד היום הקובע וכן את המועדים להגשת בקשות, אם הדבר יידרש לשם השלמת ההיערכות להפעלת מערך הרישוי החדש.

סעיף 9

מוצע להאריך את תוקפם של היתרי פליטה של מפעלים קיימים לתקופה נוספת. מדי שנה, נדרשים כמה עשרות מפעלים לחדש את היתר הפליטה שלהם. כדי לעבור למשטר היתרי הפליטה האחודים החדש, נמצא כי אין מקום לחדש את היתרי הפליטה הקיימים המוגבלים להיבטי אוויר בלבד, ועל כן מוצע לאפשר למפעלים הקיימים תקופת היערכות נוספת להגשת בקשות להיתרי פליטה אחודים, בהתאם לסוגי הפעילויות והמיתקנים, בפרישה לאורך 7 שנים עד שנת 2033.

הסדר זה דומה להסדר שנקבע בהוראת המעבר בחוק אוויר נקי, עם חקיקתו בשנת 2008. סעיף 95 לחוק האמור קבע את הפרישה ואת לוחות הזמנים לקבלת היתר פליטה ראשון. בסעיף 9 המוצע ממורטת פרישת לוחות הזמנים להגשת בקשות להיתר פליטה אחד, שגובשה לאחר בחינה מעמיקה של מצאי המפעלים הקיימים המוכרים למשרד, בשים לב להיערכות הנדרשת. עם זאת, במקרה שהוראת המעבר המוצעת תביא לכך שתוקף ההיתר הקיים יוארך לתקופה של יותר מעשר שנים, מוצע כי הוראה זו לא תחול ובעל מקור הפליטה יידרש להגיש את הבקשה לחידוש היתר הפליטה שבידו לפי המועד הקבוע בהיתר.

עד למועד הקובע, יעמדו בתוקפם היתרי הפליטה, היתרי הרעלים ותנאי רישיון העסק שניתנו על ידי המשרד, בלא צורך לחדשם. מהמועד הקובע ועד לקבלת היתר הפליטה האחוד אשר מבוסס כאמור על הליך מתכלל בהתאם לתיקון המוצע בחוק, יראו כאמור את היתר הפליטה, היתר הרעלים והתנאים שנקבעו ברישיון העסק כהיתר אחד. אולם ההוראות שעניינן עריכת שינויים בהיתר (כתיקון או כנוסחתן בחוק) לא יחולו לגבי ההיתר האמור, אלא רק לגבי ההיתר האחוד עצמו. הנחה המוצעת היא כי צמצום הגמישות לעריכת שינויים בהיתר מוצדק כאשר תהליך למתן ההיתר נעשה באופן מעמיק מלכתחילה. הנחה זו אינה מתקיימת לגבי ההיתרים שניתנו בעבר ועל כן מוצע כי יהיה אפשר לערוך בהם שינויים לפי הוראות הדין הרלוונטי שמכוחו ניתנו טרם תיקון החוק.

בסעיף קטן (ז) מוצע כי על אף הוראות תקנה 14(א) ו-(ב) לתקנות היתרי פליטה (שלפיה בקשה להיתר פליטה תכלול את הטכניקה

המיטבית הומינה אשר תביא להפתחת מירבית של פליטת מזחמים לאוויר מבין כל הטניקות הזמינות האפשריות, וכי בעל מקור פליטת המבקש לבחור בטכניקה אחרת יגיש ניתוח מפורט של היעילות הכלכלית של כל אחת מהחלופות, בעל מקור פליטת רשאי לכלול בבקשה להיתר פליטת טכניקה מיטבית זמינה שאינה מביאה להפתחת המירבית גם ללא ניתוח כלכלי מפורט. שינוי זה תואם את תוצאות דירקטיבת LED בנוסחה הנוכחית, ומאפשר גמישות נוספת בבחירת הטכניקה המיטבית הזמינה נוכח הצורך להתחשב בהשפעות הסביבתיות של הפעילות על המדידות השונות. כך למשל, הפחתה מירבית של פליטות לאוויר עשויה להוביל לפליטה מוגברת של מזחמים בשפכים. לפיכך מוצע כי הבקשות להיתרי פליטה יוגשו כשהן כוללות את השיקולים לבחירתה של הטכניקה המיטבית הזמינה המוצעת על ידי בעל מקור הפליטה, בהתאם להנחיות שיפרסם הממונה, ולא בהתאם לתקנה 14 האמורה.

סעיף 10

בדומה להסדר המוצע בסעיף 9 להצעת החוק לעניין מפעלים קיימים שהיו בידחם היתרי פליטה ערב יום התחילה, מוצע הסדר שלפיו יוארך תוקף היתרי רעלים למפעלים הגדולים והבינוניים בהתאם ללוחות הזמנים המפורטים בסעיף המוצע, עד המועד שבו יקבלו היתר רעלים אחוד. תנאי רישיון העסק שניתן לאותם מפעלים יצורפו להיתר הרעלים וייחשבו יחד אתו להיתר אחוד עד המועד האמור. עוד מוצע בסעיף קטן (ב) לקבוע כללים לעניין מפעלים קיימים שמתקיימות בהן מספר פעילויות הטעונות היתר, כך שיובהר כי הבקשה לקבלת היתר רעלים אחוד תוגש בהתאם למועד חמתאים בידח. כך, למשל, כאשר חלק מחפעילות טעון היתר ברמה א' וחלק טעון היתר ברמה ב' – המועד חקובע יחיה בהתאם לפעילות שהיא ברמה א'. בנוסף מוצע להבחיר בסעיף קטן (ד) כי הארכת תוקפם של ההיתרים הקיימים לא תחול במקרה של היתר רעלים שבוסל או חותלה בידי הממונה ערב יום התחילה. עוד בדומה להסדר המוצע בסעיף 9 האמור, תאפשרות לערכת שינויים בהיתרים אלה תיעשה על פי חוק החומרים המסוכנים כנוסחו טרם התיקון המוצע בחוק זה, ולא על פי נוסחו המתוקן.

סעיף 11

כיום מחזיקים בהיתרי רעלים כ-4500 עסקים – מרביתם בדרגה C לפי תקנות אמות המידה. לגבי מרבית סוגי העסקים הללו, נמצא שאין הכרח מקצועי בהסדר רישוי פרטני וניתן להסדירם באמצעות מפרטים אחידים או בתקנות שיקבעו מגבלות ותנאים לפעילותם. כך למשל, ניתן לקבוע לגבי בריכות שחיה, אשר ממילא טעונות היתרים ורישיונות מצד רגולטורים שונים, תנאים סביבתיים אחידים בלא צורך במתן היתר פרטני מאת המשרד להגנת הסביבה.

במטרה לחבטית שעסקים אלה יחיו כפופים לתנאים ותגבלות מחייבות, עד שיוחקנו תקנות או שייקבעו מפרטים מתאימים ומחייבים בדרך אחרת, מוצע כי היתרים שניתנו לעסקים כאמור ערב יום התחילה יעמדו בתוקפם, ואף ניתן יהיה להעביר אותם בכפוף לאישור, בלא הליכי חידוש. עם זאת, מי שיתחיל לעסוק באותם עיסוקים לאחר כניסתו לתוקף של החוק המוצע ובטרם הותקנו התקנות, או שיבצע שינוי משמעותי בעיסוקו בתקופה האמורה, יידרש לקבל היתר חדש בהתאם לחוק החומרים המסוכנים חקיים, אלא שתוקפם של היתרים אלה לא יהיה מוגבל מראש בזמן, אלא יימשך עד התקנת תקנות שיקבעו הסדר חלופי.

סעיף 12

כפי שצוין לעיל בדברי החסבר לסעיף 12(1), בשל תקופת ההיערכות הארוכה וכלקח מיישום חוק אוויר נקי, מוצע כי ההיתרים האחרונים הראשונים שיינתנו לפעילות לפי החוק המוצע יהיו לתקופה של 7 שנים, ולא עשר שנים, במטרה לאפשר בחינה ועדכון של החיתרים בלוח זמנים קצר יותר.

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק חתוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום תמדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023-פרק ____: בנקאות ואשראי.

א. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ותיקרי החוק המוצע

תחום הבנקאות ובפרט שוק האשראי הקמעונאי מתאפיין בחסמי כניסה גבוהים וברמת תחרות נמוכה. כתוצאה מכך רוב הציבור רוכש את מרבית השירותים הבנקאיים מהבנק שבו הוא מנהל את חשבון העובר ושב שלו מבלי לערוך הליך תיחור רציני הכולל השוואה בין החצעות של בנקים אחרים או של גורמים חוץ-בנקאיים. התחרות מצד גורמים חוץ-בנקאיים, על אף השיפור חסמים שחל בה בתקופה האחרונה, נותרה מוגבלת. זאת, בין היתר, כתוצאה מיתרונות מובנים שיש לבנקים כגון גישה למקורות מימון בעלות נמוכה דרך ניהול פיקדונות הציבור, וכן שליטת הבנקים, בגישח של חלק גדול מהמתחרים שלהם למערכת הפיננסית ולאפשרות להעביר כספים דרך מערכות התשלומים. במסגרת תזכיר זה מוצע להגביר את התחרות בשוק זה באמצעות הגברת השקיפות בעמלות הנגבות מלקוחות הבנקים וחזוק הגופים החוץ-בנקאיים המתחרים בבנקים במספר היבטים ובכלל זה: גיוון ורחבה של אפשרויות המימון של נתן אשראי חוץ-בנקאי; הגדלת סכום האשראי שמפעיל מערכת לתיווך אשראי יהיה רשאי ליתן לתאגיד; והגברת היכולת של גוף מתפעל לעשות שימוש במידע שהגיע אליו כדין ובחסכמת הלקוח ובאמצעות זאת להתחרות בתאגידי הבנקאיים.

ב. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

יתוקן חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 ;
יתוקן חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ;
יתוקן חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ;
יתוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 ;
יתוקן חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017.

ג. השפעת החוק המוצע על התקציב

אין.

ד. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי

אין.

ה. הערות המשרדים

הערות המשרדים והערות ציבור, שבשלתן לא הוטמעו תיקונים בנוסח טיוטת החוק, כמפרט בטבלה מרכזת לכל טיוטות החוק שהועלו על סדר יומה של ועדת השרים לתיקוני חקיקה הנדרשים ליישום החלטות שהתקבלו במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2023 ו-2024 והצעת תקציב המדינה לשנים האמורות.

ו. המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (אזרחי) סומכת את ידיה על טיוטת החוק.

אין לעמדת המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (כלכלי) מניעה משפטית לקדם את סעיפים 1-3 למרק בנקאות ואשראי

בהצעת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023.

ז. הממונה על התקציבים במשרד האוצר תומך בטיוטת החוק המוצעת.

ח. מצורף נוסח טיוטת החוק המוצעת.

טיוטת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023

פרק 2: בנקאות ואשראי

תיקון לחוק הפיקוח על 1. שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, בסעיף 25, בהגדרה "לוחח", בפסקה (2), במקום "מיליון" יבוא "שישה מיליון". (שירותים פיננסיים מוסדרים)

2. תיקון לחוק מירות ערד, התשכ"ח-1968, בסעיף 215(ב4)(א), במקום "מיליון" יבוא "שישה מיליון".

3. תיקון חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, בסעיף 21(ב), אחרי פסקה (4) יבוא: (רישוי)

"(5) לענין תאגיד שחלות לגבי פעילותו הוראות שנקב מאסדר לצורך פיקוח על יציבותו של התאגיד, לענין הלימה בין ההון העצמי שלו לבין התחייבויותיו ולענין נזילות – קבלת אשראי מגוף מוסדי בהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח); בפסקת משנה זו, "מאסדר" – המפקח, המפקח על נתני שירותים פיננסיים כמשמעותו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, או הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, לפי הענין;".

4. תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. (שירות ללקוח)

(1) בסעיף 2, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) סירב תאגיד בנקאי לתת את השירות המנוי בפסקת משנה (א)(2) לגוף פיננסי או שלא נתן שירות כאמור בתוך שלושה חודשים ממועד הפניה של אותו גוף (בסעיף קטן זה – עיכוב במתן השירות), ימסור התאגיד הבנקאי הודעה על כך למפקח על הבנקים וינמק את סירובו למתן השירות או הסיבה לעיכוב במתן השירות, לפי הענין; המפקח ייתן הוראות לביצוע סעיף קטן זה; בסעיף זה "גוף פיננסי" – בעל רישיון לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 או חברת תשלומים בהגדרתה בחוק חסדרת העיסוק בשירותי תשלום, התשפ"ג-2023;

(2) בסעיף 25, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

¹ סייח התשע"ו, עמ' 1098; התשפ"ב, עמ' 865.
² סייח התשכ"ח, עמ' 234; התשפ"ב, עמ' 328.
³ סייח התשמ"א, עמ' 232; התשפ"ב, עמ' 986.
⁴ סייח התשמ"א, עמ' 258; התשפ"ב, עמ' 864.

"(ד) מבלי לגרוע מהוראות סעיף 5 ומהוראות סעיפים (א) עד (ג), בתחילת כל חודש קלנדרי ישלח בנק לכל לקוח הודעה באופן מיידי ונגיש, שבמסגרתה ייכללו הפרטים הבאים:

(1) הסכום הכולל של העמלות שגבה הבנק מהלקוח בחודש הקודם למועד שליחת ההודעה כאמור;

(2) הסכום הכולל של הריביות שגבה הבנק מהלקוח בחודש שקודם למועד שליחת ההודעה כאמור."

(3) בסעיף 17(ג), במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) תאגיד בנקאי יאפשר לגוף מתפעל, במסגרת הסכם ההתקשרות שבין התאגיד הבנקאי לבין הלקוח שלטובתו מונפק כרטיס החיוב, לקבל את הסכמת הלקוח לעשות שימוש במידע שהגיע לידי אגב ביצוע ההנפקה או תפעול ההנפקה, לצורך מתן שירותים ללקוח שלגביהם מפקח הגוף המתפעל; ולא ימנע מהגוף המתפעל, במעשה או במחדל, לקבל את הסכמת הלקוח כאמור; הסכם ההתקשרות עם הלקוח להנפקת כרטיס החיוב לא יותנה במתן הסכמה כאמור לגוף מתפעל."

(4) בסעיף 9טא), אחרי "(בפרק זה – התעריפון המלא)" יבוא "ובלבד שאופן חישוב העמלות כאמור לא יכלול סכום או שיעור מזערי".

בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, בסעיף 9, סעיף קטן (ג) – בטל.

5. תיקון לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה)

(א) תחילתו של פרק זה ביום י"ב בסיון התשפ"ג (1 ביוני 2023).

6. פרק בנקאות ואשראי - תחילה

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), תחילתו של סעיף 9 לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, ביום כ"ב בשבט התשפ"ד (1 בפברואר 2024).

דברי הסבר

כללי

תחום הבנקאות ובפרט שוק האשראי הקמעונאי מתאפיין בחסמי כניסה וחסימי מעבר גבוהים וברמת תחרות נמוכה. כתוצאה מכך רוב הציבור רכש את מרבית השירותים הבנקאיים מחבנק שבו הוא מנהל את חשבון העו"ש שלו מבלי לערוך הליך תיחור רציני הכולל השוואה בין החצעות של בנקים אחרים או של גורמים חוץ-בנקאיים.

התחרות מצד גורמים חוץ-בנקאיים, על אף השיפור המסוים שחל בה בתקופה האחרונה, נותרה מוגבלת. זאת, בין היתר כתוצאה מיתרונות מובנים שיש לבנקים כגון גישה למקורות מימון בעלות נמוכה דרך ניהול פיקדונות תציבור, וכן שליטת הבנקים, בגישה של חלק גדול מהמתחרים שלהם למערכת הפיננסית ולאפשרות להעביר כספים דרך מערכות התשלומים. מוצע להגביר את התחרות בשוק זה באמצעות הגברת חשיפות ללקוחות הבנקים וחיזוק תנאים החוץ בנקאיים המתחרים בבנקים במספר חיבטים כמפרט להלן.

לסעיפים 1 ו-2 המוצעים

שוק האשראי הקמעונאי בישראל, כלומר אשראי צרכני ואשראי לעסקים קטנים ובינוניים, מאופיין בריכוזיות גבוהה, ונשלט כמעט במלואו על ידי תאגידים בנקאיים. כך, נכון לשנת 2021, 67% מהאשראי הצרכני הכללי ניתן על ידי המערכת הבנקאית כאשר לגבי אשראי לעסקים קטנים ובינוניים נתח השוק של המערכת הבנקאית עמד על 93.4% בשנת 2021. יתרה מזאת, הריכוזיות בשוק האשראי מתבטא גם בריכוזיות המערכת הבנקאית עצמה, כאשר נתח השוק המצרפי של נכסי שני הבנקים הגדולים במערכת עמד בשנת 2021 על 54%, ונתח השוק של נכסי חמשת הבנקים הגדולים במערכת עמד בשנת 2021 על 99%. במסגרת תיקון 4 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן – חוק שירותים פיננסיים מוסדרים), נקבעה חובת רישוי על מפעיל מערכת לתיווך באשראי - שהיא משמשת לתיווך בין מלווים ללווים לשם ביצוע עסקאות למתן אשראי ולתפעול – וניתנה למפקח על נותני שירותים פיננסיים סמכות פיקוח לגבי מפעיל כאמור.

בעקבות חתיקון האמור, ולפי החסדר החוקי הקיים, מפעילו מערכת לתיווך באשראי שנותנים אשראי ליחידים או לתאגיד בסכום שאינו עולה על מיליון שקלים חדשים, מפרקים כיום במסגרת רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי תחת פיקוחה של רשות שוק ההון והמפקח על נותני שירותים פיננסיים; ואילו גופים שמעוניינים לתת אשראי לתאגיד, באופן דומה למפעיל מערכת לתיווך באשראי אך בחיקף שעולה על מיליון שקלים חדשים ועד ל-6 מיליון שקלים חדשים, נדרשים להירשם כרכי הצעה בהתאם לפרק ה-5 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, והפיקוח עליהם נעשה על ידי הרשות לניירות ערך. בחלוף הזמן, התברר כי הסדר פיקוחי זה לא השיג את מטרתו, אלא יצר מצב שבו כלל הגופים שמפעילים מערכות לתיווך באשראי מפעילים תחת פיקוחה של רשות שוק ההון ולעומת זאת, נכון לחיים, אף גוף לא נרשם כרכי הצעה אצל רשות ניירות ערך ולא חציע את השירות לתאגידים. זאת, בין היתר, עקב חסל הרגולטורי הכרוך בפיקוח מקביל של שתי רשויות על גופים אלו.

על מנת להגביר את התחרות באשראי לעסקים קטנים ובינוניים, את היצע האשראי לעסקים אלו ולהפחית את חסל הרגולטורי, מוצע לתקן את החוקים הרלוונטיים כך, סך חוב האשראי שתאגיד יוכל לגייס, באמצעות בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך אשראי, יגדל ממיליון שקלים חדשים לשישה מיליון שקלים חדשים.

לסעיף 3 המוצע

כאמור לעיל, שוק האשראי הקמעונאי בישראל, כלומר אשראי צרכני ואשראי לעסקים קטנים ובינוניים, מאופיין בריכוזיות גבוהה, אשר נשלט כמעט במלואו על ידי תאגידים בנקאיים. אחת הסיבות המרכזיות לכך היא שבעוד שתאגיד בנקאי רשאי להשתמש בפיקדונות הציבור לצורך מתן אשראי, נותן אשראי אשר אינו תאגיד בנקאי (להלן – נותן אשראי חוץ-בנקאי) אינו יכול לעשות כן ועליו להשתמש באפיקי מימון אחרים. הבדל זה מעניק יתרון מובנה לתאגידים הבנקאיים בתחרות עם נותני אשראי חוץ-בנקאי, משום שהריבית אשר משולמת כיום בעבור פיקדונות הציבור נמוכה משמעותית מזו שמשולמת בעבור מקורות המימון האחרים.

גיוון והרחבה של אפשרויות המימון של נותן אשראי חוץ-בנקאי עשוי לחזיל את עלויות המימון של נותן אשראי חוץ-

בנקאי ובכך, לצמצם את היתרון המבני האמור לעיל ולהגביר את הותחרות בשוק האשראי למשקי בית ולעסקים קטנים ובינוניים.

לפי סעיף 21(א) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הבנקאות (רישוי)), מי שאינו תאגיד בנקאי אינו יכול לעסוק בקבלת פקדונות כספיים ובמתן אשראי כאחת. 'קבלת פיקדונות כספיים' מוגדרת באותו סעיף כקבלת פקדונות משלויים בני אדם או יותר בעת ובעונה אחת (להלן – מגבלת השלויים), ולמעט קבלת אשראי מתאגיד בנקאי, קבלת אשראי מספקים, קבלת דמי קדימה מקונים וקבלת פקדון כספי כערובה לחיוב.

על מנת להרחיב ולגוון את מקורות המימון של נותני אשראי חוץ-בנקאיים, מוצע למעט מתגדרת 'קבלת פקדונות כספיים' גם קבלת אשראי מגוף מוסדי – כלומר: ממבטח ומחברה מנהלת. בכך יתאפשר לנותן אשראי חוץ-בנקאי לקבל אשראי מגוף מוסדי בלי שתחול לגבי אשראי זה מגבלת השלויים. לפי המוצע, אפשרות זו תעמוד רק לתאגיד שניתנו לגביו הוראות מאסדר בעניין הלימות חון ונזילות, וזאת על מנת לאזן בין הרחבת מקורות האשראי לבין הסיכונים הסמונים במתן אשראי.

לסעיף קטן 4 המוצע

לפסקה 1 המוצעת

בשנים האחרונות קמות חברות רבות בתחום ה'פינטק' – תחום שבמסגרתו מעשה שימוש בטכנולוגיה חדשנית לצורך אספקת מוצרים ושירותים בתחום הפיננסי, כגון: אשראי, שירותי תשלום, ניהול השקעות, ניהול פיננסי, ביטוח ועוד (להלן – חברות הפינטק). חברות אלו מצליחות לערער את השליטה של השחקנים המסורתיים בתחום באמצעות פתרונות טכנולוגיים ייחודיים, שלרוב יעילים יותר מהמוצרים הקיימים, ואף מציעות פתרונות ייעודיים לאוכלוסיות שעד כה לא קיבלו פתרון מספק. פעילות חברות הפינטק בישראל יכולה להגביר את חגיגות המוצרים ושירותים שונים, לעלות את רמת השירות בתחום, להביא להפחתה בעלויות השירותים הפיננסיים בישראל ולחולל תחרות בשוק הפיננסי.

ביום 3 במאי 2021 פרסמה רשות הותחרות דו"ח בנושא חברות הפינטק וקשיים בפעילותן מול המערכת הבנקאית, זאת בהמשך לפניות שהגיעו אל רשות הותחרות מאת חברות פינטק בנוגע לקשיים שלהן בפעילות מול המערכת הבנקאית. מהבדיקה עלה כי הבנקים מטילים דרישות שמקשות על חברות הפינטק לפתוח ולנהל חשבון עובר ושב בבנק. חלק מהדרישות שמציבים הבנקים הן בלתי ישימות, מעכבות ואף מונעות את כניסתן של חברות הפינטק לפעילות בישראל ולהתחרות בבנקים. יש לציין כי חשבון עובר ושב בבנק הוא מוצר חיוני לצורך פעילות של חברות פינטק שכן בלעדיו, הן לא יכולות להציע מוצרים ושירותים עבור לקוחותיהן. יתרה מזאת, הדין הכיר בחשיבות שירות זה, וסעיף 2(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) קובע כי קיימת חובה לתת שירות זה. לפיכך, קשיים בפתיחת חשבון וניהולו עשויים להיות חסם משמעותי לכניסת חברות פינטק לפעילות בשוק.

במסגרת לבחון סוגיה זו ואת טעמי הבנקים לסירוב למתן שירות כאמור, מוצע כי לקבוע שתאגיד בנקאי המסרב לתת שירות של פתיחת וניהול חשבון עובר ושב בבנק כאמור בסעיף 2(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) לגוף פיננסי, שהוא בעל רישיון לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 או לחברת תשלומים שתהיה מפקחת על ידי רשות לניירות ערך, או שלא נתן שירות זה לאחר שלושה חודשים מיום הפנייה של גוף כאמור (להלן – עיכוב במתן השירות), ימסור הודעה על כך למפקח על הבנקים וינמק את סירובו למתן השירות או הסיבה לעיכוב במתן השירות.

לפסקה 2 המוצעת

נכון לשנת 2021, משק בית ממוצע בישראל משלם לבנקים עמלות בסך 2,100 ש"ח כל שנה, כאשר ההנחה המקובלת היא שחלק גדול של חלקות לא מודע להיקף העמלות שהוא משלם לבנקים. מצב זה נוצר, בין היתר, בגלל שהעמלות נגבות ישירות מהחשבון של חלקות, ובמרבית המקרים הוא אינו שקוף ללקוחות באופן מספק. בשנים האחרונות, נעשו מספר צעדים כדי לקדם את השקיפות ללקוחות, אולם המודעות לגובה העמלות שנגבות ממשקי הבית עדיין נמוכה, ופעמים רבות נמנע הלקוח לברר באופן אקטיבי מהו היקף העמלות שנגבות ממנו.

יתרה מזאת, כאמור לעיל, תחום הבנקאות ובפרט שוק האשראי הקמעונאי מתאפיין בחסמי כניסה וחסמי מעבר גבוהים וברמת תחרות נמוכה. כתוצאה מכך רוב הציבור רוכש את מרבית השירותים הבנקאיים מהבנק שבו הוא מנהל את חשבון העו"ש שלו מבלי לערוך חליק תיחור רציני הסלל השוואה בין ההצעות של בנקים אחרים או של גורמים חוץ-בנקאיים

היעדר השקיפות ללקוחות וכוח השוק שקיים אצל הבנק המנהל את חשבון העבר ושב של חלקו, ורמת התחרות הנמוכה, מוביל לכך שמשקי הבית משלמים עלות ניכרת על השירותים הבנקאיים. נוכח האמור לעיל, ועל מנת להגביר את השקיפות והמודעות הצרכנית של לקוחות, מוצע לחייב את הבנקים, לשלוח לכל לקוח, בתחילת כל חודש קלנדרי ובאופן מיידי ונגיש, הודעה שבה יפורט הסכום הכולל של העמלות שגבה הבנק מהלקוח בחודש הקודם למועד שליחת ההודעה כאמור והסכום הכולל של הריביות שגבה הבנק מהלקוח בחודש שקודם למועד שליחת ההודעה כאמור. יובהר כי על סכומים אלו לכלול את כלל העמלות בגין כלל השירותים שהבנק נותן ללקוחותיו, דוגמת חשבון עובר ושב, ניירות ערך, כרטיסי חיוב ועוד, וכן עמלות שנגבות על ידי הבנק באמצעות צדדיים שלישיים, כגון מתפעל ההנפקה של כרטיס חיוב שמופק על ידי הבנק.

כך יתאפשר ללקוחות להבין את המחיר אותו הם משלמים עבור שירותים בנקאיים והמודעות הצרכנית לעניין זה תגבר. הצעה זו למעשה תשווה את השקיפות של עלות השירותים הבנקאיים לשקיפות של עלות מוצרים אחרים כגון: חשמל ומים, שהתשלום עבורם מתבצע לאחר קבלת השירות, והיא תקל על חלקו להבין את העלות האמיתית של שירותים אלו. על מנת למנוע מצב בו הודעה זו מכילה פרטים רבים שיקשו על חלקו להבין את האמור בה, מוצע לקבוע כי הבנק ימסור במסגרת ההודעה את הסכום הכולל של העמלות שנגבו ממנו ואת הסכום הכולל של הריביות שנגבו ממנו, ולא פרטים נוספים בעניין הסכומים הכוללים של העמלות והריביות; עם זאת, יובהר כי ניתן יהיה להפטת את חלקו לפרטים והרחבה על היקף הסכומים, זאת באופן פשוט שאינו מקשה על הבנת האמור בהודעה. בנוסף, מוצע לקבוע שהודעה כאמור תישלח באופן מיידי ונגיש, כדוגמת מסרון לטלפון הסלולרי, לעת הזו, שתקל על חלקו ותגביר את המודעות הצרכנית שלו לעניין זה.

למסכה 3 המוצעת

במסגרת החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, תוקן חוק הבנקאות (שירות לקוחות), ונקבע בו כי תאגיד בנקאי לא ימנע, במעשה או במחדל, מגוף פיננסי העוסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב שמפיק התאגיד הבנקאי (להלן – גוף מתפעל) לעשות שימוש במידע שהגיע לידי הגוף המתפעל אגב ביצוע הנפקה או תפעול ההנפקה. מטרת תוראה זו הייתה למנוע מתאגיד בנקאי להגביל את יכולתו של גוף מתפעל להשתמש במידע שתגיע אליו כדין ובהסכמת חלקו, ובכך לפגוע ביכולתו של הגוף המתפעל להתחרות בתאגיד הבנקאי. עם זאת, גם לאחר התיקון האמור, נראה שקיים קושי לגופים המתפעלים לעשות שימוש במידע שמצוי בידם אגב ביצוע הנפקה או תפעול הנפקה, וזאת בשל הקושי שלהם לקבל את הסכמת חלקו לשימוש במידע על ידי הגוף המתפעל, הסכמה הדרושה בהתאם לתוראות תוק הגנת הפרטיות, תתשמ"א-1981.

על מנת לממש את מטרת התיקון האמור, מוצע בחלטה זו לתקן את סעיף 17(ב) לחוק הבנקאות (שירות לקוחות), כך שתאגיד בנקאי יאפשר לגוף מתפעל, במסגרת הסכם ההתקשרות שבין התאגיד הבנקאי לבין חלקו שלטובתו מונפק כרטיס החיוב, לקבל את הסכמת חלקו לעשות שימוש במידע שהגיע לידי אגב ביצוע ההנפקה או תפעול ההנפקה, לצורך מתן שירותים לחלקו שלגביהם מופקח חגוף המתפעל, ולא ימנע מהגוף המתפעל, במעשה או במחדל, לקבל את הסכמת חלקו כאמור.

כמו כן, מוצע לקבוע כי הסכם ההתקשרות עם חלקו להנפקת כרטיס החיוב לא יותנה במתן הסכמה לגוף המתפעל, זאת על מנת שללקוח תינתן האפשרות לבחור האם להסכים לחתיר לגוף המתפעל להשתמש במידע.

למסכה 4 המוצעת

סעיף 9ט לחוק הבנקאות (שירות לקוחות), קובע, בין היתר, שהגיד, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, יקבע, בכללים, רשימה של שירותים שבעדם רשאי תאגיד בנקאי לבנות עמלות מלקוחותיו, ואופן חישובן של העמלות שניתן לגבות בעד שירותים אלה (להלן – התעריפון המלא). כמו כן, הגיד רשאי לקבוע בכללים תעריפונים מצומצמים מתוך התעריפון המלא, לגבי סוגי שירותים בנקאיים או סוגי לקוחות (להלן – תעריפונים מצומצמים).

במסגרת סמכויות אלו קובע הגיד אילו שירותים רשאי הבנק לגבות בגינם עמלות וכיצד יחושבו. סמכות זו, בשונה מהסמכת שיש לגיד למי סעיף 9יב, אינה נוגעת למיקוח על גובה העמלות אלא לקבוע את רשימת השירותים בגינם ניתן לגבות

עמלות ולאופן חישובן. במסגרת התעריפונים האמורים מפרסם כל בנק את השירותים שאותם הוא מעניק ללקוחותיו, את גובה העמלות בגינם ואת אופן חישובם בהתאם לחוזאות שקבע הניד.

יצוין, כי המחירים של מרבית השירותים שמפורסמים במסגרת התעריפונים הם מחירים שקובעים הבנקים באופן עצמאי; ולגביהן אין לבנק מניעה לגבות מלקוחותיו, עבור אותם שירותים, עמלות בגובה שונה, לרבות גבייה של עמלה נמוכה מעמלת המינימום שקבועה בתעריפון.

בגסיבות אלו, ייתכן מצב שבו הניד יקבע, מכוח סמכותו לפי סעיף 9ט, כי באופן חישוב עמלה מסוימת, הבנק יוכל לציין עמלת מינימום לאותו שירות, כרם, בפועל, ומאחר שהבנק רשאי לגבות עמלה נמוכה מעמלת המינימום שקבועה בתעריפון, לאחר משא ומתן בין לקוח מסוים לבין התאגיד הבנקאי, העמלה שיגבה התאגיד הבנקאי תהיה נמוכה מעמלת המינימום. קביעת עמלת מינימום, במצב שכזה, פוגעת בעיקר בלקוחות עם מודעות צרכנית נמוכה אשר אינם מודעים לאפשרות של הבנק לגבות עמלה נמוכה יותר מעמלת המינימום הקבועה בתעריפונים, והיא עלולה להסעות את אותם הלקוחות.

יתרה מזאת, לפי התיאוריה הכלכלית, מחיר מינימום נועד להגן על יצרן בשוק שמתאפיין בכוח שוק משמעותי בצד הביקוש. כאמור לעיל, המצב בשוק הבנקאות הוא הפוך, כלומר לכל בנק כוח שוק כלפי לקוחותיו ביחס למוצרים בנקאיים רבים. אי לכך, מעבר לפגיעה בלקוחות בעלי מודעות צרכנית נמוכה, קביעת מחיר מינימום בשירותים בנקאיים למשקי בית ועסקים קטנים אינו תואם ואינו נדרש בשוק הבנקאות.

טכח זאת, מוצע לקבוע שאופן חישובן של עמלות בתעריפון המלא ובתעריפונים המצומצמים לא יכלול סכום או שיעור מוצרי.

לסעיף 5 המוצע

ביום 31 בינואר 2017 פורסם ברשומות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), חתשע"ז-2017 (להלן – **החוק להגברת התחרות**). במסגרת החוק תוקן חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ונוסף בו סעיף שלפיו בנק בעל היקף פעילות רחב, קרי בנק ששווי נכסיו עולה על 20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל, לא יעסוק בתפעול הנפקה וסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב. סעיף זה נועד להביא להפרדה בין הבנקים הגדולים לבין חברות כרטיסי האשראי שבבעלותם ולאפשר לחברות אלו לחוות אינס תחרותי על המערכת הבנקאית בתחום האשראי הקמעונאי.

על מנת לאפשר לחברות כרטיסי האשראי המופרדות לצבור נתח שוק משמעותי שיאפשר להן לגייס בסיס לקוחות רחב, נקבע בסעיף 9ג לחוק, כי מתום ארבע שנים מיום התחילה ועד תום שבע שנים מיום התחילה, היינו: מיום 31 בינואר 2021 עד ליום 31 בינואר 2024, סך מסגרות האשראי בכרטיס אשראי של לקוחות בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב, בכל שנה, לא יעלה על 50% מסך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות הבנק כפי שהיה בשנת 2015. לצד הוראה זו, ועל מנת למנוע פגיעה בלקוחות בעלי מסגרת אשראי נמוכה, הסעיף קובע כי בחישוב סך מסגרות האשראי כאמור, יובאו בחשבון מסגרות אשראי של לקוחות הבנק הגבוהות מ-5,000 שקלים חדשים, ולא תופחת מסגרת אשראי של לקוח לסכום נמוך מ-5,000 שקלים חדשים רק בשל האמור בסעיף. השיעור והסכומים בהוראה זו תוקנו מספר פעמים על בכו של שר האוצר.

בינואר 2023 התקין שר האוצר תקנות לעניין שינוי התגדרה "בנק בעל היקף פעילות רחב" (להלן – **תקנות בעל היקף פעילות רחב**), וההוראה המחייבת בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב לצמצם את מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי שהנפיק ללקוחותיו נקבעה לתקופה נוספת, בהתאם ליום התחילה של התקנות, ואף הורחבה לגבי בנקים נוספים. בעקבות יישום ההוראה כאמור, התקבלו מספר פניות מחציבור ובטוע להשלכות של הוראות אלה על ההתנהלות הסדירה של משקי הבית. זאת על רקע תגידול בצריכה בכרטיסי אשראי שהתרחשה מאז מועד קביעת ההוראות, ובפרט תגידול בביקושים למסגרות אשראי טובעים מגידול טבעי של תאכלוסייה, מהגידול בשימוש בציבור בתשלומים דיגיטליים, ומעליית התוצאה הממוצעת של משק בית בישראל.

על אף הפרטנציאל שיש בהוראה זו כדי לקדם את התחרות, טכח ההשלכות כאמור לעיל מוצע לתקן את חוק להגברת התחרות כך שלאחר יום 31 בינואר 2024, תבוטל ההוראה המחייבת בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב לצמצם את מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי שהנפיק ללקוחותיו.

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום חמדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023 – פרק __: משק חגז הטבעי.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ותיקרי החוק המוצע

התיקונים המוצעים באים להסדיר מספר עניינים בחוק משק חגז הטבעי, התשס"ב-2002 (להלן – **חוק משק חגז הטבעי**):

א. חוק משק חגז הטבעי קובע כי התקופה המרבית למתן רישיון שאינו רישיון חלוקה היא 30 שנים. בחתאם לחמלצות צוות בין משרדי שחוקם לצורך גיבוש מתווה עיבוי ההון העצמי של חברת נתי"ז, מוצע להאריך את תקופת רישיון החולכה של החברה לתקופה אחת נוספת של 15 שנים וזאת על מנת לשפר את המדדים הפיננסיים של החברה, זאת באמצעות מתן האפשרות לגיוס ומימון לתקופות יותר ארוכות נוכח הארכת תקופת חרישיון שניתן לחברה.

ב. בהתאם לחוק משק חגז הטבעי בנוסחו כיום, במקרים שבהם חברת החלוקה מעוניינת לחבר צרכן הממוקם בסמוך לקו חלוקה קיים או לקו חלוקה שכבר אושר בחליך סטטוטורי, הגם שמתווה החיבור הוא בעל מאפיינים תכנוניים פשוטים יחסית, יש צורך לקבל אישור לתוכנית עבודה לרשת חלוקה, על כל המשתמע מכך, בחליך שנמשך לרוב מספר רב של חודשים. לחלופין, ניתן לקבל אישור בעבור מקטעים דומים בלחץ נמוך מאוד, לפי סעיף 26 לחוק משק חגז, בחליך שנמשך גם הוא חודשים רבים. על מנת לחקל ולליעל את תהליך קבלת האישור עבור מתקני גז בלחץ נמוך של עד 7 בר מוצע לתקן את חוק משק חגז כך שיתווסף מסלול לאישור בחליך מהיר של חיבור צרכנים סמוכים לרשת החלוקה בלחץ נמוך כאמור, במקרים המוגדרים בחצעת ההחלטה ובחתאם לתנאים המפורטים בה.

ג. חוק משק חגז הטבעי מאפשר לשר האנרגיה לקבוע בתקנות חובת רישיון לעניין עוסק בשיווק גז טבעי. יחד עם זאת, נכון לעת הזאת, על מנת לחקל ברגולציה ובבירוקרטיה ולאפשר שוק תחרותי, אין כוונה לקבוע חובת רישיון לשיווק אלא נכון להסתפק באמות מידה. כדי להסדיר את תחום שיווק חגז הטבעי על ידי משווקים שעוסקים בשיווק גז טבעי במקטע תביתי ואינם טעונים רישיון כאמור, מוצע שהמועצה לענייני משק חגז הטבעי תחיה רשאית לקבוע אמות מידה או הוראות בעניין הרמה, חטיב והאיכות של השירותים הניתנים על ידי המשווקים. כצעד אכיפתי משלים מוצע לחטיל עיצום כספי על משווק אם פעל בניגוד לאמות מידה או להוראות שנקבעו כאמור.

ג. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

תיקון חוק משק חגז הטבעי, התשס"ב-2002.

ד. השפעת החוק המוצע על התקציב

אין.

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי

אין.

ו. הערות המשרדים

הערות המשרדים והערות ציבור, שבשלחן לא הוטמעו תיקונים בנוסח טיוטת החוק, כמפורט בטבלח מרכזת לכל

טיוטות החוק שהועלו על סדר יומה של ועדת השרים לתיקוני חקיקה הנדרשים ליישום החלטות שהתקבלו במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2023 ו-2024 והצעת תקציב המדינה לשנים האמורות.

ז. עמדת המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט כלכלי) היא שאין מניעה משפטית מלקדם את טיוטת החוק לוועדת השרים לתיקוני חקיקה.

ח. הממונה על התקציבים במשרד האוצר תומך בטיטות החוק המוצעת.

ט. מצורף נוסח טיוטת החוק המוצעת.

טיוטת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023

פרק ...': גז טבעי

1. תיקון חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002¹ (בפרק זה – חוק משק הגז הטבעי) – הטבעי

(1) בסעיף 15(ב) -

(א) הסיפה החל במילים "שלא להגביל בזמן" תסומן "(1)";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) להאריך את תקופת תוקפו של רישיון הולכה שניתן לפי סעיף 11א(א) לתקופה אחת נוספת של 15 שנים."

(2) אחרי סעיף 26 יבוא:

"הגדרות לסעיפים 26 א ו-26. בסעיף זה ובסעיפים 26 עד 26ח- עד 26ח

"אישור בהליך מהיר" – אישור שניתן לפי סעיפים 26 עד 26ח;

"הגורם המאשר" – מהנדס הוועדה ואולם -

(1) לעניין מיתקן גז שאינו במרחב תכנון מקומי כאמור בסעיף 12 לחוק התכנון והבנייה – מתכנן המחוז;

(2) אם התקבלו הערות בעל מקרקעין כאמור בסעיף 26ד(ו) – רשות הרישוי המקומית;

"מגבלות" – מגבלות בנייה, פיתוח ושימוש שחלות על המקרקעין בשל הקמת מיתקן הגז;

"מהנדס הוועדה" – מהנדס הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, כמשמעותו בסעיף 20 לחוק התכנון והבנייה, של הוועדה שבתחומה מוצע להקים את מיתקן הגז;

¹ ס"ח התשס"ב, עמ' 55; התשפ"ב, עמ' 161.

"מיתקן נקודת המעבר" - מונה ומיתקן לחפחות לחץ
כאמור בסעיף 37(ב);

"מיתקן תשתית" - כל אחד מאלה, לרבות מיתקנים
המשרתים אותם:

- (1) דרכים ומסילות ברזל לסוגיהן;
- (2) קווי תשתית ובכלל זה קווי חשמל, קווי גז
פחמימני מעובה, קווים שמובילים כימיקלים ודלק
לסוגיהם או חומרים מסוכנים;
- (3) קווי תקשורת;
- (4) קווי מים, קווי ביוב וקווי ניקוז;

"מתכנן המחזור" - כמשמעותו בסעיף 8(א) לחוק התכנון
וחבנייה, של המחזור שבתחומו מוצע להקים את
מיתקן הגז;

"רשות רישוי מקומית" - כמשמעותה בחוק התכנון
וחבנייה;

"תחום הבקשה" - השטח אשר בהתאם לבקשה לאישור
בחליך מהיר, כמשמעותה בסעיף 26ג, כלול את כל
אלה:

- (1) השטח שבו תוקם רשת החלוקה;
- (2) שטח שנדרש לשם הקמת מיתקן הגז והשטח
שבו יחולו מגבלות בשל, וחכל בהתאם לבקשה
לאישור בחליך מהיר.

על אף הוראות סעיפים 25 עד 26, הגורם המאשר מוסמך
לאשר את מיקומו של מיתקן גז שהוא חלק מרשת חלוקה,
באישור בחליך מהיר, אם מתקיימים לגבי מיתקן הגז כל
אלה:

סמכות לאישור בחליך 26ב.
מחיר של מיתקן גז
ברשת חלוקה

(1) מיתקן הגז נועד לחבר בין רשת חלוקה שניתנו לגביה
האישורים הנדרשים לפי פרק זה ולפי חוק התכנון וחבנייה,
לבין צרכן;

(2) במיתקן הגז יזורם גז בלחץ שלא יעלה על 7 בר
(bar);

(3) מיתקן הגז יוקם בקרקע שייעודה דרך, בשטח
ציבורי פתוח ששטחו הרצוף עולה על 10 דונם או בשטח
הצרכן, ואם מיתקן הגז הוא בלחץ שלא יעלה על 4 בר (bar)
- יוכל שיוקם גם בשטח המיועד למיתקנים הנדסיים או
בשטח חקלאי;

- (4) מגבלות שיחולו בשל הקמת מיתקן הגז, שלא בשטח הצרכן, יחולו רק בקרקע או בשטח כאמור בפסקה (3);
- (5) מיתקן הגז שיוקם שלא בשטח הצרכן יהיה תת-קרקעי בלבד, למעט החלק העילי של שוחה לברז ניתוק;
- (6) אורכו של מיתקן הגז שיאושר לא יעלה על 1,500 מטרים, ואם התקיימו שני התנאים שלהלן – על 3,000 מטרים:

(א) מיתקן הגז הוא בלחץ שלא יעלה על 4 בר (bar);

(ב) בקרקע שבה יוקם מיתקן הגז ואינה שטח הצרכן, מותרת הקמת קו תשתית תת-קרקעי בהתאם לתוכנית מפורטת או תוכנית מיתאר מקומית הכוללת חוראות של תוכנית מפורטת, שאושרה לפי חוק התכנון והבנייה;

לעניין פסקה זו, "אורכו של מיתקן הגז" - אורך תשתית מיתקן הגז הגדול ביותר הנמדד החל מנקודת ההתחברות לרשת החלוקה כאמור בפסקה (1), שהיא רשת חלוקה שהאישור לגביה ניתן שלא באישור בהליך מחיר, ועד מיתקן נקודת מעבר שהוא חלק ממיתקן הגז שלגביו מתבקש האישור בהליך מחיר, בתוספת מרחקי מגבלות החלות בשל המיתקנים כאמור.

(א) בקשה לאישור בהליך מחיר תוגש בידי בעל רישיון חלוקה (בסעיפים 26 עד 26ח – המבקש) למהנדס הוועדה, ולעניין מיתקן גז שאינו במרחב תכנון מקומי כאמור בסעיף 12 לחוק התכנון והבנייה – למתכנן המחוז, ותכלול את כל אלה:

(1) תשריט בקנה מידה של 1:500, שיערך על גבי מפת מדידה שנערכה ונחתמה בידי מודד בעל רישיון לפי פקודת המדידות², והמעודכנת לשנה שלפני מועד הגשת הבקשה, שבו סומנו על גבי המפה כל אלה, באופן שמאפשר קריאה של כל אחד מהם בנפרד או ביחד עם האחרים:

(א) רצועת השטח המיועדת להנחת צינור גז תת-קרקעי שהוא חלק מרשת החלוקה, המעוזה של הרצועה ורוחבה, ופירוט המגבלות שיחולו עליה;

(ב) מיקום מיתקני נקודת המעבר;

² חוקי אי"י, כרך ב', עמ' 1308.

(ג) ייעודי הקרקע והגבלות הנוגעות לשימושי הקרקע, בהתאם לכל התכניות המאושרות לפי חוק התכנון והבנייה החלות בתחום הבקשה;

(ד) כל מיתקני התשתית וכל מיתקני הגז הנמצאים בתחום הבקשה, לרבות מיתקנים כאמור שטרם הוקמו אך אושרו בתוכנית לפי חוק התכנון והבנייה, והמגבלות החלות בשלהם;

(ה) שטח לעבודות זמניות הנלוות לעבודות הקמת מיתקן הגז לפי הבקשה לאישור בחליף מהיר, אם המגיש מבקש לכלול באישור חוראות לעניין שטח כאמור, לרבות שטח לעירום עפר, שטח אחסנה ודרך גישה זמנית אליו;

(ו) אזור נטול מקורות הצתה סביב מיתקנים הכוללים נישוב, אם נדרש; לעניין זה, "מקורות הצתה" ו-"נישוב" – כהגדרתם בתקנות לפי סעיף 25(טו);

(2) נספח בינוי ותיאום תשתיות, חתום בידי מתכנן מיתקן הגז, אשר יתייחס, בין השאר, לנושאים אלה:

(א) תנוחה של מיתקן הגז המתוכנן על גבי מפת המדידה כאמור בפסקה (1), לרבות סימון מיקום מיתקני תשתית קיימים ומתוכננים;

(ב) פירוט התכנון המוצע של מיתקן הגז, לרבות הלחצים המתוכננים, עומק ההטמנה וחציות עיליות ותת-קרקעיות של מתקני תשתית אחרים, והכל בהתייחס גם לתיאור פני שטח, למיתקני תשתית שכנים ומיתקני גז שכנים, תת-קרקעיים ועיליים, למבנים, וכן לקווי בניין בהתאם לתקן המפורט בתוספת;

(ג) פרטי תכנון נקודתיים נדרשים, ובכלל זה פרטי החציה והשילוט;

(ד) שטח לעבודות זמניות, אם נדרש, כאמור בפסקה (1)(ה);

(3) מפרט שאושר לפי סעיף 24, למיתקן הגז שלגביו מבוקש האישור בחליף מהיר;

(4) המידע וההתייחסות שחעבירו בעלי מיתקני התשתית, בהתאם לסעיף 26ד(א).

(ב) על בקשה לאישור בחליך מחיר יחתמו כל אלה:

(1) בעל רישיון החלוקה שמגיש את הבקשה;

(2) מי שערך את הבקשה מטעם בעל רישיון החלוקה;

(3) מתכנן מיתקן חגז.

26. (א) בעל רישיון חלוקה לא יגיש בקשה לאישור בחליך מחיר אלא אם כן פנה לכל בעלי מיתקני התשתית בתחום הבקשה, 15 ימים לפחות לפני הגשת הבקשה, בבקשה לקבל מהם מידע בדבר מיתקני התשתית שבתחום הבקשה וההתייחסות אליה (בסעיף קטן זה – הפנייה); פנייה כאמור תכלול:

תנאי מקדים לחגשת בקשה וקבלת הערות לאחר תחגשה

(1) חודעה לכל אחד מבעלי מיתקני התשתית בתחום הבקשה כי עליו למסור לבעל רישיון החלוקה את המידע וההתייחסות כאמור בתוך 15 ימים מיום שנמסרה לו הפנייה;

(2) את מסמכי הבקשה כאמור בסעיף 26ג(א).

(ב) לא קיבל המבקש את המידע או את ההתייחסות לבקשה בתקופה האמורה כאמור בסעיף קטן (א)(1), יגיש את הבקשה כאמור בסעיף 26ג בצירוף העתק הפנייה לבעל מיתקן תשתית,

(ג) לאחר הגשת הבקשה לאישור בחליך מחיר יודיע המבקש לכל בעלי מיתקני התשתית ובעלי המקרקעין שבתחום הבקשה על הגשת הבקשה ויצרף להודעה את מסמכי הבקשה כאמור בסעיף 26ג(א); בהודעה כאמור יציין המבקש כי באפשרות בעל מיתקן התשתית או בעל המקרקעין לשלוח את הערותיו לבקשה למהנדס הוועדה או למתכנן המחוז, שאליו הוגשה הבקשה, עם העתק למבקש, בתוך 15 ימים מיום מסירת ההודעה.

(ד) חודעה לבעל מקרקעין לפי סעיף קטן (ג) תימסר או תישלח לבעל המקרקעין לפי מענו הידוע, במסירה אישית או בדואר רשום עם אישור מסירה; המבקש יצרף לבקשה את אישור המסירה כאמור או ראיה אחרת המעידה על קיום תוראת סעיף קטן זה; לא ידוע למבקש מענו של בעל המקרקעין כאמור ולא הצליח להשיגו במאמץ סביר -

(1) יצחיר כי מענו של בעל המקרקעין אינו ידוע לו וכי עשה מאמץ סביר להשיגו;

(2) יערוך פרסום בעיתון לפי הוראות סעיף 1א לחוק התכנון והבנייה, שיפורטו בו עיקרי הבקשה לאישור בחליך מהיר, תחום הבקשה, משרדי הגורם המאשר שבהם ניתן לעיין במסמכי הבקשה וכן האפשרות של בעל המקרקעין בתחום הבקשה לשלוח את הערותיו לבקשה למהנדס הוועדה או למתכנן המחוז, שאליו הוגשה הבקשה עם העתק למבקש בתוך 21 ימים ממועד הפרסום.

(ה) פרסם המבקש פרסום בעיתון כאמור בסעיף קטן (ד)2, יעביר למהנדס הוועדה או למתכנן המחוז, שאליו הוגשה הבקשה, את העתק הפרסום וכן את התצהיר כאמור באותו סעיף קטן.

(ו) לא קיבל מהנדס הוועדה או מתכנן המחוז, שאליו הוגשה הבקשה, את הערותיו של בעל מקרקעין לבקשה, במהלך התקופה שנקבעה לכך, יראו את בעל המקרקעין כאילו הסכים לבקשה לאישור בחליך מהיר, והמהנדס או המתכנן כאמור, יחליט בבקשה כגורם מאשר, כאמור בסעיף 26ה; קיבל המהנדס או המתכנן כאמור את הערותיו של בעל מקרקעין במהלך התקופה שנקבעה לכך, יעביר את הערות שחתקבלו לרשות הרישוי המקומית לצורך החלטתה בבקשה כגורם מאשר, כאמור בסעיף 26ה.

(א) הגורם המאשר יחליט אם לאשר בקשה לאישור בחליך מהיר או לדחותה, בתוך 20 ימים מתום התקופה שבה בעל מיתקן התשתית או בעל המקרקעין רשאי היה להעביר את הערותיו כאמור בסעיפים 26ה(ג) או 26ד(2), לפי העניין; הגורם המאשר לא יקבע תנאים לאישור הבקשה, למעט לעניין אופן ביצוע העבודה המבוקשת ולעניין החזרת השטח לקדמותו בתחום ביצוע העבודה לאחר סיום העבודות; הגורם המאשר ישלח עותק של החלטתו למגיש הבקשה ולרשות הגז הטבעי.

החלטת בבקשה לאישור בחליך מהיר

(ב) החלטת הגורם המאשר כאמור בסעיף קטן (א) תונחה על פי שיקולים תכנוניים ומהותיות החלות לפי חוק התכנון והבנייה ובשים לב לחצרות בעל המקרקעין ופוטנציאל הפגיעה בתשתית אחרת שעלול לגרום לפגיעה סביבתית חמורה ביותר ובלתי הפיכה, ועל פי אלה בלבד; הגורם המאשר לא ידרוש מהמבקש מסמכים, פרטים וצורפות נוספים, מעבר למפורט בסעיפים 26ג ו-26ד.

(ג) לא התקבלה החלטת הגורם המאשר בתוך 5 ימים מתום התקופה שנקבעה בסעיף קטן (א), יראו את הבקשה לאישור בחליך מהיר כאילו אושרה.

ערר על החלטה
בבקשה לאישור בהליך
מחיר

126. (א) החליט הגורם המאשר לדחות את הבקשה לאישור בחליף מהיר, או לאשר את הבקשה בתנאים שאינם אופן ביצוע העבודה המבוקשת או חזרת השטח לקדמותו בתחום ביצוע העבודה לאחר סיום העבודות, רשאי מגיש הבקשה לאישור בחליף מהיר לערור על החלטה כאמור של הגורם המאשר, בתוך 15 ימים מיום שהומצאה לו.

(ב) הערר יוגש לרשות הרישוי, ואם הגורם המאשר הוא מתכנן המחוז - לוועדת המשנה לתוכניות עבודה כמשמעותה בסעיף 119 לחוק התכנון והבנייה.

(ג) מגיש הערר יעביר העתק מהערר לגורם המאשר, והגורם המאשר יהיה רשאי לחשיב לערר בתוך 7 ימים מיום שהומצא לידי הערר.

(ד) החלטה בערר תינתן בתוך 30 ימים מיום שהוגשה תשובת הגורם המאשר לערר, כאמור בסעיף קטן (ג), או מיום שחלף המועד להגשת התשובה כאמור, לפי המוקדם, ותישלח למגיש הערר, לגורם המאשר, לרשות הגז הטבעי ולוועדה המקומית שתחום הבקשה נמצא בתחומה.

(ה) התקבל הערר, תאושר הבקשה בהתאם להחלטה בערר.

(ו) בערר לפי סעיף קטן זה -

(1) אם הוא מוגש לרשות הרישוי - הרכב רשות הרישוי לא יכלול את מהנדס הוועדה;

(2) מנהל הרשות או עובד הרשות שמינה לעניין זה, יזמן לדיונים בערר ויהיה רשאי להביע את עמדת הרשות בנוגע לערר.

מפת עדות

126. עם סיום ביצוע העבודות לפי הבקשה לאישור בחליף מהיר, יגיש בעל רישיון החלוקה למהנדס הוועדה, ובוועדה מרחבית גם למהנדס הרשות, לרשות תאריצית לכבאות והצלה ולרשות הגז הטבעי מפת עדות כפי שנקבע לפי סעיף 261(ד) לחוק התכנון והבנייה; על גבי מפת העדות יסומנו המגבלות שיחולו בשל מיקומו של מיתקן הגז כפי שבוצע.

טפסים

26. מנהל מינהל התכנון, בהסכמת מנהל רשות הגז הטבעי, רשאי לפרסם באתר האינטרנט של מינהל התכנון טפסים הכוללים את פרטי המידע לפי סעיפים 26 ו-26ד, ופרטים אלה בלבד, לרבות טופס להגשת בקשה לאישור בהליך מחיר.

(3) בסעיף 38, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), אף אם לא נקבעה חובת רישיון לעיסוק בשיווק גז טבעי לפי סעיף 5, המועצה רשאית לקבוע אמות מידה או הוראות בעניין הרמה, הטיב והאיכות של השירותים שעל העוסק בשיווק גז טבעי לתת לצרכן הרוכש גז טבעי לשימוש ביתי או לצרכן הנמצא באזור מגורים שהצריכה המרבית במיתקני הגז המשמשים אותו אינה עולה על 16 מטרים מעוקבים של גז טבעי לשעה, לרבות לגבי העניינים הבאים:

- (1) דרכי התקשרות עם הצרכן;
 - (2) האופן והתדירות של משלוח החשבונות;
 - (3) אופן גביית התשלומים בעבור העוסק בשיווק גז טבעי ובעבור בעלי רישיונות הולכה וחלוקה, לרבות גבייה בשיעורים וסדרי הגבייה והתשלום;
 - (4) שיעורי הריבית או הפרשי ההצמדה והריבית שישולמו על איחור בתשלומים;
 - (5) המקרים והתנאים שבהם רשאי העוסק בשיווק גז טבעי להפסיק או לצמצם את שיווק הגז לצרכן;
 - (6) אופן ותדירות מתן האפשרות לצרכן לעבור ממשווק למשווק;
 - (7) דרכי טיפול בפניות ובתלונות הצרכן, לרבות כללים בדבר תיעוד ודיווח.
- (4) בסעיף 49 לחוק משק הגז הטבעי, ברישה, במקום "בתכנית עבודה או" יבוא "בתוכנית עבודה", אחרי "לפי סעיף 26" יבוא "או אושר מיקומו של מיתקן גז בהליך מהיר לפי סעיף 26", ובמקום "למקרקעין שבתחום התכנית או המפרט" יבוא "למקרקעין שבתחום התכנית, המפרט או תחום הבקשה".
- (5) בסעיף 77(א) לחוק משק הגז הטבעי, ברישה, אחרי "בעל רישיון" יבוא "או העוסק בשיווק של גז טבעי לצרכן המפורט בסעיף 38(ב1)".
- (6) בסעיף 105 לחוק משק הגז הטבעי, האמור בו יסומן "(א)", ואחריו יבוא:
- "(ב) השר רשאי, בצו, לשנות את התוספת."
- (7) אחרי סעיף 106 לחוק משק הגז הטבעי יבוא:

"תוספת"

(סעיף 26(א)(2)(ב))

1. תקן ישראלי ת"י 5664, חלק 3.

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק .../סעיף

כללי מוצע להסדיר שלושה עניינים בחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002 (בפרק זה – חוק משק הגז הטבעי). התיקון הראשון מוצע בפסקה (1) לסעיף 1 להצעת החוק ועניינו הארכת רישיון ההולכה של חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ (בפרק זה – חברת נת"ג).

התיקון השני שמוצע בפסקה (2) לסעיף ... להצעת החוק עניינו אישור בהליך מהיר של מתקן גז טבעי ברשת חלוקה. הגז טבעי מגיע אל מפעלי התעשייה והצרכנים האחרים באמצעות מערכת הולכה ורשת חלוקה. רשת החלוקה מזרימה גז טבעי

י"פ התשס"ח, עמ' 2360.

בלחץ נמוך לצרכנים ברחבי הארץ והיא מוקמת על ידי חברות החלוקה, שהן בעלות רישיון להקים ולהפעיל את האמורה לפי החוק.

הליך אישור תכנית עבודה לרשת חלוקה מוסדר בסעיף 25 לחוק משק הגז הטבעי. סעיף 25(ג) לחוק משק הגז הטבעי קובע כי תוכנית עבודה שאושרה לפי החוק תבוא במקום אישור לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (בפרק זה – חוק התכנון והבנייה). לעניין מיתקן גז טבעי ללחץ נמוך מאוד (עד 4 בר), ניתן להגיש היתר בנייה לפי סעיף 26 לחוק משק הגז הטבעי ולפי תקנות התכנון והבנייה (הקמת מיתקן גז טבעי בלחץ נמוך מאוד), התשס"ו-2006 (בפרק זה – תקנות הקמת מיתקן גז טבעי בלחץ נמוך מאוד).

סעיף 119 לחוק התכנון והבנייה מעגן את הליך התכנון הייחודי שלפי סעיף 26 לחוק משק הגז הטבעי. סעיף 26(ד) לחוק התכנון והבנייה קובע כי הקמת קו תשתית תת-קרקעית בידי בעל רישיון לחלוקת גז – אינה טעונה היתר בנייה. לפי הדין כיום, במקרים שבהם חברת החלוקה מעוניינת לחבר צרכן הממוקם בסמוך לקו חלוקה קיים או לקו חלוקה שכבר אושר בהליך סטטוטורי, הגם שמתווה החיבור הוא בעל מאפיינים תכנוניים פשוטים יחסית, יש צורך לקבל אישור לתוכנית עבודה לרשת חלוקה, על כל המשתמע מכך, בהליך שנמשך לרוב מספר רב של חודשים. לחלופין, ניתן לקבל אישור בעבור מקטעים דומים בלחץ נמוך מאוד, לפי סעיף 26 לחוק משק הגז הטבעי, בהליך שנמשך גם הוא חודשים רבים. מוצע להוסיף לחוק משק הגז הטבעי מסלול לאישור בהליך מהיר של חיבור צרכנים סמוכים לרשת החלוקה בלחץ נמוך של עד 7 בר, במקרים המוגדרים בהצעת החוק ובתנאים המפורטים בה. מסלול זה מקוצר ויעיל יותר לעומת הליך אישור תוכנית עבודה לרשת חלוקה המוסדר כאמור בסעיף 25 לחוק משק הגז הטבעי ובתקנות חוק משק הגז הטבעי (תוכנית עבודה לרשת חלוקה), התשע"ז-2016, ולעומת הליך אישור הקמת מיתקן גז בלחץ נמוך מאוד, עד 4 בר, המוסדר כאמור בסעיף 26 לחוק ובתקנות הקמת מיתקן גז בלחץ נמוך מאוד.

לתיקון המוצע תועלות רבות למשק ולציבור הצרכנים ובשל כך ישנה חשיבות רבה לקידומו בהקדם האפשרי. פרישת רשת החלוקה התקדמה מאוד בשנים האחרונות וכיום ישנו מספר משמעותי של צרכנים פוטנציאליים המצויים בסמיכות לרשת החלוקה הקיימת, או שצפויה להיות מוקמת בקרוב. בין השאר, התיקון צפוי לסייע בהפחתת הרגולציה הקיימת כיום ובכלל זה בקיצור לוחות הזמנים, ולהקל באופן ניכר על חיבור אותם צרכנים. כיום גם במקרים פשוטים שבהם הצרכן סמוך לרשת החלוקה שאושרה ואשר זמן הקמת מיתקן הגז לחיבורו צפוי להיות קצר יחסית, קבלת האישור הסטטוטורי אורכת לרוב חודשים רבים, בעוד שלפי ההליך המוצע תקופה זו תתקצר משמעותית וניתן יהיה לאשר את הבקשה בתוך זמן קצר ביותר.

בכך התיקון צפוי לסייע בקידום תועלות הכלכליות והאחרות, הן לצרכנים עצמם והן מהבחינה המשקית, ולסייע בחסכון תשומות הן בהיבט התכנוני-סטטוטורי והן מבחינת העלויות המשקיות כאמור.

התיקון השלישי שמוצע בפסקה (3) לסעיף להצעת החוק, עניינו קביעת אמות מידה לעוסקים בתחום שיווק הגז הטבעי לצרכנים במקטע הביתי. סעיף 38 לחוק משק הגז הטבעי קובע כי המועצה לענייני משק הגז הטבעי רשאית לקבוע אמות מידה או הוראות בעניין הרמה, הטיב והאיכות שעל בעל רישיון לפי החוק לתת לצרכניו.

העיסוק בשיווק גז טבעי אינו טעון רישיון ונכון לעכשיו אין כוונה לקבוע בתקנות חובת רישיון כאמור בהתאם לסמכות שר האנרגיה שבסעיף 5 לחוק משק הגז הטבעי. על כן לפי סעיף 38 לחוק משק הגז הטבעי בנוסחו היום, אין אפשרות לקבוע אמות מידה או הוראות לעניין מי שעוסק בשיווק של גז טבעי.

מוצע לתקן את חוק משק הגז הטבעי באופן שיאפשר למועצה לענייני משק הגז הטבעי, לקבוע אמות מידה או הוראות למשווקים, לפי עיקרי הדברים המפורטים להלן. כמו כן, כצעד משלים לכך מוצע לתקן בהתאם את סעיף 77 לחוק משק הגז הטבעי, שעניינו הטלת עיצומים כספיים. כך שניתן יהיה לחטיל עיצום כספי על משווק שפעל בניגוד לאמות המידה או להוראות שנקבעו כאמור בסעיף 38 לחוק משק הגז הטבעי כנוסחו המוצע.

יצוין כי המשווקים פועלים במשק הגז הטבעי כחלק ממערכת יחסים משולשת, בינם לבין הצרכן ולבין בעל רישיון החלוקה האמון על הקמה והפעלה של רשת החלוקה לפי רישיונו בהתאם לסעיף 23(2) לחוק משק הגז הטבעי. קביעת אמות מידה לשירות בעבור צרכנים במקטע הביתי תאפשר קביעת רמת שירות אחידה לשיווק גז טבעי לאותם צרכנים. בהיעדר אמות מידה כאמור, השירות לצרכנים אלו ניתן לפי שיקולי החברות העוסקות בשיווק, באופן שאינו אחיד ובלא התוויה של סטנדרט מינימלי למתן השירותים. לנוכח האמור, ישנו צורך ממשי בהסדרת פעילות זו בהקדם האפשרי והתייחסות רגולטור לנושאים שבבסיס מתן השירות – ביניהם התקשרות עם הצרכן, גביית תשלומים ומשלוח חשבונות, הפסקה או מצום השירות וכדומה. קביעת אמות המידה לשירות בנסיבות אלו משמעותית ביותר כאשר מדובר בצרכנים קטנים בעלי

למסקנה (1)

סעיף 15 לחוק משק הגז הטבעי קובע כי התקופה המרבית למתן רישיון שאינו רישיון חלוקה הינה 30 שנה. ביום י"ד באב התשס"ד (1 באוגוסט 2004) ניתן לחברת נתג"ז רישיון חולכת ל-30 שנה, והוא בתוקף עד יום ט"ו באב התשצ"ד (31 ביולי 2034). בשנת 2015 הוקם צוות בין-משרדי שכלל נציגים של משרד האנרגיה, האוצר, רשות החברות הממשלתיות ורשות הגז הטבעי, לצורך גיבוש מתווה עיבוי החון העצמי של חברת נתג"ז (בפרק זה – הצוות). הצוות בחן, בין השאר, את יחס החון הפיננסי של חברת נתג"ז, שחיו נמוך באותה תקופה בהשוואה לחברות ממשלתיות אחרות שפועלות בתחום התשתיות. בין השאר, המליץ הצוות על הארכת תקופת רישיון החולכת של החברה, כדי לשמר את המדדים הפיננסיים של החברה, וזאת באמצעות מתן האפשרות לגיוס ומימון לתקופות ארוכות יותר. לנוכח זאת, מוצע לתקן את סעיף 15(ג) לחוק משק הגז הטבעי ולקבוע כי שר האנרגיה יהיה רשאי להאריך את תקופת רישיון החולכת של חברת נתג"ז לתקופה אחת נוספת של 15 שנים.

למסקנה (2)

לסעיף 26 המוצע מוצע לקבוע הגדרות למונחים שיש בהם שימוש בהצעת החוק לעניין חסדרת האישור בהליך מהיר. בכלל זה מוצע לכתוב את ההליך המוצע כ"אישור בהליך מהיר", את הגורמים התכנוניים חרלונטיים (מהנדס הוועדה ומתכנן המחוז) כמי שנושאים בתפקיד ביחס למיקום המבוקש של מיתקן הגז שיוקם, את "תחום הבקשה" בצורה רחבה, ככוללת, חוץ מהשטח שבו תוקם המערכת, גם את השטח שנדרש לשם הקמת המערכת וכן שטח שבו יחולו מגבלות בנייה, פיתוח או שימוש בשל המיתקן.

לסעיף 26 המוצע מוצע לקבוע כי תגורם שיהיה מוסמך לאשר את תשתית החלוקה באישור בהליך מהיר לפי סעיף זה הוא מהנדס הוועדה המקומית לתכנון ובנייה של המרחב התכנוני שבו מתוכננת הקמת התשתית (להלן – מהנדס הוועדה), ולעניין מיתקן גז שאינו במרחב תכנון מקומי כאמור בסעיף 12 לחוק התכנון והבנייה – מתכנן המחוז.

בנוסף, מוצע לקבוע את התנאים אשר בהתקיימם יינתן אישור בהליך מהיר להקמת מיתקן גז. אישור כאמור יינתן רק למיתקן שנועד לחבר בין רשת חלוקה שניתנו לגביה האישורים הנדרשים לפי פרק ג' לחוק משק הגז הטבעי (הכוללים, בין השאר, מפרט שאושר לפי סעיף 24) ולפי חוק התכנון והבנייה, לבין צרכן גז טבעי, ואשר מוזרם בו גז בלחץ שלא יעלה על 7 בר (פסקאות 1 ו-2).

תנאי נוסף לאישור בהליך מהיר הוא שמיתקן הגז ומגבלות הבטיחות הנובעות מהקמתו יהיו בקרקע שייעודה דרך, בשטח ציבורי פתוח ששטחו הרצוף עולה על 10 דונם או בשטח הצרכן, כמפורט בסעיף. אם מיתקן הגז הוא בלחץ שלא יעלה על 4 בר, יינתן אישור בהליך מהיר גם בקרקע שייעודה שטח למיתקנים הנדסיים ושטח חקלאי (פסקאות 3 ו-4).

כמו כן נדרש כי מיתקן הגז שיוקם יהיה תת-קרקעי בלבד, למעט החלק העילי של שוחה לברז ניתוק. הוראה זו לא תחול לגבי מתקן גז שיוקם בשטח צרכן (פסקה 5).

במסגרת התיקון המוצע ניתן לבקש אישור בהליך מהיר בשני מקרים (פסקה 6):

- אם אורכו של מיתקן הגז אינו עולה על 1,500 מטרים;

- אם אורכו של מיתקן הגז עולה על 3,000 מטרים – הוא בלחץ שלא יעלה על 4 בר, ובקרקע שבה יוקם מיתקן הגז ואינה

שטח הצרכן, מותרת הקמת קו תשתית תת-קרקעי לפי תוכנית מפורטת או תוכנית מיתאר מקומית הכוללת הוראות של תוכנית מפורטת (כמשמעותה בסעיף 261(ז) לחוק התכנון והבנייה).

אורך מיתקן הגז יימדד בין נקודת ההתחברות לרשת חלוקה מאושרת כדון, שלא לפי התיקון המוצע, לבין מיתקן נקודת המעבר שהוא חלק ממיתקן הגז שלגביו מתבקש האישור בהליך מחיר המוצע, כמפורט בסעיף; תשתית כאמור יכולה לכלול נקודת מעבר אחת או יותר, כלומר גם אם האישור או החיבור של רשת חלוקה יעשה במספר שלבים שכולם או חלקם אושרו בהליך המחיר המוצע.

יובהר, כי המדידה הקובעת תהיה של המקטע הארוך ביותר במיתקן, שכן אפשר שיחיו מספר נקודות מעבר במיתקן חלוקה אחד.

לסעיף 26 המוצע בקשה לאישור בהליך מהיר תוגש לגורם המאשר בידי בעל רישיון חלוקה ותכלול תשריט מפורט, שבו יסומנו על גבי מפה הפרטים שנדרשים כדי לבחון את הבקשה, באופן שמאפשר לקרוא כל רובד של הפרטים, לפי כל אחת מהפסקאות שבסעיף קטן (א1) המוצע, בנפרד או ביחד עם האחרים.

בנוסף תכלול הבקשה נספח בינוי כמפורט בסעיף קטן (א2) ומסמכים נוספים כמפורט בסעיף קטן (א) המוצע, לרבות מפרט שאושר לפי סעיף 24 לחוק משק הגז הטבעי, וכן התייחסות בעלי מיתקני התשתית, והמידע שהעביר בהתאם לסעיף 26(א2)

המוצע.

על הבקשה יחתמו בעל רישיון החלוקה שהוא מגיש הבקשה, עורך הבקשה מטעם בעל רישיון החלוקה ומתכן מיתקן הגז. **לסעיף 26 המוצע** מוצע לקבוע כי בעל רישיון חלוקה לא יגיש בקשה לאישור בחליך מחיר אלא אם כן פנה לכל בעלי מיתקני התשתית בתחום הבקשה, 15 ימים לפחות לפני הגשת הבקשה, לקבל מהם מידע בדבר מיתקני התשתית שבתחום הבקשה ואת התייחסותם לבקשה, וכלל בבקשה חודעה ואת מסמכי הבקשה, והכל כמפורט בפסקאות (1) ו-(2) לסעיף קטן (א) המוצע.

מוצע לקבוע, כי ככל שהמבקש לא קיבל את המידע או את התייחסות לבקשה בתוך 15 הימים האמורים, הוא יגיש את הבקשה לגורם המאשר בצירוף העתק המנייה לבעל מיתקן התשתית. כמו כן, מוצע לקבוע חליך לקבלת עמדות בעלי מקרקעין בתחום הבקשה, ולקבלת הערות בעלי מיתקני התשתית בתחום הבקשה - וזאת לאחר הגשת הבקשה, כמפורט בסעיף קטן (ג) ואילך.

כך למשל, לעניין בעל מקרקעין שמענו אינו ידוע, מוצא לקבוע הסדר של פרסום בעיתון, בדומה להוראות שחלות במצבים דומים לפי חוק התכנון והבנייה.

מוצע לקבוע כי אם הגורם המאשר לא קיבל את הערותיו של בעל מקרקעין לבקשה במהלך התקופה שנקבעה לכך, יראו את בעל המקרקעין כאילו הסכים לבקשה לאישור בחליך מחיר.

לסעיף 26 המוצע מוצע לקבוע כי הגורם המאשר יחליט בבקשה לאישור בחליך מחיר בתוך 20 ימים מתום התקופה שבה בעל מיתקן התשתית או בעל המקרקעין היו רשאים להעביר את הערותיהם כאמור בסעיפים 26ד(ג) או 26ד(ו)(2), לפי העניין. הגורם המאשר לא יקבע תנאים לאישור הבקשה, למעט לעניין אופן ביצוע העבודה המבוקשת ולעניין החזרת השטח לקדמותו בתחום ביצוע העבודה ולאחר סיום העבודות.

כמו כן, מוצע לקבוע כי הגורם המאשר לא יוכל לדרוש ממגיש הבקשה מסמכים, פרטים וצורפות נוספים, מעבר למפורט בסעיפים 26 ו-26 המוצעים.

עוד מוצע לעגן את העיקרון שלפיו החלטת הגורם המאשר תונחה על פי שיקולים תכנוניים הנובעים מהערות בעל המקרקעין ומהתוכניות החלות בהתאם לחוק התכנון והבנייה, מתוך משק הגז הטבעי, או מפורטנציאל פגיעה בתשתית אחרת שעלול לגרום לפגיעה סביבתית חמורה ביותר ובלתי הפיכה, ועל פי אלה בלבד.

אם לא התקבלה החלטת הגורם המאשר בתוך 5 ימים מתום התקופה שנקבעה בסעיף קטן (א), יראו את הבקשה לאישור בחליך מחיר כבקשה שאושרה.

לסעיף 26 המוצע על החלטת מהנדס הוועדה הודחה את הבקשה לאישור בחליך מחיר או הקובעת תנאים בניגוד לאמור בסעיף 26, ניתן יהיה לערר לוועדת ערר בתוך 15 ימים.

מוצע לקבוע את החליך לערר כאמור: הוא יוגש בתוך 15 ימים מיום שבו הומצאה ההחלטה למבקש, אם הגורם המאשר הוא מהנדס הוועדה - הערר עליו יוגש לרשות הרישוי, ואם הגורם המאשר הוא מתכן המחוז - לוועדת המשנה לתוכניות עבודה, המוקמת לפי סעיף 119 לחוק התכנון והבנייה, הגורם המאשר יוכל להשיב לערר בתוך 7 ימים מיום שהומצאה אליו וההחלטה בערר תתקבל בתוך 30 ימים מיום שהוגשה או מיום שהוגשה תגובת הגורם המאשר, לפי המוקדם.

מוצע להבהיר כי בערר שמוגש לרשות הרישוי - חרבה הרשות לא יכלול את מהנדס הוועדה, שכן על החלטתו מוגש הערר. כך מוצע לקבוע כי מנהל הרשות לגז טבעי, שמונה לפי סעיף 59 לחוק משק הגז הטבעי, או עובד הרשות מטעמו יזמן לדיונים בערר ויהיה רשאי להביא את עמדת הרשות בנוגע לערר.

לסעיף 26 המוצע מוצע לקבוע כי עם סיום ביצוע העבודות לפי אישור בחליך מחיר שניתן, יגיש בעל רישיון החלוקה מפת עדות (As Made) למהנדס הוועדה, לרשות הארצית לכבאות וחללה ולרשות הגז הטבעי.

לסעיף 26 המוצע מוצע לחסמך את מנהל מינהל התכנון, בהסכמת מנהל רשות הגז הטבעי, לפרסם באתר האינטרנט של מינהל התכנון, טפסים שישמשו להגשת בקשה לאישור בחליך מחיר. יודגש, כי טפסים אלו יתייחסו רק לפרטי המידע שבסעיפים 26 ו-26 המוצעים, ולא תהיה אפשרות להוסיף בקשה למידע נוסף במסגרת טפסים אלו.

לפסקה (3) מוצע לתקן את סעיף 38 לחוק משק הגז הטבעי ולקבוע כי גם אם לא נקבעה חובה לקבלת רישיון, המועצה זחיה רשאית לקבוע אמות מידה או הוראות בעניין חרמה, הטיב והאיכות של השירותים שעל העוסק בשיווק של גז טבעי לתת לצרכן חרוכש גז טבעי לשימוש ביתי או לצרכן שלחץ הגז הטבעי המסופק במקטע המחבר אותו לרשת החלוקה הוא נמוך דומה באופיו ללחץ הגז טבעי שנועד לשימוש ביתי.

מסקה (4) בהמשך לתיקונים המוצעים בסעיפים 26א עד 26ח, מוצע לתקן את סעיף 49 לחוק משק הגז הטבעי, שעניינו

סמכות כניסה למקרקעין וביצוע פעולות בהם, כך שסעיף 49 יסדיר גם את הכניסה למקרקעין שבחם אושר להקים מיתקן גז בחליך אישור מהיר.

לפסקה (5) בהמשך לתיקון המוצע לסעיף 38 לחוק משק הגז הטבעי, מוצע לתקן את סעיף 77 לחוק משק הגז הטבעי שעניינו עיצומים כספיים, כך שמנהל רשות הגז הטבעי יחיה רשאי לחטיל עיצום כספי על העוסק בשיווק של גז טבעי לצרכנים המפורטים בסעיף 38(ב1), אם משווק כאמור פעל בניגוד לאמות המידה או ההוראות שקבעה המועצה בהתאם לסעיף 38(ב1) המוצע.

לפסקה (6) מוצע להסמיק את שר האנרגיה והתשתיות לשנות את התוספת לחוק משק הגז הטבעי, שנקבעה לצורך הפרטים שנדרשים לבקשה לאישור בחליך מהיר, שמפנה לתקן הישראלי הרלוונטי לעניין קווי הבניין שבתחום הבקשה לאישור בחליך מהיר.

לפסקה (7) מוצע לקבוע בתוספת לחוק משק הגז הטבעי, לצורך הפרטים שנדרשים לבקשה לאישור בחליך מהיר, בהתאם לסעיף 26 המוצע, הפנייה לתקן ישראלי 5664, חלק 3, שהוא התקן הישראלי הרלוונטי לעניין קווי הבניין שבתחום הבקשה לאישור בחליך מהיר.

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023- פרק ____ : החדשות עירונית (חלק א').

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ותיקוני החוק המוצע

לשם התמודדות עם משבר הדיור ויצירת אלפי יחידות דיור בטווח תקצר, מוצע לחדש את הוראת השעה שנקבעה, במסגרת תיקון 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965,

בהתאם לכך, בסעיף 147 לחוק האמור, לעניין מתן הקלה לפיצול דירה צמודת קרקע קיימת, מוצע להאריך את הוראת השעה למשך שנתיים מיום כניסתו של תיקון חקיקה זה לתוקף. בנוסף, מוצע לאפשר במסגרת הקלה כאמור, לאשר גם תוספת שטחי בניה לצורך הוספת יחידת דיור, בהיקף של עד 45 מ"ר, והכל כמפורט בנוסח הצעת החוק ובדברי החסבר.

ג. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

תיקון חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.

ד. השפעה החוק המוצע על התקציב

אין.

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי

אין.

ו. הערות המשרדים

הערות המשרדים והערות ציבור, שבשלחן לא הוטמעו תיקונים בנוסח טיוטת החוק, כמפורט בטבלה מרכזת לכל טיוטות החוק שהועלו על סדר יומה של ועדת חשרים לתיקוני חקיקה הנדרשים ליישום החלטות שהתקבלו במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2023 ו-2024 והצעת תקציב המדינה לשנים האמורות.

ז. המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (אזרחי) סומכת ידיה על הצעת חוק זו.

ח. הממונה על התקציבים במשרד האוצר תומך בטיטת החוק המוצעת.

ט. מצורף נוסח טיוטת החוק המוצעת.

טיוטת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023

פרק ____ : החדשות עירונית (חלק א')

תיקון סעיף 147 לחוק
התכנון והבניה –
הוראת שעה

1. בתקופה של שנתיים מיום התחילה, יקראו את סעיף 147 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (בפרק זה – חוק התכנון והבניה), כך שאחרי סעיף קטן (ט) יבוא (בפרק זה – הוראת השעה):

(1) "וועדה מקומית תיתן הקלה של תוספת יחידת דיור אחת לכל יחידת דיור צמודת קרקע חקיימת במגרש (בסעיף קטן זה – יחידת דיור נוספת), מעבר למספר המרבי של יחידות דיור המותר לבניה במגרש על פי הוראות התכנית החלה על המגרש (בסעיף קטן זה – התכנית) ומעבר לשטח הכולל המותר לבניה על פי הוראות התכנית לצורך תוספת יחידת הדיור הנוספת, בדרך של פיצול יחידת דיור קיימת או תוספת יחידת דיור נוספת, או שילוב של שניהם, וזאת אף אם נקבע בתכנית כי סטייה מהוראותיה לעניין זה תחיה סטייה ניכרת, אם מתקיימים כל אלה:

(א) שטחה של יחידת הדיור חקיימת הוא 120 מ"ר לפחות – אם ההקלה היא בדרך של פיצול יחידת הדיור חקיימת, וללא תוספת שטח כולל המותר לבניה לצורך יחידת הדיור הנוספת;

(ב) שטח יחידת הדיור הנוספת, מעבר למותר לפי תכנית, למעט שטח מדרגות גישה למפלס, לא יפתח מ-45 מ"ר, והיא תכלול מטבח, שירותים וכניסה נפרדים;

(ג) תוספת השטח הכולל המותר לבניה לפי סעיף קטן זה, לצורך כל יחידת דיור נוספת, לא תעלה על 45 מ"ר, והיא תשמש לצורך תוספת יחידת הדיור;

(ד) התכנית נכנסה לתוקף לפני יום ט' באב התשע"ז (7 באוגוסט 2017);

(ה) במועד הגשתה, הבקשה להקלה אינה חורגת מתגבולה שנקבעה בחלטות הוועדה המקומית כאמור בפסקה (2), ככל שנקבעה; לא החליטה הוועדה המקומית על קביעת מגבלה כאמור בפסקה (2), תיתן ההקלה אם לא הוכח לחנות דעתה של הוועדה המקומית, לפי חוות דעת מהנדס הוועדה שהוצגה לפניו בכתב, אם הוצגה, כי מוסדות הציבור, השטחים הפתוחים, התשתיות ושטחי תחניה אינם נותנים מענה לצרכים הנובעים מהגדלת מספר יחידות הדיור או מהגדלת השטח הכולל המותר לבניה;

(ו) לא הוגשה התנגדות לבקשה להקלה לפי סעיף 149, ואם הוגשה התנגדות כאמור – תוכח לחנות דעתה של הוועדה המקומית כי אין במתן הקלה לפי סעיף קטן זה כדי לגרום לפגיעה בלתי סבירה במי שהגיש התנגדות כאמור; ואולם, לענין הקלה הניתנת בדרך של תוספת שטח כולל המותר לבניה, רשאית הוועדה המקומית שלא לאשר את התוספת, כולה או חלקה, אף אם לא הוגשה התנגדות;

(ז) המגרש לא נמצא במתחם חשפעה או במתחמי חשפעה חזמניים, כהגדרתם בסעיפים 15 ו-37 לחוק רכבת תחתית (מטרו), התשפ"ב-2021, בהתאמה;

¹ ס"ח התשכ"ה עמ' 307.
² ס"ח התשפ"ב, עמ' 95.

(2) ועדה מקומית רשאית לקבוע, לאחר שהוצגה לפניו חוות דעת בכתב של מהנדס הוועדה, את מספר יחידות הדיור המרבי שהיא תתיר להוסיף לפי הוראות סעיף קטן זה בתחום מרחב התכנון שלה, כולו או חלקו, בהתחשב במוסדות הציבור, השטחים הפתוחים, התשתיות ושטחי החניה הקיימים בכל אזור במרחב התכנון, ובלבד שהמספר האמור לא יפחת מ-20% ממספר יחידות הדיור צמודות הקרקע הקיימות בתחומה; החלטת הוועדה המקומית כאמור תפורסם באתר האינטרנט שלה והודעה על כך תפורסם בעיתון; הרואה את עצמו נפגע על ידי החלטה כאמור שקבעה ועדה מקומית, רשאי לערור לוועדת הערר בתוך שלושים ימים מיום פרסומה;

(3) נקבעה בתכנית מיתאר ארצית משולבת לבניה (תמ"א 35) הגבלה לענין מספר יחידות הדיור ביישוב מסוים (בפסקה זו – הגבלת כמות), יחולו הוראות אלה:

(א) לא תחול תוראת פסקה (2) לענין מספר יחידות הדיור המזערי שאותו רשאית ועדה מקומית להתיר להוסיף לפי הוראות סעיף קטן זה;

(ב) לגבי ישוב במחוז צפון או במחוז דרום, לא יובאו בחשבון הגבלת הכמות, יחידות דיור שניתנה לגביהן הקלה לפי סעיף קטן זה, בשיעור של עד 15% מכמות יחידות הדיור שנקבעה בהגבלת הכמות;

(4) יחידת דיור שנוספה בשל החקלה תשמש להשכרה בלבד או למגורי קרוב, כהגדרתו בתוספת השלישית, בלא העברת הבעלות בה לאותו קרוב, ולא יינתן לגביה היתר לשימוש חורג לשימוש שאינו למגורים; החליטה הוועדה המקומית על מתן החקלה, לא יינתן היתר אלא אם כן נרשמה הערה, לבקשת יושב ראש הוועדה המקומית, שלפיה ייעוד יחידת הדיור נושא החקלה הוא להשכרה או למגורי קרוב, בלבד;

(5) ניתנה חקלה לתוספת יחידות דיור מעבר למספר המרבי של יחידות הדיור המותר לבנייה במגרש לפי סעיף קטן (א), תופחת תוספת זו משיעור תוספת יחידות הדיור שניתן לתת לפי סעיף קטן זה;

(6) תוספת יחידות דיור שניתנה בחקלה לפי סעיף קטן זה תופחת משיעור תוספת יחידות הדיור המרבי שאפשר לתת לפי הוראות סעיף זה;

(7) חיתה בקשת החקלה לפי סעיף קטן זה לתוספת יחידת דיור ששטחה אינו עולה על 60 מ"ר, לא תתנה הוועדה המקומית את מתן החקלה בהתקנת מקומות חניה נוספים במספר הנדרש לפי דין בתחום המגרש נושא החקלה, כולם או חלקם, ואולם הוועדה המקומית רשאית לחייב את מבקש החקלה להשתתף בהתקנתו של מקום חניה אחד בחניון ציבורי באזור המגרש נושא החקלה, בסכום שיקבע שמאי מטעם מוסד התכנון;

(8) על אף האמור בהוראות לפי חוק זה או בתכנית החלה על המגרש, בחקלה לפי סעיף זה, חנייתן בדרך של פיצול וללא תוספת שטח כולל המותר לבניה לצורך יחידת הדיור הנוספת, תתיר הוועדה המקומית את שינוי השימוש בשטח של יחידת הדיור, שנועד לשמש כשטח שירות למרתף או למחסן על פי תכנית, או שהוסף כשטח שירות כאמור לפי הוראות חוק זה, לשימוש כשטח למטרה עיקרית של מגורים, ובלבד שסך השטח ששינוי כאמור יותר בו לא יעלה על 60 מ"ר, ומתוכו שטח המחסן שיותר שינוי השימוש בו לא יעלה על 7.5 מ"ר;

(9) על אף האמור בסעיף 145, ביטול פיצול שאושר מכוח סעיף קטן זה, וחזרתו המצב לקדמותו, פטורים מהיתר, כאמור בסעיף 145ג, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 145ג(ב), ובלבד שהפיצול לא כלל ניצול של תוספת שטח כולל המותר לבניה ככל שאושרה לפי סעיף קטן זה;

(10) על אף האמור בתוספת השלישית, על השבחה במקרקעין בשל מתן חקלה כאמור בסעיף קטן זה, למעט השבחה בשל התרת שינוי השימוש בשטח מרתף או מחסן כאמור בפסקה (8) או השבחה בשל תוספת שטחי בניה לפי פסקה (1)(ד), תחול חובת תשלום חיטל השבחה בשיעור של שלוששים וארבעה אחוזים מהחשבתה (בפסקה זו – חיטל מופחת); מחצית החיטל המופחת תשולם בעת קבלת ההיתר שלא היה ניתן לתתו אלמלא מתן החקלה ויתרת החיטל המופחת תשולם בעת מימוש זכויות במקרקעין כמשמעותו בפסקה (3) להגדרה "מימוש זכויות" שבתוספת השלישית, לאחר מתן החקלה;

(11) על אף האמור בכל דין, חיתה יחידת הדיור שלגביה מתבקשת החקלה במקרקעי ישראל, לא תידרש הסכמת רשות מקרקעי ישראל למתן החקלה לפי סעיף קטן זה, ולא ייגבה על ידי רשות מקרקעי ישראל כל תשלום בשל מתן החקלה כאמור;

(12) על אף האמור בכל דין, רשות מוסמכת לא תתנה מתן חקלה כאמור בסעיף קטן זה בחקמת מקלט, לרבות מרחב מוגן ביחידת הדיור שתיוסף בשל החקלה, ואולם אם קיים מרחב מוגן ביחידת הדיור הקיימת ערב מתן החקלה, רשאית הרשות המוסמכת להתנות את מתן החקלה בבניית שיפורי מיגון באחד מחדרי יחיד הדיור הנוספת; בפסקה זו, "מקלט" ו"רשות מוסמכת" – כהגדרתם בסעיף 11 לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951;

(13) בסעיף קטן זה –

"יחידת דיור צמודת קרקע" – יחידת דיור על מגרש שלפי ייעודו מיועד לבניית ארבע דירות לדונום לכל היותר, ואשר מעליה או מתחתיה אין יחידת דיור נוספת;

"שטח יחידת דיור" – השטח הכולל המותר לבנייה של יחידת דיור, לרבות שטחו של מרחב מוגן."

2. (א) ועדה מקומית תדווח לשר הפנים, לפי דרישתו, על יישומה של חוראת השעה, ובכלל זה על מספר בקשות החקלה שחוגשו לה לפי חוראת השעה ומספר הבקשות כאמור שאושרו.

(ב) שר הפנים ידווח לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, מדי שנה החל ביום התחילה, על יישום הוראת השעה, ובכלל זה על מספר בקשות ההקלה שהוגשו לכל ועדה מקומית בשנה שקדמה לדיווח ומספר הבקשות כאמור שאושרו באותה שנה.

דברי הסבר

כללי

משבר הדיור בישראל נובע בחלקו בשל קשיחות צד ההיצע, ובהתאם לכך מאמצי הממשלה ממוקדים בפתרונות שונים להגדלת ההיצע, הן בטווח הקצר והן בטווח הארוך. הגדלת ההיצע במתחמי בניה רוויה מתרחשת באמצעות התחדשות עירונית – תכניות פינוי בינוי ותמ"א 38. מגננונים אלו של התחדשות עירונית אינם מותאמים למתחמים של בניה צמודת קרקע.

בשנת 2017 תוקן סעיף 147(ו) לחוק העיקרי (במסגרת תיקון 117 לחוק העיקרי), כהוראת שעה, בנוגע להקלה בדרך של פיצול דירה צמודת קרקע קיימת, לדירה נוספת. הוראה זו פקעה ביום 15 בפברואר 2023 ובמסגרתה ניתנו מאות בודדות בלבד של חיתרי בניה.

בכדי להגדיל את היצע הדיור בטווח הזמן הקרוב, באמצעות הוספת יחידות דיור במתחמי בניה צמודת קרקע, מוצע לחדש את הוראות השעה הנוכחת לעיל, למשך שנתיים, תוך הגדלת התמריץ לשימוש בכלי זה על ידי מתן תוספת זכויות בניה עבור תוספת יחידת הדיור וזאת בהמשך לטיטת החוק שאושרה בהחלטה חק/ 812 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 2 ביוני 2022.

לסעיף 1 –

לפסקה (י)(1)

מוצע לקבוע כי, ככלל, ועדה מקומית תהיה חייבת לתת הקלה של תוספת דירות למגורים, בדרך של פיצול או הוספה לדירה צמודת קרקע, תוספת של יחידת דיור אחת לכל דירה קיימת, ואף לאפשר לשם כך תוספת שטחי בניה. זאת בכפוף להתקיימות תנאים שונים כמפורט בתזכיר החוק. יובהר, כי אין מניעה, לשלב ולאשר דירה נוספת, אשר חלק משטחה יהיה בדרך של פיצול הדירה הקיימת וחלק משטחה יאושר כתוספת שטחי בניה בהקלה לפי סעיף זה.

לפסקה (י)(1)(א)

על מנת לוודא שהדירה, במקרה בו מבוקשת הקלה על דרך של פיצול, מאפשרת ביצוע פיצול אשר בסופו יוכלו להיווצר שתי יחידות דיור עצמאיות, מוצע לקבוע כתנאי שגודלה של הדירה הקיימת יחיה לכל הפחות 120 מ"ר.

לפסקה (י)(1)(ב)

על מנת שיחידת הדיור אשר תיוסף תשמש כיחידת דיור עצמאית, אשר איננה תלויה ביחידת הדיור הקיימת, מוצע לקבוע תנאי לפיו שטחה לא יפחת מ- 45 מ"ר והיא תכלול רכיבים כגון מטבח ושירותים וכן כניסה עצמאית.

לפסקה (י)(1)(ג)

מוצע לקבוע כי תוספת השטח לבניה עבור כל יחידת דיור נוספת לא תעלה על 45 מ"ר, וכן שכל תוספת זכויות בניה לפי סעיף זה תיועד אך ורק לצורך הדירה הנוספת. זאת על מנת לוודא שההקלה אכן נדרשת על מנת להוסיף יחידות דיור לשוק הדירות לחשכרה ולא מנוצלת לצרכים אחרים. יובהר כי אין מניעה כי 45 מ"ר לטובת יחידת הדיור החדשה יהיו מהדירה המקורית, ו- 45 מ"ר הנוספים ישמשו לדירה המקורית. העיקרון הוא שתוספת הזכויות תשמש עבור יחידת הדיור החדשה.

לפסקה (י)(1)(ד)

ההקלה תחול על תכניות שנכנסו לתוקף לפני יום 7 באוגוסט 2017, כלומר טרם תחולת הוראת השעה הקודמת בנושא. ההנחה היא כי בתכניות שאושרו לאחר מכן מוסד התכנון לקח בחשבון את נושא פיצול הדירה, והחיל זאת בתכנית ככל וסבר כי הדבר נכון מבחינה תכנונית.

לפסקה (י)(1)(ה)

על מנת לאפשר וויסות של כמות יחידות דיור אשר יתווספו בעקבות ההקלה בסעיף זה, מוצע שלא לאפשר לאשר תכניות החורגות ממגבלה שתוכל לקבוע הוועדה לפי סעיף 2. לחלופין, אם לא נקבעה מגבלה, אם חוות דעת מהנדס הוועדה שהוצגה לוועדה הניחה את דעתה של הוועדה שהתשתיות ומוסדות הציבור השונים, כמפורט בסעיף, לא נותנים מענה מספק לתוספת האוכלוסייה הנובעת מהגדלת מספר יחידות הדיור ושטחי הבניה לא תאושר ההקלה.

לפסקה (י)(1)(ו)

מוצע כי הקלה לפי סעיף זה לא תאושר אם הוגשה התנגדות ולא הונחה דעתה של הוועדה המקומית שההקלה המבוקשת לא מוגעת באופן בלתי סביר בבעלים או במחזיקים בקרקע או בבניין שלגביהם התבקשה ההקלה להתנגדות. כן מוצע לשמור על שיקול דעתה של הוועדה שלא לאשר הקלה בדרך של מתן תוספת בניה, גם אם לא הוגשה התנגדות, שכן הקלה בדרך זו עלולה להיות פוגענית יותר לעומת הקלה על דרך של פיצול.

לפסקה (י)(1)(ח)

לאור ההסדרים הייחודיים החלים על מונחמי השפעה של המטר, שמטרתם יצירת בינוי אינטנסיבי במתחמי ההשפעה, מוצע להחריג מקרקעין שנתונים להסדרה ייחודית זו מתחולת חוק זה וזאת על מנת שלא ליצור התנגשות בין מטרות ההסדרים השונים ולאפשר קידום יעיל ומיטבי של האזור סובב תחנות המטר.

לפסקה (י)(2)

מוצע לאפשר לוועדה מקומית לקבוע את מספר יחידות הדיור מקסימלי שהיא תתיר לפצל או להוסיף לפי הוראות סעיף קטן זה בתחום מרחב התכנון שלה, בהתחשב במוסדות הציבור, השטחים הפתוחים, התשתיות ושטחי תחניה הקיימים בתחומה, אולם מספר זה יעמוד לכל הפחות על 20 אחוזים ממספר הדירות צמודות הקרקע שבתחומה. על החלטה זו ניתן יהיה להגיש ערר לוועדת ערר המחוזית.

לפסקה (י)(3)

מוצע לקבוע הסדר מרחיב לעומת הוראת השעה שפקעה, לפיו ניתן יהיה לתת הקלות לפי סעיף זה גם בישובים בהם נקבעה מגבלה בתכנית מיתאר ארצית משולבת לבנייה, לפיתוח ולשימור (תמ"א 35), יובהר כי כלל יחידות הדיור שיתווספו בהקלה לפי סעיף זה, ייספרו לעניין מגבלת הכמות. האמור בסעיף זה כמפורט בתנאים הבאים:

(א) בכל יישוב שנקבעה לגביו מגבלה כאמור, אף אם אינו במחוז הצפון או הדרום, לא תהיה מגבלה על מספר יחידות הדיור המוערי שוועדה מקומית רשאית להתיר לפצל או להוסיף בתחום היישוב בהתאם להוראות סעיף 147(א)(2). כלומר, ועדה מקומית תחיה רשאית לקבוע מספר יחידות הדיור מקסימלי שהיא תתיר לפצל או להוסיף לפי הוראות סעיף קטן זה בתחום מרחב התכנון שלה, בהתחשב במוסדות הציבור, השטחים הפתוחים, התשתיות ושטחי תחניה הקיימים בתחומה, גם בשיעור של פחות מ-20 אחוזים ממספר הדירות צמודות הקרקע שבתחומה.

(ב) ככל ותתווסף יחידת דיור בהקלה לפי סעיף קטן זה ביישוב במחוז צפון או דרום, שנקבעה לגביו מגבלה בתכנית מיתאר ארצית משולבת לבנייה, לפיתוח ולשימור (תמ"א 35), יחידות הדיור שיתווספו יובאו בחשבון לעניין המגבלה על חיקף יחידות הדיור למעט תוספת של עד 15% מהשיעור שנקבע בתמ"א, כאמור.

לפסקה (י)(4)

בכדי שלא לשנות את תמהיל הבעלויות במגרש, יחידות הדיור שיתווספו כתוצאה מהקלה זו יישארו בבעלות בעלי דירת המגורים ממנה פוצלה היחידה הנוספת וישכרו או ישמשו למגורי קרובים בלבד.

לפסקאות (י)(5)-(6)

ממספר יחידות הדיור המרבי שניתן להוסיף לפי סעיף קטן זה יש להפחית דירות שנוספו בהקלה לפי סעיף 147(א) וזאת על מנת לשמור על איזון במספר היחידות הכולל אשר יתווספו באמצעות הקלות אלו למקרקעין.

בדומה לכך, כל תוספת יחידות דיור שניתנה לפי סעיף קטן 147(ג) תורד מכמות הדירות המרבית שניתן לאשר בחקלה לפי סעיף 147.

לפסקה (ז)(7)

ככל ששטח הדירה שתיווסף לפי סעיף קטן זה יהיה פחות מ- 60 מ"ר, כך שמספר הנפשות בדירה תוספת צמיי להיות קטן, מתן החקלה לא תותנה בתוספת מקומות חניה, אבל ניתן יהיה להתנות את מתן החקלה בהשתתפות תוספת מקום חניה בחניון ציבורי.

לפסקה (ז)(8)

במסגרת חקלה זו, במידה והבקשה לחקלה לא תכלול תוספת שטח, הוועדה תתיר שינוי ייעוד של שטחים שייעודו לשמש כמחסן או שטח שירות לשימוש למטרות מגורים בתנאי שהשטח המרבי שייעודו יושנה לא יעלה על 60 מ"ר ושטח מחסן מתוכו לא יעלה על 7.5 מ"ר.

לפסקה (ז)(9)

על מנת שלא לחרתיע את בעלי הדירות מלפצל את הדירות מחשש שמא לא יוכלו לחזויר את המצב לקדמותו מוצע לאפשר את החזרת המצב לקדמותו באמצעות חלק של פטור מהיתר בהתאם להנחיות בסעיף 145ג(ב), וזאת במקרה של פיצול ללא תוספת שטחי בניה

לפסקה (ז)(10)

על השבחה במקרקעין בשל מתן חקלה ליצירת יחידת דיור נוספת במגרש לפי סעיף קטן זה יוטל היטל השבחה מופחת בשיעור של שלושים וארבעה אחוזים מההשבחה אשר ישולם בחציו בעת קבלת ההיתר ובחציו בעת מימוש הזכות. על אף האמור, במקרים בהם ההשבחה נוצרה כתוצאה מהקלה המאפשרת תוספת שטחי בניה או מהקלה המאפשרת שינוי ייעוד שטחי מחסן וכדומה כמפורט בהצעה, יחול היטל השבחה מלא בגין תוספת שטחי הבניה או שינוי הייעוד בשיעור של 50% וזאת לאור המשמעויות הכלכליות הגדולות שטמונות בחקלה בדרך של תופסת שטחי בניה או שינוי ייעוד.

לפסקה (ז)(11)

על מנת לאפשר תוספת דירות רבות ככל האפשר בחליך מהיר ככל האפשר מוצע לקבוע כי לא תידרש הסכמת רשות מקרקעי ישראל וכן לא יידרש תשלום על ידה בגין חקלה לפי סעיף זה. סעיף זה יימחק מחצעת חוק זו ככל שתאושר החלטת רשות מקרקעי ישראל מיום 7 ביוני 2022 לתיקון סעיף 5.5.5 בקובץ החלטות המועצה בעניין הפטור מתשלום, עד להבאת הצעת חוק זו לקריאה שנייה ושלישית בכנסת, המחילה הוראות וזהות לסעיף זה על רשות מקרקעי ישראל מכוח החלטתה היא ובאישור השר הממונה.

לפסקה (ז)(12)

כדי להימנע ממצב בו בעלי דירות צמודות קרקע, אשר אין בדירתם מרחב מוגן יימנעו מפניה למסלול חקלה זה עקב החשש שתוטל עליהם תובנה לבנות מרחב מוגן – מוצע להחריג יחידות דיור שיתווספו לפי חלק זה מהחובה להקמת מרחב מוגן דירתי. חריג לכלל זה יהיו מקרים בהם קיים מרחב מוגן דירתי שלגביה מבוקשת החקלה והרשות המוסמכת מצאה לנכון להתנות את מתן החקלה בשיפור מיגון באחד מחדרי הדירה שמתווספת.

לפסקה (ז)(13)

מוצע לחחיל את הוראות חוק זה רק על דירות צמודות קרקע אשר אין מעליהן או מתחתיהן דירות נוספות וזאת על מנת לאפשר מתן חקלות אשר אין חשש כי ייצרו פגיעה משמעותית בזכויות של בעלי מקרקעין אחרים.

לסעיף 2

על מנת לאפשר בחינת של תילות הוראת השעה המוצעת ואפשרות לדיון מושכל בהשפעותיו בעתיד מוצע לקבוע חובות דיווח כמפורט בהצעת החוק.

טיוטת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנים 2023 ו-2024), התשפ"ג-ג-2023

פרק ____': שונות

1. תיקון חוק המים
- בחוק המים, התשי"ט-1959¹, בסעיף 156(ג)-
- (1) אחרי "אדם" יבוא "שהפיק או סיפק מים או התפיל מי-ים מבלי שקיבל רישיון לפי סעיף 23(א), או";
- (2) במקום "הסעיפים 23, 35" יבוא "סעיף 35".
2. תיקון חוק רישוי שירותים ומקצועות
- בחוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016² (להלן: **חוק רישוי שירותים**),
- בענף הרכב

- (1) בסעיף 31(א), במקום פסקה (4) יבוא:
- "(4) החשב הכללי במשרד האוצר או עובד שהוא מינה לכך, ובלבד שהרכב מיועד לשימוש במשרד ממשלתי או ביחידות סמך שלו";
- (2) אחרי סעיף 79 יבוא:

"פרסום מדד התחזוקה

79א (א) בסעיף זה, "מדד התחזוקה" - כלי להערכת עלות התחזוקה השוטפת של כלי רכב המבוסס על מידע שנמסר למנהל לפי סעיף 16 בדבר נתונים של עלויות מוצרי תעבורה שהותקנו ברכב ושירותי תחזוקה לרכב שבוצעו בפועל; המנהל יחליט באישור הממונה על התחרות והממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון מהם הנתונים הנדרשים לצורך מדד התחזוקה. בכלל זה הוא רשאי לשקול, לגבי אלו סוגי רכב, לגבי אלו תוצרי רכב, מה היקף הנתונים המזערי הנדרש וכיוצא באלה.

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 169.

² ס"ח התשע"ו, עמ' 970.

(ב) המנהל יפרסם באתר האינטרנט של המשרד את מדד התחזוקה; הפרסום ייעשה באופן בולט לעין, במיקום שייועד לכך ובאופן שיאפשר מעקב אחר שינויים ותיעודם לאורך זמן.

(ג) משווק רכב יכלול בפרסומת כהגדרתה בסעיף 79, לרכב שהוא משווק, הפניה לפרסום מדד התחזוקה כאמור בסעיף קטן (ב) באופן בולט לעין, ויחולו על הפרסום ההוראות שקבע השר לפי סעיף 79 לעניין הצגת מידע הנכלל בפרסומת.

(ד)

תחילה – חוק רישוי 3. תחילתו של סעיף 79 לחוק רישוי שירותים, כנוסחו בסעיף 2 לפרק זה ביום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024).

שירותים

דברי הסבר

לסעיף 1

כיום, לפי חוק המים הפרת הוראות ברישיון שניתן לפי החוק, היא גם עבירה פלילית וגם הפרה שניתן להטיל על הפרתה עיצום כספי, על אף שבפועל לא נעשית אכיפה פלילית של הוראות אלה. בדיונים משפטיים שהתקיימו בנושא בשנים קודמות הובהר כי המצב הרצוי הוא כי הפרת הוראות הרישיון, לא תהיה הפרה שסנקציה עונשית בצדה, אולם הדבר דורש תיקון הוראות חוק המים, התשי"ט-1959 (להלן – חוק המים).

במצב דברים זה, למרות שכאמור ההוראה העונשית אינה נדרשת, אם המועצה מבקשת לקבוע כללים, שהם במעמד של תקנה בת פועל-תחיקתי, מדובר בהוראות שיוצרות עבירה פלילית ושחייבות באישור ועדה של הכנסת. הדבר מוביל לכך, שקיים קושי של ממש להתקין כללים במהלך השנים. הקושי לקבוע כללים לאמות מידה ותנאים להקמת מיתקנים לטיהור שפכים (להלן – מט"שים), לפיהם נעשית ההכרה ההונית ונקבעת העלות הנורמטיבית, מטילה קושי ממשי בקביעת נורמות לגבי למשק המים.

על כן, בשים לב להיעדר צורך בקביעת עבירה פלילית על הפרת הכללים, ולצורך קביעת אמות מידה ותנאים ברישיון של מט"שים, הדורשים תיקון של הכללים כאמור, מוצע לקבוע כי הפרת הוראות ברישיון שניתן לפי חוק המים אינה מהווה עבירה פלילית.

לסעיף 2 לפסקה (1)

מינהל הרכב הממשלתי באגף החשב הכללי במשרד האוצר הוא גוף הרכש והניהול המרכזי לרכבי הצי הממשלתי, שכולל בחובו את רכבי משטרת ישראל, רשות בתי הסוהר, רשות הכבאות ורכבי משרדי הממשלה השונים. צי הרכב הממשלתי מונה כ-15,000 כלי רכב, רובם המכריע נרכשים כיום באמצעות התקשרויות עם יבואני רכב מסחריים.

סעיף 31(א) לחוק הרישוי, קובע את הגורמים הרשאים לקבל ממשרד התחבורה רישיון לייבוא רכב, ותנאים נוספים החלים על ייבוא רכב באמצעות גורמים כאמור. אחת הפסקאות העוסקת במינהל הרכש הממשלתי קובעת: "(4) מינהל הרכש הממשלתי, ובלבד שהרכב מיועד לשימוש במשרד ממשלתי או ביחידות סמך שלו ונועד לענות על צורך מיוחד, שדגם הרכב אינו מיובא על ידי יבואן מסחרי ושהמנהל אישר את הייבוא".

למעשה סעיף 31 לחוק הרישוי מצמצם את יכולת הממשלה, באמצעות מינהל הרכש הממשלתי לספק מענה נדרש לשימוש בצי הרכב, ומגביל את רכישת כלי הרכב באופן עצמאי אם קיימים יבואני רכב מסחריים הפועלים בישראל. ואכן, במהלך השנתיים האחרונות לפחות, כלל לא נעשה שימוש בסמכות מינהל הרכש הממשלתי לייבא כלי רכב, בין היתר לאור מגבלות אלה, ובשים לב לכך שהגורם המוסמך לניהול צי הרכב הממשלתי הוא מינהל הרכב הממשלתי.

לפיכך, במקרים שבהם התנאים הנדרשים בחוק אינם מתקיימים, הממשלה מחויבת לרכוש כלי רכב מיבואני הרכב, שהם גופים מסחריים הפועלים למטרות רווח, והיא נדרשת לשלם בעד שירותי הייבוא והרווח של היבואנים. כל זאת, על אף שמינהל הרכב הממשלתי יכול בעצמו להתקשר עם יצרני הרכב העולמיים באופן ישיר וליבא את כלי הרכב הדרושים לפעילויות השונות של הממשלה בעצמו, תוך חיסכון כספי ניכר לתקציב המדינה ותוך ביטול התלות של המדינה ביבואני רכב.

לאור האמור לעיל, מוצע לתקן את חוק הרישוי כך שהחשב הכללי, או עובד אגף החשב הכללי שמינה לכך, יצטרף לרשימת הגורמים המנויים בסעיף 31 הרשאים לייבא כלי רכב לצורך שימוש בהם במוסדות המדינה ובממשלה על זרועותיה, במקום מינהל הרכש הממשלתי, וזאת וללא המגבלות הקיימות כיום על ייבוא כלי רכב על ידי מינהל הרכש הממשלתי למעט המגבלה כי הרכב מיועד לשימוש במשרד ממשלתי או ביחידת סמך שלו. כך, יבוטלו המגבלות לפיהן הרכב המיובא נועד לענות על צורך מיוחד, שדגם הרכב אינו מיובא על ידי יבואן מסחרי, ושסגן המנהל הכללי של משרד התחבורה לתנועה אישר את הייבוא. ההסמכה לחשב הכללי מוצעת בהיותו הגורם הממשלתי האחראי על רכש מרוכז

לממשלה, והוא יהיה רשאי למנות לעניין זה את העובד הנוגע לעניין כפי שיהיה מזמן לזמן.

יצוין, כי יבוא כלי רכב בידי הממשלה לשימושה הוא פרקטיקה מקובלת במינהלי רכב מקבילים במדינות ה-OECD, שאינם מגבילים עצמם לרכישה מן היבואן בלבד.

אין באמור בתיקון המוצע בכדי לגרוע מסמכות המדינה למכור את כלי הרכב לאחר שיצאו משימוש, וזאת בהתאם לכל דין החל על מכירת נכסי מדינה ולשיקול דעת הגורמים המוסמכים לכך. יצוין כי גם כיום המדינה מוכרת את כלי הרכב שרכשה לאחר שיצאו משימוש.

יודגש כי אין במתן אפשרות ייבוא כמוצע בכדי לעורר חשש לגבי אחריות או לגבי תחזוקת כלי הרכב. גם לפי נוסח חוק הרישוי כיום, חובתו של יבואן ישיר היא לספק שירותי תחזוקה, לממש את אחריות יצרן הרכב ולטפל בתקלות בטיחות סדרתיות לגבי כל רכב נוסעים (מסוג M) או רכב מסחרי (מסוג N) מתוצר שהוא מייבא, אף אם הוא לא ייבא את כלי הרכב בעצמו. במילים אחרות, כלי רכב מהסוגים כאמור, המיובא על ידי גורם שאינו היבואן הישיר, זכאי לקבל שירותי אחריות ותחזוקה מהיבואן הישיר שמייבא את אותו תוצר, אף לדגם אחר של אותו תוצר שיובא על ידי גורם אחר. אין בשינוי המוצע של חוק הרישוי, בכדי לשנות מהחובה האמורה שחלה על יבואן ישיר, כך שגם כלי רכב שייבא החשב הכללי או מי שהסמיק לכך יקבלו מענה כאמור, כמו כל יבואן שאינו היבואן הישיר.

להשלמת התמונה יצוין כי לפי הדין הקיים, החובה לאספקת שירותי תחזוקה, מימוש אחריות יצרן וטיפול בתקלות בטיחות סדרתיות איננה חלה על יבואן ישיר, לגבי רכבים שיובאו לישראל מתוצר שהוא אינו מייבא. המדובר בכלי רכב מיצרנים שלא מיובאים באופן סדיר לישראל. במטרה לספק מעטפת תחזוקתית לרכבים שמיובאים לישראל מתוצר שיובאן ישיר אינו מייבא, נקבע הסדר פרטני בתקנות רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (ייבוא רכב ושיווק, תיווך בייבוא אישי ואגרות), התשע"ז-2016 בתקנה 5 לגבי לייבוא על ידי יבואן זעיר ו-6 לגבי ייבוא אישי של רכב, לפיו על המייבא להמציא לרשות המוסמכת התחייבות יצרן הרכב בדבר שירותי תחזוקה, אחריות, תיקון תקלות סדרתיות, הפעלת מוסד, או לחילופין אישור היצרן לספק שירותים אלה במדינת חוץ. על אף הסבירות הנמוכה בייבוא כלי רכב כאלה לממשלה, נקבע בהחלטת הממשלה בעניין תזכיר פרק זה כי על שרת התחבורה והבטיחות בדרכים לתקן את התקנות האמורות, כך שהוראות האחריות והתחזוקה לגבי רכב מתוצר שיובאן ישיר אינו מייבא יחולו גם לגבי כלי רכב שייבא החשב הכללי. זאת, כדי שלא להותיר סמכות ייבוא מבלי שיובטח מענה לצורכי אחריות ותחזוקה של כלי הרכב המיובא.

לפסקה (2)

בשנים האחרונות נערכו מספר בדיקות בענף התחבורה שהצביעו על כשלי שוק בתחום תחזוקת הרכבים, הכוללים ייבוא ואספקת חלפים, פעילות המוסכים ושירותי השמאים. מחקר שערכה רשות התחרות הצביע על כך שבפני צרכן הרוכש חלקי חילוף לרכב שבבעלותו עומד היצע מצומצם של חלפים ועל כן הוא נאלץ לרוב לרכוש את חלקי החילוף שמשווק יבואן הרכב עצמו או לרכוש חלקי חילוף שמשווק גורם אחר במחירים גבוהים. ממצאים דומים בדבר כשלים בתחום תחזוקת הרכבים הוזכרו אף לאחרונה בדוח מבקר המדינה בנושא התחרותיות בענף הרכב שפורסם בחודש מרס 2022.

כיום, הצרכנים אינם מודעים לעלות התחזוקה וחלקי החילוף של הרכבים השונים בשעת קניית הרכב ולכן הם מתקשים לכלול שיקולים אלה בהליך הבחירה. פערי מידע אלה יוצרים כשל שוק המאפשר מחירי חלקי חילוף גבוהים – שכן כאמור בעת הצורך בתיקון הרכב היצע האפשרויות מוגבל, ובעת קניית הרכב עלויות אלה אינן ידועות לצרכן. צמצום פערי המידע והגברת מודעות הצרכן בנושא תאפשר לו לקבל החלטה מושכלת ועל בסיס נתונים מלאים יותר בעת קניית הרכב, כך שהוא ישקלל את עלויות התחזוקה יחד עם עלות רכישת הרכב. תהליכים אלה צפויים להגביר את התחרות בין יבואני הרכבים גם בשווקי ההמשך – שיווק ומכירת חלפים ומתן שירותים.

האסדרה המוצעת תביא לגיבוש ופרסום של מדד עלות תחזוקת רכבים המבוסס על נתוני אמת, אותם ידרוש משרד התחבורה (באמצעות המנהל, כהגדרתו בחוק שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016) (להלן בפרק זה - חוק הרישוי), מבעלי רישיון לפי חוק הרישוי בהתאם לסמכויותיו לפי דין.

כדי שמדד זה יהיה אפקטיבי ואכן יהווה שיקול של צרכני הרכבים כבר במעמד רכישת הרכב, על המדד להתפרסם באופן קבוע באתר משרד התחבורה, וכן יש להבטיח כי הפנייה אליו תיעשה בכל פרסומת לרכב של יבואני הרכב. פרסום המדד והנגשתו לציבור הרחב יסייעו להגברת התחרות בתחום בכלל ולהפחתת מחירי החלפים בפרט.

לפיכך, מוצע להוסיף את סעיף 79א לחוק הרישוי, שיעגן את החלטת הממשלה לגבי סמכותו של המנהל באישור הממונה על התחרות והממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, לגבש מהם הנתונים הנדרשים כדי לייצר מדד תחזוקה שינגיש לציבור את המידע הנוגע לשירותי תחזוקה של רכב. לצורך חישוב המדד המנהל יכול לשקול שיקולים שונים לגבי הנתונים הנדרשים וביניהם: תפוצת הרכבים מסוג מסוים בשוק, תפוצת תוצרים מסוימים בשוק, מה היקף הנתונים המזערי הנדרש וכיוצא באלה כל שיקול אחר הנוגע לעניין. החוק המוצע מטיל חובה על המנהל לפרסם את מדד התחזוקה באתר האינטרנט של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים. כמו-כן, מוצע להוסיף את חובתו של משווק רכב לכלול בכל פרסומת לשיווק רכב שהוא משווק, הפניה לפרסום מדד התחזוקה באתר האינטרנט של משרד התחבורה כאמור.

לסעיף 3

כדי לאפשר למנהל להיערך לביצוע חובתו לפי החוק מוצע לקבוע תחילה עתידית לסעיף
79א המוצע.